DUÁLIS KÉPZÉSSEL A MUNKA VILÁGÁBAN

2026

Duális képzéssel a munka világában 2026

Készült a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóságának Duális Képzési Osztályán az NFA-KA-KIM-5/2025. szerződés keretében,
osztályvezető: dr. Klész Tibor
A kézirat lezárásának időpontja: 2026. október 13.

Tartalomjegyzék

1 Bevezetés ... 8

1.1 A szakmai anyagról ... 8

1.2 Rövidítések, egyszerűsítések, alapfogalmak ... 9

2 A szakképzés rendszere ... 11

2.1 A szakképzés ingyenessége ... 11

2.2 A szakképzés intézményei ... 12

2.2.1 A technikum (tanulói jogviszonyban) ... 14

2.2.2 A szakképző iskola (tanulói jogviszonyban) ... 16

2.2.3 A műhelyiskola ... 16

2.2.4 Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés ... 17

2.2.5 Szakmai vizsgára történő felkészítés felnőttképzési jogviszonyban ... 17

2.2.6 Az akkreditált szakképzési vizsgaközpontok működése ... 18

2.3 Szakmai oktatást és képzést folytató köznevelési intézmények ... 20

2.3.1 A szakgimnázium ... 20

2.3.2 A szakiskola ... 20

2.3.3 Többcélú szakképző intézmények és a szakképzési alapfeladatot ellátó többcélú köznevelési intézmények ... 21

2.4 Szakképző intézményen kívüli (hagyományos) felnőttképzés ... 22

3 A szakmai oktatás ... 23

3.1 Az ágazati alapoktatás ... 23

3.2 A szakirányú oktatás ... 25

3.2.1 A szakirányú oktatás megszervezése ... 25

3.2.2 A szakképzési munkaszerződés ... 26

3.2.3 Egybefüggő gyakorlat a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt ... 28

3.2.4 Mulasztás a szakirányú oktatásról ... 28

3.2.5 A szakirányú oktatás helyszíne ... 30

3.2.6 Tiltott és korlátozott tárgyakkal kapcsolatos szabályozás ... 30

3.3 A szakmai oktatáshoz kapcsolódó jogviszonyok ... 31

3.3.1 A tanulói jogviszony ... 32

3.3.2 A felnőttképzési jogviszony (szakirányú oktatásban) ... 33

4 A szakirányú oktatás ... 34
4.1 Bevezető ... 34
4.2 Szakirányú oktatás megszervezése és együttműködési lehetőségek ... 34
4.2.1 Duális képzőhely önálló részvétele a szakirányú oktatásban ... 34
4.2.2 Szakképző intézménnyel történő klasszikus együttműködés ... 35
4.2.3 Ágazati képzőközpontok (ÁKK) létrehozása ... 35
4.2.4 Tudásközpont létrehozása ... 36
4.2.5 Vállalati képzőközpont létrehozása ... 37
4.2.6 Közreműködő bevonása ... 38
4.3 A duális képzőhelyek nyilvántartásba vétele ... 39
4.3.1 A nyilvántartásba vételi eljárás ... 39
4.3.2 Ágazati képzőközpont (ÁKK) nyilvántartásba vételének sajátosságai 42
4.4 A duális képzőhelyek egyes működési feltételei ... 43
4.4.1 Minőségbiztosítás ... 43
4.4.2 Kamarai Minőségi Szempontrendszer (KAMSZER) ... 44
4.4.3 Szakirányú oktatás képzési programja ... 47
4.4.4 A duális oktatóval szemben támasztott követelmények ... 49
4.4.5 Mentességek a kamarai gyakorlati oktatói vizsga letétele alól ... 49
4.4.6 Kamarai gyakorlati oktató képzés és gyakorlati oktatói vizsga ... 50
4.5 A területi gazdasági kamara által lefolytatott hatósági ellenőrzés ... 51
4.6 Egyéb hatóságok ellenőrzése ... 53
5 A szakképzési munkaszerződés ... 56
5.1 Munkajogi kisokos ... 56
5.2 A szakképzési előszerződés ... 56
5.3 A szakképzési munkaszerződés megkötése ... 57
5.3.1 Kötési korlátok: jogi korlát és fizikai korlát (kapacitásszám) ... 57
5.3.2 Kiválasztási eljárás ... 60
5.3.3 A szakképzési munkaszerződés megkötése ... 61
5.3.4 A szakképzési munkaszerződés tartalmi elemei ... 63
5.4 Jogok és kötelezettségek a szakképzési munkaszerződéssel összefüggésben ... 65
5.4.1 Munka- és pihenőidő, munkaközi szünet ... 65
5.4.2 Mentesülés a munkavégzési kötelezettség alól ... 67
5.4.3 A szabadság a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt ... 69
5.4.4 Szabadság megállapítása és kiadása felnőttképzési jogviszony esetén 72

5.4.5 Betegszabadság 75
5.4.6 A szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér és egyéb juttatások 76
5.4.7 Szakképzési munkaszerződés mint biztosítotti jogviszony 79
5.4.8 A szakképzési munkaszerződés alapján létrejött jogviszony bevallásban történő szerepeltetése 80
5.4.9 A szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér és egyéb juttatás adó- és járulékszabálya 80
5.4.10 Kártérítési felelősség 82
5.4.11 Fegyelmi eljárás 83
5.4.12 A szakmát tanuló értékelése és minősítése 83
5.4.13 Mulasztás a szakirányú oktatásról 84
5.4.14 A szakképzési munkaszerződés megszűnése 86
5.4.15 A szakképzési munkaszerződés megszüntetése 87
5.4.16 A tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony szünetelése 89
5.4.17 Külföldi tanulmányok és munkavégzés 89
5.4.18 Saját munkavállaló részvétele a duális képzésben 91
5.4.19 Szakirányú oktatás kötelező, teljesítést igazoló dokumentumai 94
5.5 Összefoglaló a duális képzőhely szakirányú oktatással összefüggésben jelentkező feladatairól 95
6 A szakirányú oktatás finanszírozási rendszere 97
6.1 A szociális hozzájárulási adóból érvényesíthető adókedvezmény 97
6.2 A duális képzőhelyek adócsökkentési lehetősége 97
6.2.1 Rövid munkajogi áttekintés (részletesen ld. az előző fejezetben) 99
6.2.2 Adókedvezmény érvényesítése szakképzési munkaszerződés alapján 101
6.2.3 Felnőttképzési jogviszonyban kötött szakképzési munkaszerződés adókedvezménye 104
6.2.4 Saját dolgozó duális képzése szakképzési munkaszerződéssel 109
6.2.5 Saját dolgozó duális képzése módosított munkaszerződéssel 110
6.2.6 Szakiskolai duális képzés adókedvezménye 110
6.2.7 Adókedvezmény érvényesítése a felsőoktatási duális képzés és gyakorlatigényes alapképzési szakon teljesített egybefüggő szakmai gyakorlat esetén 111
6.2.8 A „sikerdíj” – sikeres szakmai vizsga esetén érvényesíthető adókedvezmény 111
6.3 Havi adóbevallás és adó-visszaigénylés 112

6.4 Összefoglaló – duális képzéshez kapcsolódó kedvezmények és mentességek ... 114
7 Duális képzés a felsőoktatásban ... 116
7.1 A felsőoktatási duális képzés ismertetése, jogi szabályozása ... 116
7.2 A felsőoktatási duális képzés keretei ... 117
7.3 A felsőoktatási duális képzés folyamata ... 118
7.3.1 Az együttműködési megállapodás megkötése ... 119
7.3.2 A hallgatói munkaszerződés ... 119
7.3.3 A tanév beosztása a duális képzés esetében ... 120
7.3.4 A hallgatónak fizetendő díjazás ... 121
7.3.5 A hallgatói munkaszerződés alapján kifizetett díjazás adózása ... 122
7.3.6 A hallgatónak nyújtandó egyéb juttatások, a gyakorlat szabályai ... 123
7.3.7 Mulasztások kezelése hallgatói munkaszerződés esetén ... 123
7.3.8 Adókedvezmény érvényesítése a hallgatók duális képzése és gyakorlatigényes alapképzési szakon teljesített egybefüggő szakmai gyakorlat esetén 126
7.3.9 Felsőoktatási szakképzés ... 128
7.3.10 Területi kamara feladat- és hatásköre a felsőoktatási duális képzésben 128
8 Alapfogalmak ... 130
9 Jogszabályi háttér ... 145
9.1 Jogszabályok ... 145
9.2 Szabályozó dokumentumok ... 146
10 Kapcsolódó honlapok ... 147
10.1 A duális képzéssel kapcsolatos honlapok ... 147

A szakmai anyag aktualizálva: 2026. október

A szakképzési rendszer számos ösztönző elemet tartalmaz a gazdálkodó szervezetek számára, hogy részt vegyenek a szakképzésben. A szakma valós vállalati környezetben történő, minél magasabb színvonalú elsajátításához a vállalkozások egyre nagyobb részben járulnak hozzá. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a területi kamarákkal együttműködve azon dolgozik, hogy a vállalkozásokat minél szélesebb körben és a lehető legrészletesebben tájékoztassa a szakképzési rendszerről és az abban rejlő lehetőségekről. Az információ átadás számos csatornán folyik, ennek egyik eleme jelen szakmai kiadványunk, amelyet rendszeresen aktualizálunk. A munkajogi területet érintően a mellékletben olvasható szakmai anyag *(Munkajogi kisokos)* az Mt. 2026. október 1-jén hatályos szövegére épül.

1 Bevezetés

1.1 A szakmai anyagról

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, illetve *a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet* egyértelműen meghatározza a szakképzési struktúrát, a célokat, és lefektették a duális képzés szabályozási kereteit. A szakmai oktatásban elérhető szakmák körét 2020-tól a Szakmajegyzék határozza meg, és az e szerinti szakma elsajátítása 2020 szeptemberétől szakképzési munkaszerződés keretében is megvalósulhat.

A cégek jelenléte a szakirányú oktatásban hangsúlyos, és ezáltal saját kezükbe vehetik a munkaerő-utánpótlást és -képzést. A szakképzésben való részvétel tudatosságot és elköteleződést kíván meg egy duális képzőhelyként működő cégtől. A duális képzőhelynek a szakirányú oktatás megvalósítása során egyrészről együtt kell működnie a szakképző intézménnyel, másrészről meg kell terveznie a képzés folyamatát és módszertanát, a minőségbiztosítást és annak működtetését. A cégek akár a teljes szakirányú oktatást is megszervezhetik, ha van erőforrásuk a klasszikus értelemben vett gyakorlat mellett az ehhez kapcsolódó szakmai elméleti elemek oktatására is. Következésképpen a duális képzőhely valós vállalati környezetben biztosítja a versenyképes tudást és gyakorlatot, emellett a szakmát tanuló megismerheti a vállalati kultúrát és a folyamatokat.

A "Duális képzéssel a munka világában" című átfogó, aktualizált kiadványunkban naprakészen, egy helyen található meg a duális képzéssel kapcsolatos valamennyi oktatásszervezési, jogi és pénzügyi információ.

1.2 Rövidítések, egyszerűsítések, alapfogalmak

Az ***alapfogalmak*** a kiadvány végén olvashatók (8. fejezet), ABC-sorrendbe rendezve.

A szakmai anyagban a következő rövidítések, illetve egyszerűsítések jelennek meg:

Szkt., *szakképzési törvény*: 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről

Szkr.: 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról

Ákr.: 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról

Fktv., felnőttképzési törvény: 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről

Kkvtv.: 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról

Mt.: 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

Mtv.: 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

Nftv.: 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról

Nkt., *köznevelési törvény*: 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

Pp.: 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról

Ptk.: 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

Szja.tv.: 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról

Szocho tv.: 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról

Tbj.: 2019. évi CXXII. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről

ÁKK: ágazati képzőközpont

KKK: képzési és kimeneti követelmények

PK: programkövetelmény

szocho-kedvezmény: a Szocho tv. 17/A. §-a szerinti adókedvezmény

ISZIIR: Internet Alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer

TEA: Tanulási Eredmény Alapú oktatás

területi gazdasági kamara: területileg illetékes gazdasági kamara

KAMSZER: a gazdasági kamara által kidolgozott minőségi követelményrendszer

A szakmai anyag egészében minden lehetséges helyen a vonatkozó jogszabályokban használt **„tanuló, illetve képzésben részt vevő személy" megjelölés helyett egységesen a „szakmát tanuló"** fogalmat használjuk, kivéve, amikor az elnevezés két tagját (például az eltérő szabályozás miatt) külön-külön szükséges megnevezni.

2 A szakképzés rendszere[1]

2.1 A szakképzés ingyenessége

Az állam – az általa, illetve az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott szakképző intézményben – *ingyenesen biztosítja*

- az első **kettő szakma megszerzését** – ideértve az ahhoz kapcsolódó előkészítő évfolyamban, illetve a műhelyiskolában való részvételt is – az első szakmai vizsga befejezéséig, a második szakma esetén legfeljebb három tanéven keresztül,
- a szakmai képzéshez kapcsolódóan **az első szakképesítés megszerzését** – ideértve a 607/2023. (XII. 22.) Korm. rendelet szerinti mérlegképes könyvelői, adótanácsadói hatósági képesítéseket is – az első képesítő vizsga letételéig és
- a technikumban tanulói jogviszony, illetve felnőttképzési jogviszony keretében az **érettségi bizonyítvány megszerzését**.

A szakképzésben való ingyenes részvétel szempontjából nem számít önálló szakma megszerzésének a munkakör magasabb színvonalon történő ellátása céljából a meglévő részszakmát magában foglaló szakmára történő felkészítés és szakmai vizsga letétele.

Az állam, illetve az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott szakképző intézményben minden esetben ingyenes a szakképzésben tanulói jogviszony keretében való részvétel a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személy részére.

A javító- és pótlóvizsga ingyenessége a tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnése után letett első javító- és pótlóvizsgára is irányadó.
Attól a szakmát tanulótól, aki a szakképzésben ingyenesen vesz részt, kizárólag az Szkr.-ben meghatározott esetekben szedhető térítési díj vagy tandíj.

A tanuló a szakképző intézményben szervezett szakmai oktatáshoz kapcsolódóan, amelyben ingyenesen vesz részt

- az első szakma megszerzésével összefüggésben
    - a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatás kivételével (ágazati alapoktatás és iskolai tanműhelyben folytatott szakmai oktatás esetén) *ösztöndíjra* és
    - *egyszeri pályakezdési juttatásra*,

[1] Az alapfogalmak a 8. fejezetben, a kiadvány végén olvashatók, ABC-sorrendben.

- rászorultsági helyzete és jó tanulmányi eredménye alapján pályázat útján támogatásra

jogosult. (Azok a felnőttek, akik a szakmai oktatásban felnőttképzési jogviszonyban vesznek részt, azaz a „képzésben részt vevő személyek”, viszont nem.)

A fenti juttatásra vonatkozó követelést hat hónapnál régebbi időre bírósági úton akkor lehet visszamenőlegesen érvényesíteni, ha a jogosult a követelés érvényesítésével alapos ok miatt késlekedett. Három évnél régebbi időre vonatkozó követelés bírósági úton nem érvényesíthető.

A szakképző intézmény és a **duális képzőhely nem szedhet térítési díjat és tandíjat a szakirányú oktatás szakképzési munkaszerződés keretében folyó része után**. Az ellenszolgáltatás tilalmát megszegő duális képzőhely felelősségéről – a tudomásra jutástól számított 15 napon belül kell – tájékoztatni kell a területi gazdasági kamarát. A duális képzőhely legfeljebb három évre eltiltható a szakirányú oktatásban való részvételtől. A tilalmat megszegő duális képzőhely köteles az elfogadott pénzbeli, anyagi, természetbeni hozzájárulást vagy költségtérítést a területi gazdasági kamara eltiltó határozatának véglegessé válásától számított 10 napon belül visszafizetni.

2.2 A szakképzés intézményei

A szakképzési rendszer egyik legfontosabb szereplője a duális képzőhely, szoros együttműködésben a szakképző intézményekkel, éppen ezért fontos tisztában lennie a duális képzőhelynek is az intézményi keretrendszerrel és az iskolai oktatás főbb jellemzőivel is.

1. számú ábra: az iskolai rendszerű szakképzés intézményei

Az Szkt. a szakképző intézmények két típusát határozza meg: a technikumot és a szakképző iskolát. A szakképző intézményekben elsősorban a Szakmajegyzékben meghatározott szakmákra felkészítő ***szakmai oktatás*** folyik. A szakmai oktatásba beleértendő az **ágazati alapoktatással**, illetve a **szakirányú oktatással** párhuzamosan folyó **közismereti oktatás** is, amikor van. **Szakmát kizárólag szakképző intézményi keretek között lehet oktatni.** A szakképző intézményekkel szakmai oktatás keretében a tanulók *tanulói jogviszonyban*, a képzésben részt vevő személyek *felnőttképzési jogviszonyban* állnak.

A *tanulói jogviszonyban szervezett szakmai oktatás* felel meg a nappali rendszerű oktatásnak, bár ezt a fogalmat az Szkt. nem használja. Tanulói jogviszony tanköteles kiskorúval hozható létre, továbbá a nem tanköteles tanulóval annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a huszonötödik életévét betölti.

A *felnőttképzési jogviszonyban szervezett szakmai oktatás* felel meg a korábbi szabályozás szerinti, különböző munkarendekben szervezett felnőttoktatásnak. Tehát ez **nem felnőttképzés**, hanem iskolai rendszerű szakmai oktatás, de bizonyos elemeire a felnőttképzési törvény alkalmazandó. (Például a képzésben részt vevő személy felnőttképzési szerződést köt a szakképző intézménnyel.)

A szakmára felkészítő szakmai oktatás a képzési és kimeneti követelmények alapján iskolai tanműhelyben szervezett, vizsgával záródó *ágazati alapoktatásban*, majd ezt követően – elsősorban duális képzési formában, duális képzőhelyeken megvalósuló – *szakirányú oktatásban* történik. A duális képzőhely a szakképző intézménnyel közösen felel a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező szakmát tanuló szakmai vizsgára való, a KKK alapján történő felkészítéséért.

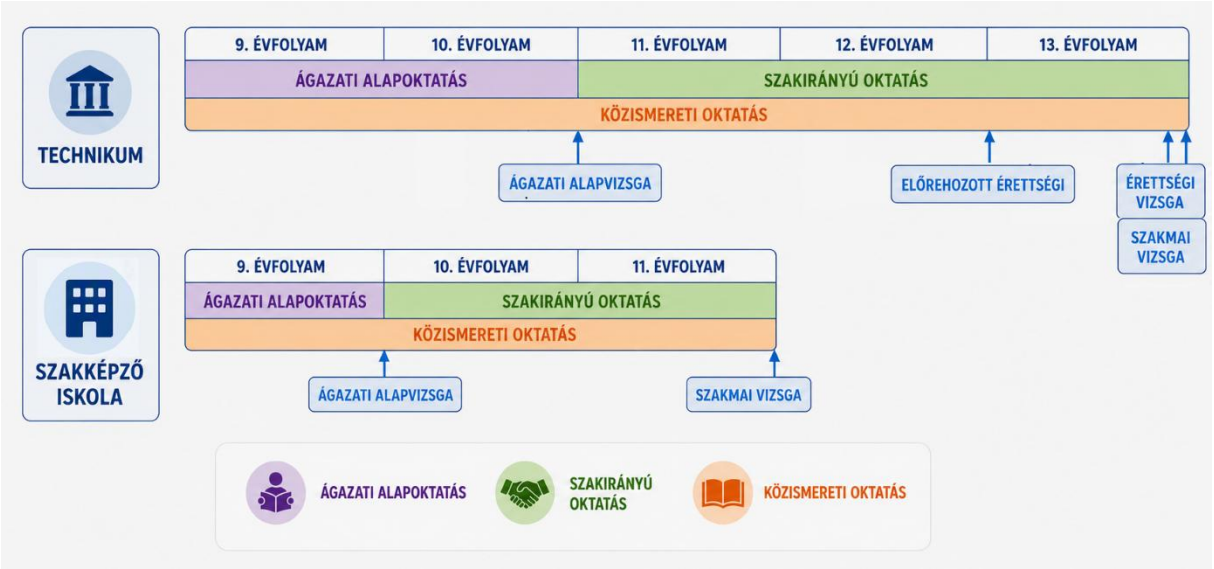

2. számú ábra: az iskolai rendszerű szakképzés szakaszai

A szakképző intézményekben ezen kívül a programkövetelményekben szabályozott szakképesítésekre felkészítő ***szakmai képzés* is folyik** (ez szakképző intézményben szervezett – hagyományos – felnőttképzés).

2.2.1 A technikum (tanulói jogviszonyban)

A technikum célja az általános műveltséget megalapozó érettségi vizsgára, a szakmai vizsgára, a szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, illetve a munkavállalásra történő felkészítés. A technikumi oktatás lehetőséget biztosít a két tanítási nyelven megvalósuló oktatásra is, ahol a szakmai oktatást nyelvi előkészítő évfolyam előzheti meg. A technikum a legtöbb szakma esetében öt, bizonyos szakmák esetében hat évfolyamos. A technikumban tanulói jogviszonyban az érettségi vizsga letételének feltétele legalább ötven óra közösségi szolgálat teljesítése (előrehozott érettségi vizsga tehető közösségi szolgálat nélkül). Technikumban nyolcadik évfolyamot, vagy megszerzett szakmát, illetve gimnáziumi érettségit követően is lehet tanulmányokat folytatni, az alábbiak szerint:

Nyolcadik évfolyamot követően:
Az első két tanévben a tanulók a szakképző intézmény tanműhelyében ágazati alapoktatásban, valamint közismereti oktatásban vesznek részt. A második tanítási év végén a tanulók ágazati alapvizsgát tesznek, és a tanult ágazaton belül szakmát választanak. A harmadik, a negyedik és az ötödik évben az érettségire történő közismereti felkészítés mellett a választott szakmájukat tanulják duális képzőhelyen vagy iskolai tanműhelyben. A negyedik tanév végén a tanulók három tantárgyból – matematikából, magyar nyelv és irodalomból, valamint történelemből – tesznek előrehozott érettségi vizsgát. Az ötödik év végén érettségiznek idegen nyelvből, valamint akkor teszik le a szakmai vizsgájukat is, amely számukra az ötödik érettségi tantárgy. Szakmai oklevelüket az érettségi megszerzésekor kapják meg. A szakmai vizsga emelt szintű érettséginek számít, amellyel a szakirányú felsőoktatási továbbtanulás lehetősége is biztosított a tanulók számára.

Technikumban szerzett oklevelet követően:
A Szkt. alapján az állam két szakma megszerzését ingyen biztosítja állampolgárai számára, emiatt technikumban egymást követően akár két technikusi oklevél is szerezhető. A második oklevél megszerzése az érettségi végzettséget követően nappali rendszerben a Szakmajegyzékben meghatározott ideig tart, a legtöbb szakma esetében két évig. Korábbi tanulmányaik – azonos szakmai tartalmak esetén – beszámíthatók, így a képzés hossza rövidíthető vagy óraszáma csökkenthető.

Gimnáziumi érettségit (vagy más ágazatban tett technikumi érettségit) követően:
Gimnáziumi érettségit követően a tanulók technikumban csak szakmai oktatásban vesznek részt, közismereti tantárgyakat nem tanulnak. Az első félévben ágazati alapoktatásban vesznek részt az iskola tanműhelyében, majd ágazati alapvizsgát tesznek, és a tanult ágazaton belül szakmát választanak. Ezt követően a választott szakmájukat tanulják a duális képzőhelyen vagy az iskolai tanműhelyben másfél, vagy bizonyos szakmák esetében két és fél éven keresztül.

Okleveles technikusképzés
Az ún. *okleveles technikusképzés* a **technikum és a felsőoktatási intézmény együttműködésére** épül, ahol a tanulók a technikum és egy felsőoktatási intézmény által közösen kidolgozott, emelt szintű szakmai program alapján vesznek részt az oktatásban. Tehát bár minden technikus oklevelet kap a sikeres szakmai vizsga után, de nem mindenki szerez „okleveles technikus" végzettséget.
A képzési idő megegyezik a (nem okleveles) technikumi képzés idejével (5 év), de a képzésbe többlet ismeretanyag került beépítésre, mely elsődlegesen a felsőfokú tanulmányokat megalapozó ismeretek elsajátítására irányul. A felsőoktatással közösen meghatározott többlet tananyagtartalmak az ágazati alapoktatást követően, a szakirányú oktatás szakaszában épülnek be a képzésbe. Az okleveles technikusképzés egyik előnye, hogy a tanulók a képzés elvégzését követően – tanulmányi eredményeik függvényében – **már megszerzett kreditekkel juthatnak be a szakirányú felsőoktatásba**. Az előre meghatározott kreditpontok elismerésével a felsőfokú tanulmányok időtartama is lerövidülhet. Duális képzőhelyekkel való együttműködés megvalósulása esetén további előny lehet, hogy a hallgatók felsőfokú duális képzése folytatódhat ugyanannál a cégnél, amellyel szakképzési munkaszerződésük volt. A sikeres szakmai vizsgát követően a képzést elvégzők a magasabb szintű szakmai ismeretekre utaló **„okleveles technikus" megjelölést** használhatják.

Kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítés:
A technikum kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítést is szervezhet. Az ilyen felkészítésnek a közismereti kerettantervben meghatározott számú évfolyama van, és az a nappali rendszerben nem szervezhető meg, kizárólag felnőttképzési jogviszonyban. A kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítésbe az kapcsolódhat be, aki szakképzésben szerzett középfokú végzettséggel és szakképzettséggel vagy szakképesítéssel rendelkezik. Az, aki a szakképző iskolában szakmát szerzett, és annak megszerzését követően kíván érettségi vizsgát tenni, mentesül az érettségi vizsga kötelezően választandó vizsgatárgya alól.

2.2.2 A szakképző iskola (tanulói jogviszonyban)

A szakképző iskola **az érettségihez nem kötött szakmák megszerzését** biztosítja a tanulók számára, a nyolcadik évfolyamot követően három (bizonyos szakmák esetében négy) év alatt, második szakma megszerzése esetén, valamint érettségit követően pedig közismereti oktatás nélkül két év alatt. A diákok a szakmai oktatás első évében (a kétéves képzések esetén az első félévben) ágazati alapoktatásban vesznek részt a szakképző intézményben, majd ágazati alapvizsgát tesznek, és a tanult ágazaton belül szakmát választanak. Ezt követően a választott szakmájukat tanulják duális képzőhelyen vagy iskolai tanműhelyben két, illetve bizonyos szakmák esetében három éven keresztül.

Szakképző iskolában a szakmai oktatást:

- szakma megszerzéséhez szükséges kompetenciák fejlesztését célzó **orientációs évfolyam**, illetve
- **dobbantó program** keretében alapkompetencia-fejlesztés

előzheti meg.

Az **orientációs évfolyam** keretében a tanulók mentorálása, alapkészségeik és kulcskompetenciáik fejlesztése, pályaorientációjuk, életpálya tervezésük elősegítését célzó tevékenység folyik rugalmas tanulásszervezési és személyre szabott oktatási formában.

A **dobbantó programban** az a tanuló vehet részt, aki a megelőző tanév utolsó napjáig a tizenötödik életévét betöltötte, és alapfokú végzettséggel nem rendelkezik.

2.2.3 A műhelyiskola

A műhelyiskola a szakmát tanulónak **a szakképzésbe való bekapcsolódásához vagy a munkába állásához szükséges ismeretek** megszerzésére szolgáló képzési forma. A műhelyiskola folyamatos mentori támogatással hozzájárul a szakmát tanuló személyes és társas kompetenciáinak fejlesztéséhez és önálló életkezdéséhez szükséges alapismeretek átadásához. A szakmát tanuló a műhelyiskolában tanulmányokat akkor folytathat, ha

- alapfokú végzettséggel nem rendelkezik és a szakképző iskola dobbantó programját – a szakképző iskola által kiadott igazolás alapján megállapíthatóan – elvégezte vagy
- alapfokú végzettséggel rendelkezik és a 16. életévét betöltötte.

A műhelyiskolában **kizárólag részszakma** (legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciák megszerzését biztosítja) megszerzésére irányuló felkészítés folyik, amelyet az iskola a tanműhelyében vagy munkahelyi körülmények között, nappali rendszerben, egy-öt fős csoportokban szervez. A részszakma megszerzésének

időtartama legalább hat, legfeljebb huszonnégy hónap. A műhelyiskolában értékelés, minősítés nem alkalmazható.
A műhelyoktatás nem duális képzési formában valósul meg, **a szakirányú oktatás nem szakképzési munkaszerződés alapján folyik, hanem az iskola keretei között.**
Ez az oktatási forma nem azonos a (köznevelési intézménynek minősülő) szakiskolában zajló szakmai oktatással, amely során a sajátos nevelési igényű tanulók részszakmát, szakmát vagy szakképesítést szerezhetnek (akár szakképzési munkaszerződéssel valamely duális képzőhelyen).

2.2.4 Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés

Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésbe bekapcsolódhat

- technikum esetén az, aki érettségi végzettséggel rendelkezik,
- szakképző iskola esetén az, aki
    - a közismereti kerettantervnek a középiskola kilencedik és tizedik évfolyamára vonatkozóan előírt követelményeit teljesítette vagy középfokú végzettséggel rendelkezik,
    - illetve kizárólag felnőttképzési jogviszonyban az, aki alapfokú végzettséggel rendelkezik.

A technikum kizárólag szakmai vizsgára felkészítő évfolyamába a középiskola befejező évfolyamának elvégzését követően is bekapcsolódhat az a szakmát tanuló, aki vállalja, hogy legkésőbb az első félév utolsó tanítási napjáig érettségi végzettséget szerez.

2.2.5 Szakmai vizsgára történő felkészítés felnőttképzési jogviszonyban

A szabályozás számos elemet tartalmaz, amely biztosítja a rugalmasságot a felnőttképzési jogviszonyban szervezett szakmai oktatás esetén. A felnőttképzési jogviszony keretében szervezett szakmai oktatásban a szakmai oktatás időtartama legfeljebb a negyedére, a kötelező foglalkozások száma legfeljebb a tanulói jogviszonyban szervezett szakmai oktatás kötelező foglalkozásai számának negyven százalékáig csökkenthető, és ágazati alapoktatásban a kötelező foglalkozások számának ötven százalékáig zárt rendszerű elektronikus távoktatásként is megszervezhető. Fontos tehát, hogy távoktatásra csak felnőttképzési jogviszonyban, kizárólag az ágazati alapoktatási szakaszban van lehetőség, a szakirányú oktatásban, azaz a duális képzésben nem. Felnőttképzési jogviszonyban a szakképzés a tanév és a tanítási év rendjére tekintet nélkül is megkezdhető.
A felnőttképzési jogviszonyban is igaz, hogy a szakirányú oktatás elsősorban duális képzés keretében folyik, és esetükben is köthető szakképzési munkaszerződés.

2.2.6 Az akkreditált szakképzési vizsgaközpontok működése

Az akkreditált szakképzési vizsgaközpontok működését az Szkr. szabályozza. Az Szkr. alapján az akkreditált szakképzési vizsgaközpont szakmai vezetővel rendelkezik.
Akkreditált szakképzési vizsgaközpont a szakképzési államigazgatási szerv minősítő eljárásában a jogszabályi követelmények teljesítésére, valamint a szakmai és képesítő vizsgáztatási tevékenység folytatására alkalmasnak minősített és az akkreditált szakképzési vizsgaközpontok nyilvántartásába bejegyzett szervezet, amely szakértők bevonásával vizsgáltan és elismerten rendelkezik minden előírt és elvárt feltétellel ahhoz, hogy szakmai és képesítő vizsgáztatási tevékenysége során folyamatosan érvényre juttassa azon normákat, előírásokat, amelyek garantálják a magasabb minőségi követelményeknek megfelelő, országosan egységes vizsgáztatást.

A szakmai vizsgán a vizsgabizottságban nincs külön mérő és értékelő tag, mindketten vizsgabizottsági tagok. A vizsgabizottság ellenőrzési feladatokat ellátó tagja a vizsgafelügyelő, ő felel a szakmai vizsga szabályszerűségéért, emellett elláthatja a vizsgázó tudásának mérését és értékelését is. A vizsgabizottság három tagból áll, akik végzik a vizsgázó tudásának felmérését, valamint minősítik a vizsgázó teljesítményét.

A **vizsgabizottság tagjai**

a) a lebonyolítási rend szerint részt vesznek a vizsgáztatásban,
b) ellenőrzik a projektfeladat megvalósításának lépéseit, és rögzítik azok eredményeit,
c) a b) pont szerinti adatok és információk alapján elvégzik az értékelést, valamint
d) az értékelési folyamat eredményét bemutató és a javasolt érdemjegyet tartalmazó dokumentációt a vizsgafelügyelő általi ellenjegyzést követően továbbítják az akkreditált szakképzési vizsgaközpont vezetőjének.

A szakmai vizsga eredményét az akkreditált szakképzési vizsgaközpont a szakmai vizsga utolsó napját követő 5 munkanapon belül hirdeti ki, és sikeres vizsga esetén átadja a bizonyítványt.
2027. január 1-jétől szakképző intézmény akkor szervezhet szakmai vizsgát, ha rendelkezik az Szkt. szerinti szakmai és képesítő vizsgáztatási tevékenység folytatására kiadott engedéllyel.
Az akkreditált szakképzési vizsgaközpont szakmai és képesítő vizsgáztatási tevékenységét a szakképzési államigazgatási szerv az Szkt., valamint az Szkr. alapján engedélyezi.
Szakmai és képesítő vizsgáztatási tevékenység folytatására irányuló engedély annak adható ki többek között, aki rendelkezik az Szkr. 7. mellékletben foglaltak alapján

intézményspecifikusan tételesen és részletesen kidolgozott Intézményi Vizsgáztatásirányítási és Működtetési Kézikönyvvel (a továbbiakban: Intézményi Vizsgáztatási Kézikönyv).

A Kormány a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal Akkreditált Szakképzési Vizsgaközpont Engedélyezési és Ellenőrzési Igazgatóságát jelölte ki szakképzési államigazgatási szervként az akkreditált szakképzési vizsgaközpont működésének engedélyezése, nyilvántartása, ellenőrzése, jogkövetkezmények alkalmazása, valamint az akkreditált szakképzési vizsgaközpont tevékenységének engedélyezéséhez és ellenőrzéséhez kapcsolódó szakértői rendszer működtetése tekintetében.

Képesítő vizsgáról részletes szabályozás jelent meg az Szkt.-ben, mely alapján az akkreditált szakképzési vizsgaközpont által szervezett vizsga, a szakmai képzésben elsajátított és a programkövetelményben a szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítésre meghatározott kimeneti követelmények mérésére szolgál. A képesítő vizsgát az akkreditált szakképzési vizsgaközpont legalább kéttagú vizsgabizottsága előtt kell letenni.

2.3 Szakmai oktatást és képzést folytató köznevelési intézmények

A szakmai képzést, illetve oktatást biztosító intézménytípusok közül kettő, a *szakgimnázium* és a *szakiskola* az Nkt. hatálya alá tartozik, mert köznevelési intézmény. Fontos szem előtt tartani, hogy a szakgimnázium más szerepben létezett a korábbi szakképzési rendszerben is, de ezen intézménytípus helyébe a technikum lépett szakképzési intézményként.

2.3.1 A szakgimnázium

Az Nkt. szerint:
Jelenleg a szakgimnázium öt évfolyammal működő, művészeti, pedagógiai, illetve közművelődési képzést folytató nevelési-oktatási intézmény, amiből négy évfolyamon közismereti oktatás és szakmai képzés, az ötödik évfolyamon pedig kizárólag szakmai képzés folyik. A szakgimnázium érettségi végzettség és *szakképesítés* megszerzésére, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, valamint szakirányú munkába állásra készít fel. A szakgimnáziumban tanulható szakképesítések tartalmi követelményeit programkövetelmények és azok alapján kiadott kerettantervek határozzák meg. Érettségi végzettséggel rendelkező tanulók szakgimnáziumban két év alatt szerezhetnek szakképesítést. Ebben az esetben a vizsgára történő felkészítés a tizenharmadik-tizennegyedik évfolyamon szervezhető meg.
Az a szakgimnáziumi tanuló, aki országos szakmai tanulmányi versenyen, WorldSkills vagy EuroSkills versenyen vesz részt, és az szvk-ban, kkk-ban vagy programkövetelményekben meghatározott követelményt teljesíti, és a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri, mentesül a szakmai vizsga, képesítő vizsga, vagy annak a versenykiírásban meghatározott vizsgafeladatának, vizsgatevékenységének letétele alól. Felmentés esetén a szakmai vizsga, képesítő vizsga vagy a vizsgatevékenység eredménye jelesnek minősül.
Fontos, hogy a szakgimnáziumi tanuló nem teljesítheti a szakmai gyakorlatát szakképzési munkaszerződéssel, mert ilyet csak szakiskolai, szakképző iskolai és technikumi szakmai oktatásban részt vevő szakmát tanuló köthet.

2.3.2 A szakiskola

A szakiskola nem tartozik az Szkt. által meghatározott szakképző intézmények közé, de külön szabályozás alapján folytathat egyes szakmák, részszakmák és szakképesítések

megszerzésre irányuló képzéseket. A szakiskola a többi tanulóval sajátos nevelési igénye miatt együtt haladni nem képes tanulók felkészítését végzi. A szakiskolában a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti oktatás és szakmai oktatás (a KKK-ban meghatározott szakmára vagy részszakmára felkészítő) vagy szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik.

A tanuló részszakmára történő beiskolázása akkor lehetséges, ha a felkészítés kizárólag részszakma megszerzésére irányul, vagy a tanuló sajátos nevelési igényének jellege kizárólag a részszakma megszerzését teszi lehetővé.

A szakiskolában az Szkt. szerinti oktatás megszervezését – a sajátos nevelési igény típusától függően – a KKK vagy a PK alapján készített speciális kerettanterv határozza meg, amely szerint a szakmai oktatás, illetve szakmai képzés kettő vagy négy évfolyamos lehet.

Az Oktatási Hivatal oldalán a *Szakképzés* menüpontban megtalálhatók a szakiskolában oktatható szakmák, részszakmák és szakképesítések listái:
https://www.oktatas.hu/szakkepzes/szakgimnaziumok_es_szakiskolak/szakiskola .

A szakiskolában tanulók a szakmai oktatásban vagy szakképesítésre felkészítő szakmai képzésben

- a szakiskolában vagy
- az Szkt. szerinti szakképzési munkaszerződéssel duális képzőhelyen

vehetnek részt.

A jogszabály tehát az SNI tanulók számára is lehetőséget biztosít a szakképzési munkaszerződés megkötésére.

A Szocho tv. ide vonatkozó rendelkezése pedig lehetővé teszi a szakképzési munkaszerződést kötő gazdálkodó szervezetek számára az adókedvezmény igénybevételét a szakiskolai tanuló duális képzése esetén is.

2.3.3 Többcélú szakképző intézmények és a szakképzési alapfeladatot ellátó többcélú köznevelési intézmények

Többcélú köznevelési intézmény: Az Szkt. szerinti szakképzési alapfeladatot csak szakképző intézmény vagy az alapító okiratában meghatározott körben szakképzési alapfeladatot is ellátó többcélú köznevelési intézmény láthat el.

Többcélú szakképző intézmény: A szakképző intézmény köznevelési intézmény egy vagy több köznevelési alapfeladatát is elláthatja, valamint nem köznevelési feladatot ellátó intézménnyel is összevonható. A szakképző intézmény többcélú szakképző intézményként akkor működhet, ha a szakképző intézmény alapfeladata elsődlegesen szakképzési alapfeladat ellátása, a szakképzésben érintett szakmát tanulók létszáma meghaladja a többcélú szakképző intézményben a köznevelési alapfeladatnak megfelelő nevelés-oktatásban részt vevő gyermekek és tanulók létszámát, a

szakképzési alapfeladat mellett egy vagy több köznevelési alapfeladat ellátását hatékonyan tudja teljesíteni.

2.4 Szakképző intézményen kívüli (hagyományos) felnőttképzés

Minden célirányos kompetencia-kialakításra és -fejlesztésre irányuló, szervezetten megvalósuló oktatás és képzés, valamint ehhez kapcsolódó szolgáltatás a felnőttképzési törvény hatálya alá tartozik. Ez azt jelenti, hogy minden egyéni vállalkozó vagy vállalkozás, amelynek tevékenységi és/vagy működési körébe tartozik a felnőttképzés, végig kell, hogy gondolja, hogy felnőttképzőként, saját képzési programok alapján szervez képzéseket (akár csak a munkatársai számára belső továbbképzéseket), vagy csak oktatóként/trénerként tevékenykedik felnőttképzők megbízásából.

Azok, akik felnőttképzőként (akár csak belső képzések szervezőjeként és megvalósítójaként) működnek, azaz nem szakképző intézményként, két lehetőség közül választhatnak. Amennyiben nem végeznek szakképzést és nem szerveznek olyan képzést, amely költségvetési vagy uniós támogatásból valósul meg, felnőttképzési tevékenységükre **bejelentési kötelezettség** vonatkozik.

Ha szakképzést (szakképesítésre felkészítő szakmai képzést vagy részszakmára felkészítő szakmai oktatást) folytatnak vagy – a belső képzés és jogszabály alapján szervezett oktatás és képzés kivételével – támogatott képzéseket is szerveznek, úgy felnőttképzési tevékenységüket **engedélyeztetni szükséges**.

Minden felnőttképzési tevékenység esetén, amely nem engedélyköteles, szükséges a bejelentési eljárás lefolytatása. A bejelentés és az engedélyeztetés egyaránt a felnőttképzési államigazgatási szervnél, a https://far.nive.hu/kezdolap oldalon keresztül lehetséges.

Szakmajegyzékben szereplő szakmát kizárólag szakképző intézményben lehet szerezni. Felnőttképzők (vagy felnőttképzőként is működő vállalkozások) 2020. szeptember 1-jétől, hatósági engedély birtokában **részszakmára felkészítő**, valamint programkövetelmények alapján összeállított képzési programok szerint **szakképesítésre felkészítő** – azaz a Szakmajegyzékben nem szereplő, de az adott gazdasági ágazat által szükségesnek ítélt államilag elismert szakmai végzettség megszerzésére irányuló – szakmai képzést szervezhetnek, amelyhez a vonatkozó jogszabályokban elvárt minőséget garantáló feltételeket is biztosítaniuk szükséges.

3 A szakmai oktatás

3.1 Az ágazati alapoktatás

A szakképző intézményben a szakirányú oktatást az ágazati alapoktatás előzi meg.

Az ágazati alapoktatás magában foglalja az adott ágazat közös szakmai tartalmait a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak szerint. Az ágazati alapoktatás minden esetben és kizárólag szakképző intézményben szervezhető meg.

Ágazati alapoktatást:

- a technikum **kilencedik és tizedik** évfolyamán,
- szakképző iskolában a **kilencedik** évfolyamon,
- kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben (érettségi végzettséggel, valamint második szakmatanulás esetében beszámítás, felmentés nélkül) a **szakmai oktatás első félévében,**
- felnőttképzési jogviszonyban a szakmai programban meghatározott ütemezésben

kell megszervezni.

Érdekesség, hogy többcélú szakképző intézmény esetén lehetséges az, hogy – az azonos szakmai tartalmak és követelmények következtében – az ágazati alapvizsgát szakképző iskolai (9. évfolyamos) és technikumi (10. évfolyamos) tanulók egy csoportban tegyék le. Ez a vizsgacsoportok lehetséges kialakításánál, a vizsgacsoport létszámok optimalizálásánál jelenhet meg lehetőségként a szakképző intézményekben.

Az ágazati alapoktatást az ágazati alapvizsga zárja. Az ágazati alapvizsga a szakmát tanulónak az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit méri. Az ágazati alapvizsga **az adott ágazatba tartozó valamennyi szakma** tekintetében azonos szakmai tartalmát a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg.
A szakmát tanuló ágazati alapvizsgára az ágazati alapoktatásban való részvétele alapján bocsátható.

Az ágazati alapvizsgát a szakképző intézmény szervezi. Az ágazati alapvizsga lebonyolítására a tanulmányok alatti vizsga szabályait kell alkalmazni az alábbiakban felsorolt eltérésekkel:

- Az ágazati alapvizsgát a szakképző intézményben kell letenni, amelyre a **vizsgabizottság elnökét a szakképző intézmény feladatellátási helye szerinti területileg illetékes gazdasági kamara delegálja,** a vizsgabizottság többi tagja a szakképző intézményben dolgozó oktatók közül kerül felkérésre. A vizsgabizottság elnöke az Szkr.-ben meghatározott díjazásra jogosult.
- Az ágazati alapvizsga vizsgafeladatait és azok javítási-értékelési útmutatóját a képzési és kimeneti követelményekhez igazítottan a szakképző intézmény határozza meg.
- Az ágazati alapvizsgához kapcsolódó javító- és pótlóvizsga letételére az ágazati alapvizsgát követő hatvan napon belül kell lehetőséget biztosítani.

Az ágazati alapvizsga teljesítése a bizonyítványba bejegyzésre kerül, ez meghatározott munkakör betöltésére való alkalmasságot is igazol. A tanuló a sikeres ágazati alapvizsgát követően a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatja tanulmányait azzal, hogy az általa választott szakmáról az ágazati alapoktatás során az igazgató által meghatározott időszakon belül kell nyilatkoznia.

A sikertelenül vizsgázó

- tanuló magasabb évfolyamba nem léphet (ezáltal szakképzési munkaszerződést sem köthet),
- képzésben részt vevő személy a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel nem vehet részt.

Felnőttképzési jogviszonyban az ágazati alapoktatás folyhat részben (a tanulói jogviszonyra megállapított kötelező óraszám feléig) távoktatásban. **Nem kell ágazati alapvizsgát tennie**, és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni annak a szakmát tanulónak, aki korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha a beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit. Ezen kívül mentesül az ágazati alapvizsga letétele alól, aki részszakmát szerzett, vagy az adott részszakmát magában foglaló szakma szakmai oktatásában vesz részt. Ez azt jelenti, hogy beszámítással, ágazati alapvizsga nélkül is elkezdhető a szakirányú oktatás. Az értékelésnél az ágazati alapvizsga eredményét a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak szerint, de legalább tíz százalékos mértékben kell beszámítani. A szakmát tanuló esetében, aki mentesül az ágazati alapvizsga alól, a szakmai vizsga eredményét – az ágazati alapvizsga eredményének figyelmen kívül

hagyásával – a szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek egymáshoz viszonyított súlyozásának megfelelően kell megállapítani.

3.2 A szakirányú oktatás

3.2.1 A szakirányú oktatás megszervezése

A szakirányú oktatás célja, hogy a szakmát tanulók a szakma keretében ellátandó munkatevékenységekhez szükséges tudást, ismereteket és készségeket elsajátítsák, képesek legyenek azokat a gyakorlatban alkalmazni, továbbá, hogy a szakmai vizsgára felkészüljenek.

Az ágazati alapvizsga utáni szakirányú oktatás szakképző intézményben vagy szakképzési munkaszerződéssel duális képzőhelyen szervezhető meg. Utóbbinál a szakirányú oktatás követelményeire való felkészítéshez szükséges tárgyi eszközöket és a vonatkozó jogszabályban meghatározott végzettséggel és képzettséggel rendelkező oktatókat, valamint további személyi feltételeket a szakirányú oktatást folytató szervezet biztosítja. A szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programot a duális képzőhely és a szakképző intézmény közösen alakítja ki.

A szakirányú oktatás elsődleges helyszíne a duális képzőhely. Szakképző intézményben csak akkor teljesíthető a szakirányú oktatás, ha a tanulók duális képzőhelyen való részvétele nem biztosítható. Ennek tényét a gazdasági kamara – belső szabályozó eszközében meghatározott módon – igazolja.

Amennyiben a tanulónak a szakképző intézmény környezetében duális képzésben való részvételre nincs lehetősége, akkor a gazdasági kamara igazolása („Kamarai Garanciavállalás”) alapján nyílik mód a szakirányú oktatás szakképző intézményben történő megszervezésére. A szakképző intézmény csak az igazolás birtokában gondoskodhat a tanuló szakirányú oktatásáról.
Ha a szakmai oktatás célját szolgálja, a szakirányú oktatás teljesíthető külföldön is, amelynek időtartama nem haladhatja meg a szakirányú oktatás időtartamának felét. Külföldi gyakorlatra is csak az ágazati alapoktatást és sikeres ágazati alapvizsgát követően kerülhet sor.

A szakirányú oktatást folytató szervezet a regisztrációs és tanulmányi alaprendszerben (KRÉTA) rögzíti a szakmai tevékenységeket, annak helyszínét, a szakmai tevékenységre

fordított időt, a szakmát tanuló értékelését, részvételét és mulasztását a szakirányú oktatás során.
A szakmát tanuló szakirányú oktatás keretében csak a szakirányú oktatáshoz kapcsolódóan meghatározott feladat ellátására kötelezhető, és csak egészséges, biztonságos körülmények között foglalkoztatható.

3.2.2 A szakképzési munkaszerződés[2]

A szakirányú oktatás két helyszínen folyhat: duális képzőhelyen szakképzési munkaszerződés alapján, illetve, ha ez nem lehetséges, akkor a szakképző intézményben.

A szakirányú oktatás
- vagy a tanítási évben teljesítendő oktatásból és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból áll;
- vagy a duális képzőhelyen szakképzési munkaszerződés hatálya alatt teljesítendő oktatásból és gyakorlatból áll.

A **szakképzési munkaszerződés** a szakirányú oktatásban részt vevő, szakmát tanulóval köthető

- a **szakirányú oktatás időtartamára** (**folyamatos szakképzési munkaszerződés**) vagy
- évente legfeljebb két alkalommal, egyenként legalább kettő és legfeljebb tizenkettő hét, de éves szinten összesen legfeljebb tizenkettő hét határozott időtartamra (ún. **rövid ciklusú szakképzési munkaszerződés**).

A szakképző intézményben szervezett szakirányú oktatásban a szakmát tanuló a tanítási évben teljesítendő oktatáson és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlaton kívül – az egybefüggő gyakorlat igazolatlan mulasztásának pótlása kivételével – a szakirányú oktatásban való részvételre nem kötelezhető.

A napi szakirányú oktatást 6 és 22 óra között kell megszervezni. A szakirányú oktatás a napi nyolc órát – ha a szakmát tanuló fiatal munkavállaló, a napi hét órát – nem haladhatja meg. A szakmát tanuló a napi szakirányú oktatási időt meghaladó szakirányú oktatásban nem vehet részt.

[2] részletesen ld. a külön 5. fejezetben

A szakirányú oktatás befejezése és a következő napi szakirányú oktatás vagy közismereti oktatás megkezdése között legalább tizenhat óra folyamatos pihenőidőt kell a szakmát tanuló számára biztosítani.

A szakmát tanuló részére, ha a napi szakirányú oktatási idő a négy és fél órát meghaladja, legalább harminc perc, ha a hat órát meghaladja, legalább negyvenöt perc **megszakítás nélküli szünetet kell biztosítani**. A szünet időtartama beszámít a napi munkaidőbe.
Főszabály, hogy az őszi, a téli és a tavaszi szünet ideje alatt – szakképzési munkaszerződés keretében folytatott szakirányú oktatás kivételével – szakirányú oktatás nem szervezhető. Ezért a duális képzőhely a heti pihenőnapokon és a munkaszüneti napokon, valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a tanulót szakirányú oktatásra **csak a rendeltetése folytán e napon is működő** szakirányú oktatási helyen veheti igénybe. Az igénybe vett idő helyett – lehetőleg a következő szakirányú oktatási napon – ugyanolyan mértékben kell szabadidőt biztosítani.

Az éves összes szabadság mértéke

- tanulói jogviszonyban egységesen évi negyvenöt munkanap,
- felnőttképzési jogviszonyban egységesen évi harminc munkanap.

A tanuló szabadságának kiadásánál figyelemmel kell lenni a tanév rendjében meghatározott őszi, téli, tavaszi és nyári szünet rendjére. A nyári szünetben legalább húsz munkanap szabadságot kell egybefüggően kiadni a tanuló számára a tanulóval történt megbeszélést követően.

A duális képzőhelyen **mentesül a szakmát tanuló a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól**

- a közismereti és olyan oktatási napokon, amikor a szakirányú oktatást a közösen elfogadott képzési program szerint a szakképző intézmény végzi, vagy a szakmát tanuló a tanulmányi versenyre a szakképző intézmény által szervezett felkészítésben, illetve versenyen vesz részt,
- a szakképző intézmény által szervezett olyan rendezvény napján, amelyen minden szakmát tanuló részvétele kötelező,
- a szakmát tanuló vizsgája napján és a tanulmányokat befejező szakmai vizsgája napján és a vizsgát közvetlenül megelőző három munkanapon, továbbá
- minden olyan esetben, amikor a munkajogi szabályok szerint a munkavállaló mentesül a munkavégzési kötelezettség alól,

- érettségi vizsgatárgyanként – az érettségi vizsga napját is beszámítva – négy munkanapra.

A szakmát tanulót a szakirányú oktatás keretében **megilletik mindazok a jogok,** amelyeket az érdekvédelem tekintetében az Mt., valamint az egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzés követelményei tekintetében az Mtv. és végrehajtási rendeletei biztosítanak a munkavállaló részére. E rendelkezések alkalmazásában munkavállalón a szakmát tanulót, munkáltatón a szakképző intézményt, illetve a duális képzőhelyet kell érteni.

Szakképzési munkaszerződés megkötésére nemcsak az Mt. szerinti munkaviszony, hanem az egészségügyi szolgálati, közalkalmazotti és köztisztviselői jogviszony mellett is lehetőség van, de akkor is, ha a szakmát tanuló nem rendelkezik foglalkoztatásra irányuló jogviszonnyal.

3.2.3 Egybefüggő gyakorlat a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt

A (folyamatos) szakképzési munkaszerződés hatálya alatt nem különítünk el egybefüggő gyakorlatnak nevezett szakirányú oktatási részt. A duális képzőhelyen megvalósuló szakirányú oktatás esetében a szakmát tanuló a (folyamatos) szakképzési munkaszerződés hatálya alatt folyamatosan sajátítja el az ismereteket (nyáron is). A (folyamatos) szakképzési munkaszerződéssel szakirányú oktatásban részt vevő szakmát tanuló – a szabadság kiadására vonatkozó rendelkezések figyelembevételével – folyamatos munkavégzésre köteles a nyár folyamán is, hiszen munkaviszonyban van. Ha azonban a szakirányú oktatás nagyrészt szakképző intézmény szervezésében valósul meg, azaz nincs (folyamatos) szakképzési munkaszerződés, akkor a nyári szünetben egybefüggő gyakorlatot kell szervezni, amely megszervezhető rövid ciklusú szakképzési munkaszerződés keretében is. Az adott szakma egybefüggő gyakorlatára vonatkozóan csak óraszám van megadva, kötelező tartalom nincs.

3.2.4 Mulasztás a szakirányú oktatásról[3]

A szakirányú oktatásban való részvétel kötelező.
A szakmát tanuló távolmaradásának, mulasztásának, késésének igazolására vonatkozó előírásokat a házirendben kell rögzíteni.
A tanuló mulasztását annál a szakirányú oktatást folytató szervezetnél igazolja, amelynél a szakirányú oktatását teljesíti. Duális képzésben, szakképzési

[3] Szakképzési munkaszerződés hatálya alatti hiányzásról ld. külön alfejezet az 5. fejezeten belül

munkaszerződéssel való részvétel esetén a tanulónak igazolnia kell hiányzását a duális képzőhely felé a keresőképtelenségről jogszabályban meghatározottak szerint kiállított igazolással (táppénzes papír), és a szakképző intézménynek a duális képzőhely által a KRÉTÁ-ban rögzített adatok alapján kell azt figyelembe vennie.
Nincs külön szabály a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatról való *igazolatlan* mulasztásra.
Ha az igazolt és igazolatlan mulasztás együttesen meghaladja a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak húsz százalékát, a tanuló az évfolyam követelményeit nem teljesítette, és magasabb évfolyamba nem léphet.
A felnőttképzési jogviszonyban lévők mulasztásának kereteit a felnőttképzési szerződés rögzíti.
Felnőttképzési jogviszonyban szervezett szakmai oktatásban a haladási és mulasztási naplórészben – igazolt és igazolatlan jellegére tekintet nélkül – a mulasztásokat, az értékelő naplórészben pedig a tantárgyak helyett a tananyagegységeket kell feltüntetni, és a mulasztási naplórész nem tartalmazza a közösségi szolgálat teljesítésével kapcsolatos adatokat.

Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 2024. szeptember 1-jétől hatályos 27/A. §-a értelmében az orvosi igazolást az EESZT és a KRÉTA útján a köznevelési és a szakképző intézmény közvetlenül és elektronikus úton kapja meg az orvostól.

Ez a változás azonban nem érinti a szakképzési munkaszerződéses jogviszonyban álló tanulókat, az alábbiak szerint.

Az Szkr. 226. § (1) bekezdése értelmében ugyanis szakképzési munkaszerződés esetén a tanulónak valamennyi mulasztását a duális képzőhelyen, azaz a munkáltatójánál kell igazolnia – akkor is, ha a mulasztás a szakképző intézményi foglalkozásokat érinti.

Tehát szakképzési munkaszerződéssel rendelkező szakképző intézményi vagy szakiskolai tanulók esetén nem orvosi igazolást kell kiállítania a háziorvosnak, hanem minden esetben (akár duális képzőhelyi, akár szakképző intézményi, illetve szakiskolai hiányzás) szabályos keresőképtelenségről szóló igazolást (köznyelvi nevén táppénzes igazolást).

A keresőképtelenségről szóló igazolásokat tehát a szakképzési munkaszerződéses tanulók esetén továbbra is a KRÉTA-n kívül, papír alapon vagy elektronikusan[4] kell a tanulóktól begyűjtenie a duális képzőhelynek.

[4] *A keresőképtelenség és keresőképesség orvosi elbírálásáról és annak ellenőrzéséről szóló 102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet* 10. §-ának (1a) bekezdése

3.2.5 A szakirányú oktatás helyszíne

A szakirányú oktatást **tanteremben, tanműhelyben vagy munkahelyi körülmények között** kell megszervezni. A tanműhely lehet iskolai tanműhely vagy duális képzőhely által működtetett tanműhely. A tanműhely olyan gyakorlati képzőhely, amely a szakma jellegétől függően különösen műhely, tangazdaság, tanbolt, tankórterem, tankert, tanudvar, tankonyha, laboratórium, taniroda, demonstrációs terem, gyakorló- és szaktanterem formájában működik.
Az iskolai tanműhely működésének személyi feltételeiről a fenntartó, a duális képzőhely által működtetett tanműhely személyi feltételeiről a duális képzőhely gondoskodik.
A **duális képzőhely az általa működtetett tanműhely** megfelelő működtetése érdekében gondoskodik:

- tanműhelyvezetőről, aki ezt a tevékenységet más munkaköre mellett is elláthatja,
- megfelelő végzettségű és képzettségű duális oktatókról, továbbá
- a termelő-szolgáltató tevékenység előkészítéséhez szükséges műszaki, fizikai dolgozókról.

Munkahelyi körülmények között szakirányú oktatás akkor folytatható, ha

- a munkahely felszereltsége,
- a munkahelyen folytatott szakmai tevékenység tartalma és jellege, valamint
- az oktatási időtartamot kitöltő munka

lehetővé teszi a képzési és kimeneti követelményekre való felkészülést.
A munkahelynek meg kell felelnie a tűz-, baleset-, munka- és környezetvédelmi előírásoknak.

Ha egy gazdálkodó szervezet több szakmát tanuló szakirányú oktatását szervezi meg munkahelyi körülmények között, köteles felelős személyt megbízni a szakmát tanuló szakirányú oktatásának figyelemmel kísérésére, aki ezt a tevékenységet munkája mellett is elláthatja.

3.2.6 Tiltott és korlátozott tárgyakkal kapcsolatos szabályozás

2024. szeptember 1-jével meghatározásra került azoknak a tárgyaknak a köre, amelyeket a tanuló a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez való jogra, az egészséghez való jogra, az oktatás zavartalanságának biztosítására, valamint a köz érdekére, közbiztonságra tekintettel a szakképző intézménybe

- nem vihet be (a továbbiakban: tiltott tárgy), vagy

- bevihet, azonban azt a tanítási nap folyamán csak akkor birtokolhatja és használhatja, ha azt a szakképző intézmény
    - igazgatója egészségügyi célból, vagy
    - oktatója vagy pedagógusa pedagógiai célból – a tanulmányi rendszerben a Kormány rendeletében foglaltak alapján rögzítettek szerint – az általa meghatározott időszakra engedélyezi (a továbbiakban: használatában korlátozott tárgy).

Tiltott tárgyak köre:

- közbiztonságra különösen veszélyes eszközök (pl. dobócsillag, rugóskés, ólmosbot, gumibot, boxer, elektromos sokkoló, 20 gramm töltőanyag tömeget meghaladó gázspray, számszeríj, francia kés, szigonypuska, parittya, csúzli),
- azon tárgy, amelynek birtoklása büntetendő *a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény*, azaz a Btk. (pl. kábítószer) vagy *a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény* (Szabs. tv.) (pl. korlátozott robbanóanyag-prekurzor: salétromsav, a hidrogén-peroxid és az ammónium-nitrát) alapján,
- a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részére nem értékesíthető termék (pl. szeszesital, dohánytermék).

Használatában korlátozott tárgyak köre: a telekommunikációs eszközök – különösen a mobiltelefonok –, a kép- vagy hangrögzítésre alkalmas eszközök és az internetelérésre alkalmas okoseszközök.

A tiltott és a használatában korlátozott tárgyak körét nem kell alkalmazni a duális képzőhelyekre, azon eset kivételével, amikor a duális képzőhely a szakképző intézményben valósítja meg a szakirányú oktatás egy részét (pl. helyszín bérlése).

Természetesen **a duális képzőhelyek jogosultak saját szabályozást alkotni** a munkahelyi környezet figyelembevételével. A munkahelyen érvényes szabályozások a szakmát tanulókra is vonatkoznak, hiszen ők az adott munkakörnyezet részeként végzik tanulmányaikat.

3.3 A szakmai oktatáshoz kapcsolódó jogviszonyok

A szakképzést meghatározó jogszabályok teljes fogalmi rendszere különbséget tesz a szakképzés résztvevői között. A **tanuló tanulói jogviszonyban, a képzésben részt vevő személy felnőttképzési jogviszonyban** vesz részt a szakirányú oktatásban. A tanulói

jogviszony a szakképző intézmény és a tanuló között, a felnőttképzési jogviszony – szakmai oktatásban – a szakképző intézmény és a képzésben részt vevő személy, illetve – szakmai képzésben – a szakképző intézmény mint felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között jön létre. Bizonyos esetekben munkajogi szempontból különböző rendelkezések vonatkoznak a két jogviszonyban tanulókra.

3.3.1 A tanulói jogviszony

Tanulói jogviszony tanköteles kiskorúval, továbbá nagykorúval hozható létre annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a tanuló a huszonötödik életévét betölti.

Tanulói jogviszony felvétellel vagy átvétellel keletkezik, amelyről az igazgató dönt. A felvétel és az átvétel a jelentkezés alapján történik. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre, így a tanulót a tanulói jogviszonyon alapuló jogok és kötelességek ettől az időponttól kezdve illetik meg és terhelik. A tanuló osztályba vagy csoportba való beosztásáról a szakmai munkaközösség vagy az igazgató dönt.
A tanulmányok megszakításához, a tanulói jogviszony szüneteltetéséhez engedély szükséges.

Megszűnik a tanulói jogviszony,

- ha a tanulót másik szakképző intézmény vagy köznevelési intézmény átvette, az átvétel napján,
- az utolsó évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány kiállítása napján, kivéve, ha a tanuló az utolsó évfolyamot követő első szakmai vizsgaidőszakban **szakmai vizsgát tesz, akkor a szakmai vizsgaidőszak utolsó napján,**
- ha a tanuló tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná vált, és
    - a tanuló a tanulmányait nem kívánja a szakképző intézményben tovább folytatni, a bejelentés tudomásulvételének napján,
    - a szakképző intézményben nem folyik másik megfelelő szakképzés vagy a továbbtanuláshoz szükséges feltételek a szakképző intézményben nem adottak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- a tankötelezettség megszűnése után, ha a tanuló – kiskorú tanuló a törvényes képviselője egyetértésével – írásban bejelenti, hogy kimarad, a bejelentés tudomásulvételének napján,
- ha a jogviszonyt (a tanköteles tanuló és a hátrányos helyzetű tanuló kivételével) fizetési hátralék miatt az igazgató a tanuló – kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének – eredménytelen felszólítása, és a tanuló

szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetésről szóló határozat véglegessé válásának napján,

- ha a tanuló – a tanköteles tanuló kivételével – a szakképző intézmény kötelező foglalkozásairól a jogszabályban meghatározott időnél igazolatlanul többet mulasztott, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- ha a tanulóval szemben *„kizárás a szakképző intézményből”* fegyelmi határozatot hoztak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- ha a nem magyar állampolgárságú tanuló külföldre távozik, a bejelentés tudomásulvételének napján.

3.3.2 A felnőttképzési jogviszony (szakirányú oktatásban)

A szakképző intézmény és a képzésben részt vevő személy között felnőttképzési szerződéssel létrejött jogviszony, amelyben az oktatás a képzésben részt vevő személy sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez igazodóan valósul meg.

Szakképző intézményben szakmára felkészítő szakmai oktatásban a huszonötödik életévüket betöltött személyek kizárólag felnőttképzési jogviszony keretében vehetnek részt. Tankötelezettség kizárólag tanulói jogviszonyban teljesíthető, felnőttképzési jogviszony mindenkivel köthető, aki nem tanköteles: nagykorúakkal és nem tanköteles kiskorúakkal egyaránt. A szakképző intézménynek a szakmai programjában meghatározottak szerint **be kell számítania a korábban folytatott tanulmányokat, a megszerzett ismereteket és gyakorlatot** az adott szakmai oktatásra, illetve szakmai képzésre előírt – megegyező tartalmú – követelmények teljesítésébe. A beszámítás alapján a képzésben részt vevő személy a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítheti. A beszámítás tehát nemcsak lehetőség, hanem jogszabályi kötelezettség is.

Felnőttképzési jogviszony keretében a szakmai oktatás **időtartama legfeljebb a negyedére, a kötelező foglalkozások száma legfeljebb a nappali rendszerű szakmai oktatás kötelező foglalkozásai számának negyven százalékáig** csökkenthető. Ez azt jelenti, hogy a Szakmajegyzékben meghatározott időtartamhoz képest akár jóval rövidebb idő alatt is teljesíthető egy képzés, például két év helyett egy év alatt.

Szakképesítésre felkészítő szakmai képzés esetén a képzésben részt vevő személy a szakképző intézménnyel, illetve a felnőttképzővel szintén felnőttképzési jogviszonyban áll.

4 A szakirányú oktatás

4.1 Bevezető

A szakképzés rendszerében a szakirányú oktatás megvalósításának munkaerőpiaci szereplője a **duális képzőhely**. A gazdálkodó szervezetek meghatározó szerepet töltenek be a szakirányú oktatásban, amely során a szakmát tanulók valós vállalati környezetben ismerhetik meg a vállalati kultúrát, illetve versenyképes tudásra és gyakorlatra tehetnek szert.
Ebben a fejezetben áttekintjük, hogyan, milyen módon lép be a duális képzőhely a szakirányú oktatásba.

4.2 Szakirányú oktatás megszervezése és együttműködési lehetőségek

Szakirányú oktatást a duális képzőhely vagy szakképző intézmény szervezhet. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a szakirányú oktatás követelményeire való felkészítéshez szükséges tárgyi eszközöket és személyi feltételeket a szakirányú oktatást folytató szervezetnek kell biztosítania.
Szakirányú oktatás távoktatási formában nem szervezhető meg. Jelenléti oktatásnak tekinthető az offline, kontakt foglalkozás, valamint a szinkron online tanóra is. Utóbbi esetében a részvétel szintén „megjelenéshez kötött”, ami valós időben dokumentálható.

4.2.1 Duális képzőhely önálló részvétele a szakirányú oktatásban

A szakirányú oktatást részben vagy teljes egészében a duális képzőhely is megszervezheti, ebben az esetben a szakmát tanuló közvetlenül a duális képzőhellyel köt szakképzési munkaszerződést.
A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott, szakmai követelményekhez kapcsolódó szakmai elméleti és szakmai gyakorlati ismeretek élesen nem válnak el egymástól. A duális képzőhelynek ezáltal lehetősége van arra, hogy önállóan valósítsa meg a szakirányú oktatást, és a szakmai elméleti és gyakorlati jellegű foglalkozásokat egyaránt megtartsa. Ez a szakirányú oktatás teljes egészében történő megvalósítása.

4.2.2 Szakképző intézménnyel történő klasszikus együttműködés

Amennyiben a duális képzőhely nem tud élni azzal a lehetőséggel, hogy a teljes szakirányú oktatást megvalósítsa, lehetősége van együttműködni szakképző intézménnyel.

Ebben az esetben tipikusan

- a *szakmai elméleti jellegű ismereteket* a szakképző intézményben, míg
- a *szakmai gyakorlati jellegű ismereteket* a duális képzőhelyen

sajátítja el a szakmát tanuló.

4.2.3 Ágazati képzőközpontok (ÁKK) létrehozása

A duális képzőhelyi követelményeknek való együttes megfelelés érdekében történő együttműködés céljából az Szkt. ágazati képzőközpontok (ÁKK-k) létrehozására ad lehetőséget.

3. ábra: ÁKK alapításának lehetőségei

Az ágazati képzőközpontokat az alábbi kombinációkban lehet létrehozni, illetőleg működtetni (3. számú ábra):

- legalább *négy mikro- vagy kisvállalkozás* által, vagy

- legalább *kettő középvállalkozás által* vagy *legalább kettő olyan vállalkozás által, amelyből az egyik nagyvállalkozás* vagy
- a *gazdálkodó szervezet és a szakképzési centrum* legfeljebb hatvanszázalékos tulajdoni hányadával együttesen

létrehozott nonprofit gazdasági társaságként.

A duális képzés kiszélesítése érdekében a jogszabály lehetővé teszi, hogy legalább négy mikro- vagy kisvállalkozás által létesített ÁKK-ban a szakmai szervezet – ha jogszabály vagy létesítő okirat a társasági részesedésszerzés lehetőségét nem zárja ki – legfeljebb 10%-os tulajdoni hányadot szerezhet. A szakmai szervezet valamely gazdasági ágazat vagy közös gazdasági érdekek képviseletét ellátó köztestület vagy egyesület (pl. gazdasági kamara).

Az ÁKK-k létrehozásával egyrészt azoknak a kisvállalkozásoknak is lehetősége nyílik a szakirányú oktatásban történő szerepvállalásra, annak közös megvalósítására, amelyeknek **csak az adott szakma egy részének oktatására van kapacitása, fogadókészsége.** További lehetőséget nyújt a szakmát tanulók számára, hogy korszerű eszközökkel felszerelt környezetben sajátíthatják el a választott szakma ismereteit.
Az alapító vállalkozások, szervezetek közösen határozzák meg és – a tagok által elfogadott és a szakképző intézménnyel közösen kialakított képzési program alapján – szervezik a szakmát tanulók szakirányú oktatását a vállalatok, szervezetek különböző helyszínein, telephelyein vagy a közösen létesített gyakorlati képzőhelyen.
Az ÁKK keretein belül megvalósuló szakirányú oktatás esetén a szakmai órák szakmai elméleti jellegű tartalmainak oktatását is részben vagy egészben az ÁKK látja el. Szükség esetén – ha az ÁKK-ban a szakképzési centrum is tulajdonos – a szakképző intézmény saját erőforrásai felhasználásával is megszervezheti például a szakmai, elméleti ismeretek oktatását úgy, hogy annak döntő része nem valósulhat meg a szakképző intézményben vagy annak tanműhelyében, mert az ellentétes a duális képzés alapelveivel.

4.2.4 Tudásközpont létrehozása

A tudásközpont olyan ÁKK, amelyet a szakirányú oktatás és az Nftv. szerinti duális képzés egy képzőközpontban történő megvalósítása céljából **a felsőoktatási intézmény és a szakképzési centrum együttesen legalább ötvenegy százalékos tulajdoni hányadával** működtet (4. számú ábra).

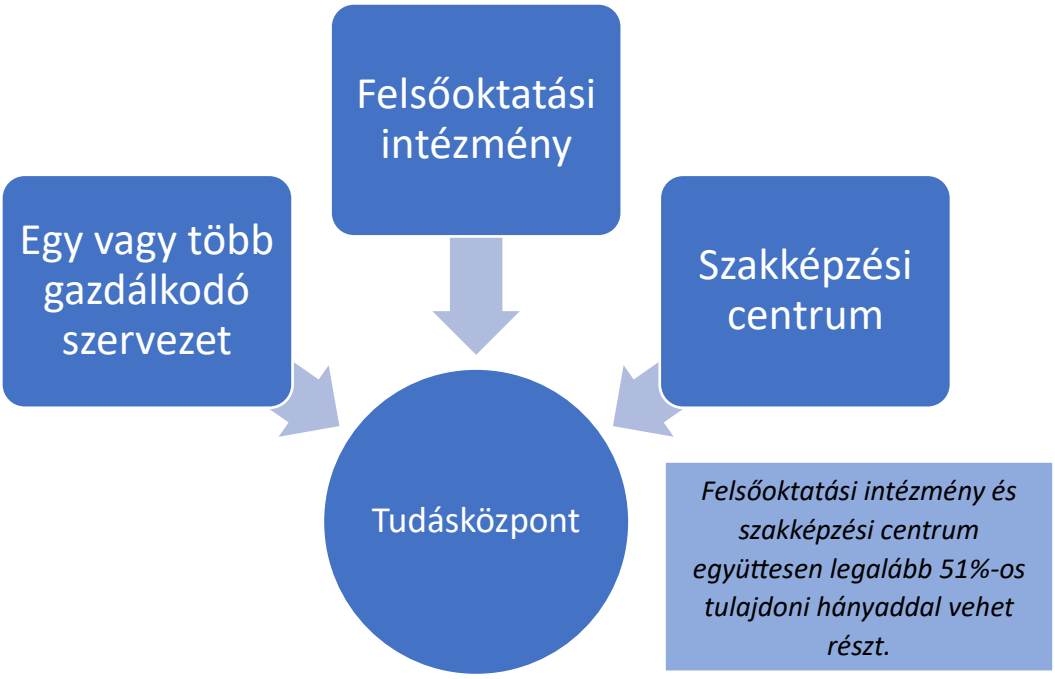

4. számú ábra: Tudásközpont felépítése

Szükség esetén a szakmai órák szakmai elméleti tartalmait az intézmény saját erőforrásai felhasználásával megszervezi, más esetben részben vagy egészben a feladatot a tudásközpont látja el.

Az ÁKK és a tudásközpont – mint együttműködési forma – szervezeti minőséget a cégbíróság állapítja meg, mindkettő csak nonprofit gazdasági társaságként működhet. A cégbíróság által történő bejegyzés azonban nem váltja ki az ÁKK gazdasági kamara által történő nyilvántartásba vételi eljárást.

4.2.5 Vállalati képzőközpont létrehozása

A saját tanműhellyel rendelkező nagyvállalkozás önállóan vagy más gazdálkodó szervezet megbízása alapján folytatandó szakirányú oktatás céljából, saját szervezetén belül vállalati képzőközpontot (5. számú ábra) működtethet, ha utolsó éves nettó árbevételének legalább 90%-a vállalkozási tevékenységből származik.
A vállalati képzőközpont keretein belül megvalósított szakirányú oktatás esetében is létrejöhet együttműködés, illetve munkamegosztás. Szükség esetén a szakmai órák szakmai elméleti tartalmainak oktatását a szakképző intézmény saját erőforrásai felhasználásával megszervezheti.

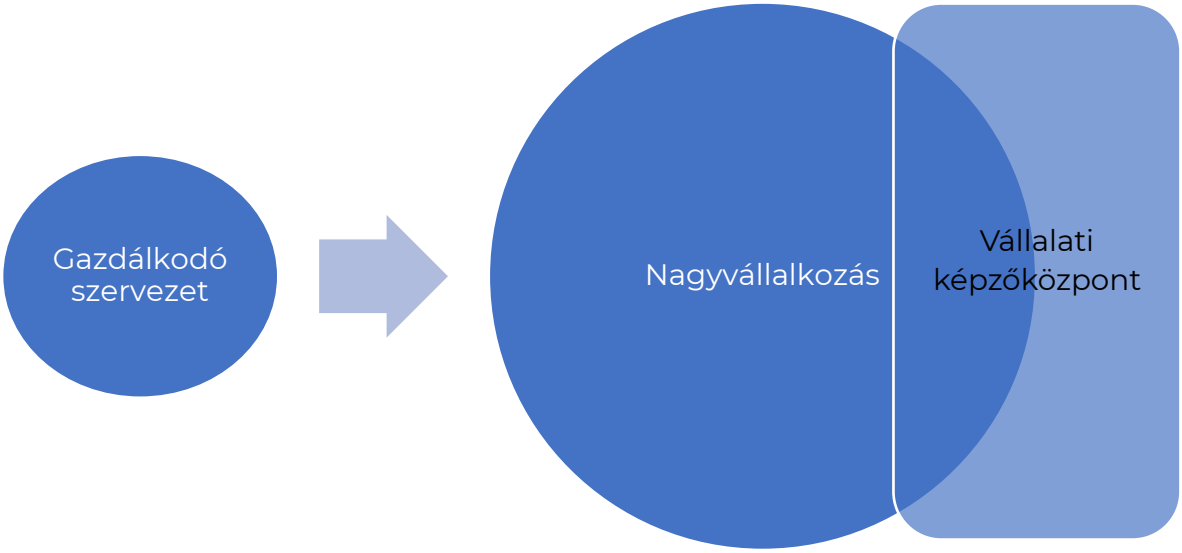

5. számú ábra: Vállalati képzőközpont felépítése

4.2.6 Közreműködő bevonása

Az együttműködések további formája, amikor a duális képzőhely a szakmát tanuló szakirányú oktatásához közreműködőt vesz igénybe. (Útmutató a duális képzésben résztvevő közreműködő igénybevételének feltételeiről)

A közreműködő az a szakirányú oktatásban részt vevő *gazdálkodó vagy egyéb szervezet lehet*, amely *rendelkezik* a szakirányú oktatás képzési programjában, illetve az oktatott szakmához kapcsolódó képzési és kimeneti követelményben *meghatározott azon feltételekkel*, amelyekkel a duális képzőhely *szakirányú oktatási tevékenységét kiegészíti legalább egy tananyagegység leoktatásával*, és ezáltal lehetővé teszi a szakirányú oktatás teljes körű megvalósítását.

A közreműködőnek 2023. július 1-je óta *nem kell feltétlenül duális képzőhelynek lennie*, azonban amikor a duális képzőhely közreműködőt vesz igénybe, akkor az általa biztosított *szakirányú oktatási tevékenységéért (azaz a közreműködő duális képzéssel kapcsolatos magatartásáért) úgy felel, mintha maga a duális képzőhely járt volna el*.

A közreműködőnél történő foglalkoztatás nem minősül munkaerő-kölcsönzésnek, hanem arra *az Mt.-nek a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás szabályait kell alkalmazni* [Mt. 53. §], az Szkt.-ban meghatározott eltérésekkel. Ez alapján az átmeneti foglalkoztatás tartama a szakképzési munkaszerződés alapján létrejött *munkaviszony időtartamának 49%-áig terjedhet (a duális képzőhelyen töltött időszakra – óraszámra – vonatkoztatva)*. Ezt arányosan kell alkalmazni, ha a munkaviszony év közben kezdődött, határozott időre vagy az általánostól eltérő teljes napi vagy részmunkaidőre jött létre. A (szakképzési) munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás várható tartamáról a

munkavállalót, azaz a szakmát tanulót a szakképzési munkaszerződés aláírásával egyidejűleg írásban tájékoztatni kell.

Bár a közreműködő duális képzőhelyként történő nyilvántartásba vétele nem kötelező, azonban a szakirányú oktatási tevékenységét a gazdasági kamara jogosult ellenőrizni. Szakirányú oktatást – a 49%-os szabály miatt – kizárólag közreműködő nem láthat el.
Nem tiltja a jogszabály, hogy a duális képzőhely a szakképző intézményt vonja be közreműködőként a szakirányú oktatásba, azonban a szakirányú oktatás megvalósításának módja nem lehet ellentétes a szakképzési rendszer azon céljával, hogy a szakmát tanuló valós vállalati környezetben sajátítsa el a választott szakma ismereteit, fejlessze képességeit.

4.3 A duális képzőhelyek nyilvántartásba vétele

4.3.1 A nyilvántartásba vételi eljárás

A duális képzőhelyek nyilvántartását a gazdasági kamara vezeti. A nyilvántartásba vételre az a területi gazdasági kamara illetékes, amelynek a területén a duális képzőhely szakirányú oktatási célt szolgáló székhelye vagy telephelye van.
A duális képzőhelyek kamarai nyilvántartásba vételével, illetve hatósági ellenőrzésével kapcsolatos kamarai feladatellátás fő célkitűzése a munkaerőpiaci igényekre reagáló, olyan minőségi duális képzőhelyek biztosítása, ahol a szakmát tanuló megfelelő gyakorlatot szerezhet, megismerheti a vállalati kultúrát, versenyképes tudással és gyakorlattal léphet ki a munkaerőpiacra a tanulmányai befejezése után.

Duális képzőhelyként **az a képzőközpont vagy** – a szakképző intézmény kivételével – más olyan **gazdálkodó szervezet** (ideértve az SZJA törvény szerinti mezőgazdasági őstermelőt is) **vehető nyilvántartásba,**

- amelynél biztosítottak a szakirányú oktatás megszervezésének és folytatásának feltételei,
- amely a jogszabályban meghatározott végzettséggel és szakképesítéssel vagy szakképzettséggel és gyakorlattal rendelkező személyt foglalkoztat duális oktatóként,
- amely az általa vállalt szakma ágazatához kapcsolódó tevékenységet végez, és rendelkezik az ahhoz szükséges eszközzel és felszereléssel, valamint
- a minőségirányítási feladatok esetében
    - minőségirányítási rendszert működtet vagy

- legalább a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben (azaz az ún. KAMSZER-ben, ld. 4.4.2 alfejezetben részletesen) meghatározott minőségi követelményeknek megfelel.

Duális képzőhelyként szakképző intézmény és szakképzési centrum nem vehető nyilvántartásba.

A szakirányú oktatást folytatni szándékozó gazdálkodó szervezetek vagy képzőközpontok **nyilvántartásba vételi eljárása a kérelem benyújtásával indul,** amelyet

- a duális képzést szervező szervezet székhelye vagy
- a duális képzési célt szolgáló telephelye

szerinti területi gazdasági kamarának kell benyújtani.

A nyilvántartásba vételi eljárás közigazgatási hatósági eljárás, amelynek lefolytatására 60 nap áll rendelkezésre. Az eljárás ingyenes, a duális képzőhelyek hatósági nyilvántartása pedig nyilvános. A nyilvántartást a duális képzőhely nyilvántartásba vételére jogosult területi gazdasági kamara a saját honlapján közzéteszi, illetve elérhető a gazdasági kamara által működtetett www.isziir.hu nyilvános felületén.

A nyilvántartásba vételi kérelem nyomtatványa a területi gazdasági kamara honlapján elérhető és letölthető dokumentum, amelyet papír alapon vagy elektronikusan, szkennelve kell megküldeni az illetékes területi gazdasági kamarának.
Amennyiben a kérelem nem a területi gazdasági kamara honlapján közzétett dokumentum benyújtásával történik, a bejelentés abban az esetben fogadható el, ha abból a nyilvántartásba vételi kérelem ténye megállapítható, és tartalmazza a szükséges adatokat.

A területi gazdasági kamara a hiánytalanul benyújtott nyilvántartásba vételi kérelem befogadását követően helyszíni szemlét rendel el, amely során – a kirendelt kamarai és szakképző intézményi szakértők által – ellenőrzésre kerül a duális képzőhely jogszabályi feltételek szerinti felkészültsége. Az **ellenőrzés célja annak megállapítása,** hogy a kérelmező

- megfelel-e a jogszabályokban előírt feltételeknek,
- tudja-e vállalni a képzési programban rögzítettek alapján a szakirányú oktatás megvalósítását, a feltételek biztosítottak-e,
- telephelye alkalmas-e az adott szakma – képzési program szerinti – oktatására, továbbá

- tudja-e biztosítani a szakirányú oktatás folytatásához szükséges, jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltételeket az adott szakmában.

A szemle a *kérelemben megjelölt* összes szakma és telephely vonatkozásában megtörténik.

Amennyiben a duális képzőhely csak közreműködővel együtt alkalmas a szakirányú oktatás megvalósítására, akkor azt a nyilvántartásba vételi kérelemben meg kell jelölnie. Ebben az esetben a területi gazdasági kamara a szemle során ellenőrzi a közreműködő által biztosított feltételeket, azonban a közreműködő önállóan nem kerül nyilvántartásba vételre.

Közreműködő bevonása esetén a duális képzőhely az együttműködés megvalósítására a közreműködővel szerződést köt, amely többek között tartalmazza, hogy a közreműködő a képzési program alapján mely tananyagegység oktatását vállalja. A közreműködő szakirányú oktatási tevékenységéért a felelősséget a nyilvántartott duális képzőhely vállalja.

A duális képzőhelyként történő nyilvántartásba vételre a nyilvántartásba vételi kérelem befogadását, a helyszíni szemle lefolytatását és a képzési feltételek teljesülésének megállapítását követően kerül sor. A gazdálkodó szervezetet vagy képzőközpontot – megfelelősége esetén – a területi gazdasági kamara bejegyzi a duális képzőhelyek nyilvántartásába (ISZIIR rendszer). A nyilvántartás meghatározott adatok tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül [Szkr. 244. § (3)]. A nyilvántartásba vétellel a gazdálkodó szervezet vagy képzőközpont jogosulttá válik a nyilvántartásban szereplő szakmák szakirányú oktatására. A bejegyzésről a területi gazdasági kamara írásban értesíti a duális képzőhelyet.

Szakképzési munkaszerződés csak a duális képzőhely nyilvántartásba vételét követően, legkorábban annak napján köthető meg. A nyilvántartásba vételig kizárólag szakképzési előszerződés köthető.

A nyilvántartásban szereplő gazdálkodó szervezetek vagy képzőközpontok jogszabályi kötelezettsége a nyilvántartásban szereplő adatokban bekövetkezett változások 15 napon belül történő jelentése a nyilvántartást vezető szerv részére. A nyilvántartásban szereplő adatok javítására, kiegészítésére, bővítésére irányuló kérelmet írásban kell benyújtani a területi gazdasági kamarához.

A változások, módosítások bejelentéséhez segítséget nyújtó nyomtatvány elérhető a területi gazdasági kamara honlapján.
A szakirányú oktatást szervező duális képzőhelyet, vagy annak telephelyét (képzőhelyét) a területi gazdasági kamara az alábbi esetekben törli a nyilvántartásból:

- a duális képzőhely megszűnése esetén a duális képzőhely kérésére vagy hivatalból,
- a duális képzési tevékenység befejezésekor a duális képzőhely kérésére,
- duális képzés folytatásától való eltiltás esetén.

4.3.2 Ágazati képzőközpont (ÁKK) nyilvántartásba vételének sajátosságai

Az ÁKK nyilvántartásba vétele is kérelemre indul, amelynek lefolytatására ugyanúgy 60 nap áll a területi gazdasági kamara rendelkezésére, mint az önálló duális képzőhely esetén. A nyilvántartásba vételi kérelemhez csatolni kell a cégbírósági bejegyzésről szóló végzés hiteles másolatát, amely az illetékes törvényszéktől kérhető, vagy a Cégközlönyből letölthető. Amennyiben ez nem áll rendelkezésre, a gazdálkodó szervezet duális képzőhelyként vehető nyilvántartásba. (Útmutató a képzőközpontok duális képzőhelyi követelményeknek történő megfeleléséhez)

Abban a speciális esetben, ha több telephelyen folyik a szakirányú oktatás, és ezek a telephelyek nem egy területi gazdasági kamara illetékességébe tartoznak, akkor a nyilvántartásba vételi kérelmet mindig ahhoz a területi gazdasági kamarához kell benyújtani, ahol az ÁKK székhelyét a cégbíróság bejegyezte.

ÁKK tagjaként a kamarai nyilvántartásban szereplő alapító szervezet saját jogán, önállóan nem minősül duális képzőhelynek. Ha az ÁKK-n kívül is szeretne szakmát tanulót foglalkoztatni, külön eljárás keretében kérelmezheti nyilvántartásba vételét a területi gazdasági kamaránál.
Amennyiben egy korábban már önálló duális képzőhelyként nyilvántartásba vett gazdálkodó szervezet is tagja egy újonnan megalakult ÁKK-nak, a kérelmezett szakma ÁKK által történő oktatása tekintetében is le kell folytatni az eljárást a gazdálkodó szervezetnél (telephelyén) az együttes megfelelés ellenőrzésének érdekében.
A szakirányú oktatás kizárólag vagy döntően tanműhelyben történő megszervezése nem felel meg a duális szakképzés céljainak.

4.4 A duális képzőhelyek egyes működési feltételei

4.4.1 Minőségbiztosítás

A duális képzőhellyel szemben a jogszabály egyebek mellett minőségirányítási feladatokat is előír elvárásként. Fontos, hogy a duális képzőhelyeken kialakuljon a felelősségérzet a szakmát tanulókért, a saját munkáért, illetve minőségi elvárás vagy annak igénye a duális képzőhely vezetői gondolkodásában.

A minőségirányítási rendszer – a szakképző intézmény minőségirányítási rendszere alapján – minőségpolitikából, átfogó önértékelésből és ezekre épülő beavatkozó, fejlesztési tevékenységekből áll.

Amennyiben a vállalkozás a Szakmajegyzék szerinti szakirányú oktatásba kíván bekapcsolódni, **a nyilvántartásba vételi kérelem részeként nyilatkoznia kell** arról, hogy milyen **minőségirányítási rendszert működtet** vagy tervez bevezetni.

A gazdálkodó szervezet nyilatkozhat úgy, hogy nem működtet és nem tervez működtetni az Szkt.-nak megfelelő (saját) minőségirányítási rendszert. A jogszabály lehetőséget ad arra, hogy a duális képzőhelyek az elvárásnak úgy tegyenek eleget, hogy megfelelnek a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek (ún. KAMSZER, ld. 4.4.2 fejezet). A duális képzőhelynek ezért már a nyilvántartásba vételkor igazolnia kell legalább a szempontrendszer elemeinek a meglétét.

A duális képzést folytató vagy folytatni szándékozó gazdálkodó szervezeteknek a szakirányú oktatással kapcsolatos feladatait, tevékenységeit úgy kell szabályozni és összehangolni, hogy az tükrözze a minőségszempontú szemléletet, és azt, hogy képzési folyamatait a szakképzés minőségének növelése érdekében végzi, ez által pedig a gazdaság és munkaerőpiaci igényeihez igazodó képzést tudjon megvalósítani. A duális képzőhely által megfogalmazott minőségi követelményeket össze kell hangolni a szakképző intézményben működő minőségi követelményekkel.

A duális képzőhelynek törekednie kell a szakirányú oktatás feltételeinek folyamatos fejlesztésére, különös figyelmet fordítva az oktatók továbbképzésére.

A minőségirányítási politika fontos része az önértékelés. A duális képzést folytató gazdálkodó szervezet meghatározott időszakonként önértékelést végez a szakirányú oktatási tevékenységével kapcsolatosan, amely alapján meghatározza az erősségeit, illetve a fejlesztendő területeket. Értékeli az oktatók tevékenységét, szükség esetén elősegíti az oktatók továbbképzését, önképzését.

4.4.2 Kamarai Minőségi Szempontrendszer (KAMSZER)

Ha a vállalkozás nem működtet saját minőségirányítási rendszert, akkor a KAMSZER követelményeinek kell megfelelnie. Ez lényegében azt jelenti, hogy a képzés tervezetten történjen, legyen kijelölt felelőse, dokumentálják a folyamatokat, valamint rendszeresen értékeljék és fejlesszék a képzési tevékenységet.
A KAMSZER és a KAMSZER összeállításához nyomtatható minták és példatár megtalálható a dualis.mkik.hu oldalon a Szakmai anyagok menüpontban, valamint a dualis.mkik.hu oldalunkon videós útmutatót is találnak.

A gazdasági kamara által kidolgozott minőségi követelményrendszer, azaz a KAMSZER mérettől vagy szervezettől függetlenül minden duális képzőhelyre vonatkozik, amely elfogadja azt, és nem üzemeltet saját, a duális képzést is magában foglaló minőségirányítási rendszert.

A KAMSZER egy érték alapú minőségfogalom követelményrendszere, amely vállalatmérettől és szakmától függetlenül minden duális képzőhelyre alkalmazható. A nyilvántartásba vételi eljárás során, a szervezetnek igazolnia kell a KAMSZER elemeinek a meglétét vagy előkészítettségét, amely az alábbi, egymáshoz szorosan kapcsolódó elemekből áll:

- a teljes képzési rendszerhez kapcsolódó folyamatszemlélet,
- képzési tevékenység leírása és céljának meghatározása, amelyet a képzési program tartalmaz,
- minőségcél meghatározása és kapcsolata a tevékenység céljával,
- mérés és ellenőrzés (tanulói, szakképző intézményi elégedettség),
- vezetői felelősség meghatározása és a felelősök kijelölése,
- helyesbítő tevékenységek tervezése,
- dokumentum- és feljegyzéskezelés.

Folyamatszemlélet

Lényege, hogy a duális képzőhely átlássa, hogy a saját tevékenysége egy nagyobb rendszer része, amely maga a szakképzés. A képzőhelynek meg kell tudni határozni

azokat a pontokat a saját tevékenységében, ahol közvetlenül kapcsolódik a szakképzési folyamatokhoz. Ennek részeként meg kell terveznie, hogy mit, milyen sorrendben és hogyan fog oktatni a szakmát tanulónak. A folyamatszemléletnek egyik alapja a képzési program lehet.

Példa: Egy festő a szerszámok megismertetését és a színek kikeverését egyszerre akarta oktatni a tanulójának, amelynek eredménye az lett, hogy a tanuló a színeket rosszul keverte ki, ezért azt ismét meg kellett neki mutatnia, amelyet követően már a színkeverést is helyesen elsajátította a tanuló. A festő hibaként felismerte, hogy egyszerre túl sok tudást akart átadni és elhatározta, hogy a jövőben külön fogja ezeket tanítani, hogy a jövőbeni tanulói eredményesebben sajátíthassák el a szakma alapjait.

A képzési tevékenység leírása és a céljának meghatározása

A képzési tevékenység céljának tartalmaznia kell egy objektív és egy szubjektív célt is. Objektív cél lehet a szakmát tanulók szakirányú oktatása, a szubjektív cél pedig a duális képzőhely saját célja, törekvése kell, hogy legyen. A tevékenység leírása keretében a duális képzőnek meg kell határoznia, hogy mit és hogyan fog oktatni a szakmát tanulónak. Ez lehet teljes mértékben saját oktatási struktúra, ugyanakkor a képzési program is egy ilyen dokumentum.

Példa: Egy asztalosműhelyben a duális oktató a képzési program alapján kívánja oktatni a nála oktatott tanulókat, de a műhely vezetője úgy dönt, hogy bútorasztalos szakmában EuroSkills versenyre nevezi a legjobban dolgozó, hazai versenyt nyert diákját, azzal a céllal, hogy azon legalább dobogós helyet szerezzen. Ennek leírásával pedig kitűzésre kerül – a tudás átadásán kívül – egyedi tevékenységcél is, amelyre törekedve oktatja a duális képzőhely a tanulókat.

Minőségcél meghatározása és kapcsolata a tevékenység céljával

A minőségcél a minőség egyik alapja. A képzési folyamatnak van egy végeredménye, ami adott esetben a sikeres szakmai vizsga, de ezen felül meg kell határozni azt a minőségi szintet is, amit a duális képzőhely meg akar valósítani vagy el akar érni, és amely által jobb tud lenni. A minőségcél az, aminek elérése esetén a duális képző büszke lehet. A minőségcélt legfeljebb egy évre kell kitűzni, és annak lejártával felül kell vizsgálni. A minőségcél nem terjeszkedhet túl a duális képzésre vonatkozó jogszabályi követelményeken, összhangban kell lennie a képzési és kimeneti követelményekben és a képzési programban meghatározottakkal.

Példa: Egy cukrász a tevékenységén belül olyan minőségcélt tűz ki maga elé, hogy a tanulói ne csak a különböző süteményeket tudják elkészíteni, hanem a készítés során azokat úgy formázzák meg, hogy a végeredmény kitehető legyen a kirakatba is.

Mérés és ellenőrzés

A duális képzőhelynek mérni és ellenőrizni kell a tevékenysége során alkalmazott módszerek hatékonyságát, amelynek adatokon kell alapulnia. A mérés és az ellenőrzés egymástól nem elválasztható fogalmak, mivel az ellenőrzést lényegében a méréssel – és egyben a mérés közben – végezzük el. A mérésnek és az ellenőrzésnek mindig adatokon kell alapulnia, amelyeket vagy maga a duális képzőhely vesz fel, vagy máshonnan szerez be a tevékenységének eredményéről. A mérések eredményeit értékelni kell, és az értékelés fényében lehet elvégezni a szükséges módosításokat.

A „vevő" definiálása két szinten is lehetséges. Egyrészt lehet vevő a munkaerőpiac, felhasználói szerepben a szolgáltatást igénybe vevő vagy terméket megvásárló klasszikus vevő, másrészt, maga a szakmát tanuló, illetve a szakképző intézmény is. A vevői elégedettség mérésének célja, hogy a szükséges fejlesztést szolgálja, tehát nem csupán az elvégzett tevékenységet minősíti. Fontos, hogy a vevői elégedettséget ki is kell értékelni, és szükség esetén ennek alapján kell meghatározni az esetleges fejlesztési feladatokat.

Példa: Egy fodrász tanulót fogad maga mellé, az oktatás eredményét ugyan látja és elégedett vele, de mérni nem tudja, ezért elegendőnek tartja, ha a tanuló vizsgaeredményeit veszi alapul a munkája ellenőrzéséhez.

Vezetői felelősség meghatározása és a felelősök kijelölése

A duális képzőhely vezetőjének a feladata a minőségpolitika meghirdetése és folyamatos felülvizsgálata, a minőségügyi vezető kijelölése, valamint a minőségcélok eléréséhez szükséges erőforrások biztosítása. Ezen felül felelős a kialakított rendszer rendszeres felülvizsgálatáért, és döntést hoz a fejlesztéshez szükséges intézkedésekről. A vezetői felelősség kiterjed a belső önértékelési feladatokra is. Ennek keretében a duális képzőhely vezetője legalább évente egyszer átvizsgálja a rendszer működését. Az átvizsgálásokat dokumentálni kell. Ezeket a feladatok egy egyéni vállalkozó esetében egy személyben maga a vállalkozó is elláthatja.

Példa: Egy egyszemélyes, villanyszereléssel foglalkozó vállalkozásnál értelemszerűen nem lehet más személyt kijelölni a szempontrendszer működtetésére, így a duális képzőhelyek nyilvántartásba vételi eljárása során a vállalkozónak magát kell megjelölnie, mint a minőségi szempontrendszer működtetéséért felelős személy.

Helyesbítő tevékenységek

A működés során ténylegesen bekövetkezett problémák kezelését, ezen belül azok észlelését, okainak kivizsgálását, dokumentálását, valamint a feltárt problémák forrásának a megszüntetésére irányuló intézkedések bevezetését és azok eredményeinek vizsgálatát foglalja magában, a hibák megismétlődésének megelőzése érdekében. A duális képzőhelynek gondoskodnia kell a rosszul teljesítő tanulók

azonosításáról, nyomon követéséről, és meg kell állapítani a nem megfelelő teljesítmény okát és mértékét. A helyesbítő tevékenység során ki kell térni a megelőző tevékenységekre is, ez lehet már a képzés kezdetén a jogszabály által lehetőségként biztosított kiválasztási eljárás is.

Dokumentum- és feljegyzéskezelés

A duális képzőhelyek kötelesek tevékenységeiket dokumentálni a vonatkozó jogszabályok alapján, valamint a KAMSZER-ben meghatározott minőségi követelmények érdekében, akként, hogy a dokumentációs eljárás a lehető legkevesebb papír alapú dokumentumot és adminisztrációs kötelezettséget eredményezzen. A dokumentálás keretében feljegyzéseket kell készíteni, amelyeknek biztosítaniuk kell az elvégzett feladatok igazolását, valamint igazolniuk kell a megfelelést. A KAMSZER dokumentumait minimum 5 évig meg kell őrizni.

Dokumentáció típusai:

- Alapdokumentumok: Rögzítik a duális képzőhely tevékenységének kereteit, a vonatkozó jogszabályok, belső szervezeti szabályok és a vevői elvárások alapján. Pl.: Nyilvántartásba vételhez kapcsolódó dokumentumok, jegyzőkönyv, értesítés, hatósági bizonyítvány, végzések, működési engedélyek, bizonyítványok, tanúsítványok.
- Működést rögzítő dokumentumok: A működést rögzítő dokumentumok tartalmazzák a duális képzőhely megfelelő tevékenysége tervezésének, végrehajtásának és ellenőrzésének dokumentációját, amelyek magában foglalják a működés során keletkező adatok és információk rögzítését is. Pl.: képzési program, szakképzési munkaszerződés, foglalkozási napló.

4.4.3 Szakirányú oktatás képzési programja

A szakirányú oktatás a képzési program alapján valósul meg. **A képzési program olyan szakmai szabályozó dokumentum a duális képzőhely számára,** amely a szakirányú oktatás tartalmára, szervezésére és megvalósítására vonatkozó valamennyi releváns információt tartalmaz. A képzési program a minőségbiztosítás egyik eszköze is, amelynek a szabályozott folyamatok mellett **rugalmasságot is kell biztosítania** a rendszerben.

A **képzési programot a szakképző intézmény a duális képzőhellyel közösen alakítja ki** úgy, hogy az tartalmazza

- a tananyagelemek oktatásának a szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti megosztását, valamint

- a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjait.

A szakirányú oktatásban részt venni szándékozó vállalkozások számára az MKIK szakmai útmutatót készített (https://dualis.mkik.hu/szakmai-anyagok aloldalon a Szakmai anyagok között megtalálható), amely segíti a jelenlegi és a leendő duális képzőhelyeket a képzési program közös kialakításában – ez minden esetben a nyilvántartásba vétel feltétele.

A képzési program céljai fogalmazzák meg a tanítási-tanulási folyamat értelmét, irányát, törekvéseit a szakmát tanulók kompetenciáinak fejlődése érdekében.

A duális képzőhelynek meg kell terveznie a tanulási eredmények eléréséhez vezető utat, és ezen az úton a szakmát tanulót különböző megoldásokkal kell segíteni. A képzési programban meg kell határozni a szakirányú oktatás előkészítésére, szervezésére és lebonyolítására vonatkozó szabályokat.

Az értékelésre és minősítésre vonatkozó kritériumokat úgy kell meghatározni, hogy a szakmát tanulót a tanulási folyamat közben (esetleg elején) és végén is objektív és megbízható módon lehessen értékelni. Legyen mérhető, hol tart a szakmát tanuló a tanulási eredmények elsajátításában, milyen módon tudja bizonyítani és bemutatni az általa birtokolt tanulási eredményeket.

A képzési program meghatározza, hogy az adott tananyagelem oktatása iskolai, vagy a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatással érintett napnak felel meg, továbbá azt is, ha a szakirányú oktatás során közreműködő kerül bevonásra. A leírás alapján megállapíthatónak kell lennie, hogy a szakmát tanulónak mikor kell teljesítenie munkavégzési kötelezettségét, és mikor mentesül a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettség teljesítése alól. Az előzőekben felsoroltakon múlik ugyanis, hogy a duális képzőhely mely napokra jogosult a szociális hozzájárulási adó (szocho) kedvezményre.
Teljes napi szocho-kedvezmény csak teljes munkanapra jár, kisebb óraszám esetén arányosítani kell. Ha egy tanulói csoportban a duális képzőhelyen 18 év alattiak és felettiek is vannak, a teljes szocho-kedvezmény érdekében a 18 év felettiek számára napi 8 óra a beosztás szerinti óraszámuk a duális szakirányú oktatásban, míg a 18 év alattiaknak napi 7 óra. Ilyen esetben megfelelő rugalmas megoldást találva úgy szükséges alakítani a szakképző intézménnyel közösen kialakított képzési programot,

hogy ne legyen a tényleges (KRÉTA-ban adminisztrált) óraszám és a képzési program között ellentmondás. Megjegyzendő, hogy a képzési program a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott óraszámon – a tanulói maximális óraszámra vonatkozó előírásokat betartva – túlterjeszkedhet, a kötelező óraszám nem maximális óraszám.

4.4.4 A duális oktatóval szemben támasztott követelmények

A duális oktató az, aki a duális képzőhely alkalmazásában vagy közvetlen megbízásában áll, és a duális képzőhely által szervezett és megvalósított szakirányú oktatásban oktatóként részt vesz. A jogszabály a ténylegesen oktató *duális oktató* kategóriáját ismeri, egyéb, ténylegesen nem oktató szerepkörök (pl. segédoktató, oktatósegéd stb.) nem léteznek.

A duális képzőhelyen az lehet **duális oktató**, aki

- cselekvőképes,
- nem áll a szakirányú oktatási tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt,
- a duális képzőhely által vállalt szakmának megfelelő, államilag elismert, legalább középfokú szakirányú szakképzettséggel és legalább ötéves, az érintett szakképzettségnek megfelelő szakmai gyakorlattal rendelkezik, és
- kamarai gyakorlati oktatói vizsgával rendelkezik.

4.4.5 Mentességek a kamarai gyakorlati oktatói vizsga letétele alól

Mentesül a kamarai gyakorlati oktatói vizsga letétele alól az, aki

- szakirányú mestervizsgával rendelkezik, vagy
- a duális képzőhely által vállalt szakmának megfelelő
    - szakirányú felsőfokú szakképzettséggel és legalább kétéves szakirányú szakmai gyakorlattal rendelkezik,
    - szakirányú középfokú szakképzettséggel és (bármilyen) felsőfokú végzettséggel, valamint legalább ötéves szakirányú szakmai gyakorlattal rendelkezik, vagy
- *az egészségügyi ágazat tekintetében egészségügyi gyakorlatvezető szakképesítéssel rendelkezik,* vagy
- a hatvanadik életévét betöltötte.

A duális képzőhely oktatója esetében a duális képzőhely által **vállalt szakmának megfelelő felsőfokú végzettségnek kell elfogadni** a – képzésről rendelkező jogszabály szerint – felsőfokú végzettséget tanúsító

- műszaki oktatói,

- technikus tanári,
- szakoktatói

oklevelet, bizonyítványt.

A felsőfokú végzettséget nem tanúsító, tanfolyami képzésben szerzett műszaki oktatói vagy szakoktatói bizonyítványt az alkalmazáskor a képzés szakirányának megfelelő középfokú szakképzettségnek kell elfogadni.
A duális képzőhelyen oktatóként lehetőség szerint szakoktatói képesítéssel rendelkező személyt kell alkalmazni.

4.4.6 Kamarai gyakorlati oktató képzés és gyakorlati oktatói vizsga

A duális képzést folytató szervezeteknél a szakmát tanulók képzésével foglalkozó szakemberek számára kötelező kamarai gyakorlati oktatói tanúsítvány megszerzését írja elő a jogszabály, segítve ezzel is a hatékony, eredményes és minőségi képzés megvalósítását. Célja, hogy a szakember a szakmai tudása mellett pedagógiai, szociálpszichológiai, kommunikációs és kamarai adminisztrációs ismereteket is szerezzen a tanulók eredményes képzéséhez.

A kamarai gyakorlati oktató képzés és gyakorlati oktatói vizsga teljes körű lebonyolítása – a gazdasági kamara szervezésében – megyénként valósul meg.

A kamarai gyakorlati oktató képzés és gyakorlati oktatói vizsga – az egyéb szakmai feltételek teljesülése mellett, a mestervégzettséggel ellentétben – **szakképesítéstől függetlenül biztosítja az oktatói jogosultságot.**
A kamarai gyakorlati oktatói tanúsítvány megszerzése alól a mentességeket az előző fejezet tartalmazza.

Kamarai gyakorlati oktatói képzés
A képzés **elméleti és tréning jellegű** képzési formából áll, a képzés időtartama 50 óra.

a) Elméleti rész (25 óra)
A kamarai gyakorlati oktató képzés elméleti része a szakmát tanulók szakirányú oktatásához és az oktatott szakma megszerzésére irányuló szakmai vizsgára történő szakmai elméleti és gyakorlati felkészítéséhez szükséges alapvető

- duális képzéshez kapcsolódó adminisztrációs, valamint
- pedagógiai, szociálpszichológiai és kommunikációs

ismereteket tartalmaz.

b) Tréning jellegű képzés (25 óra)
A tréning jellegű képzés elsősorban a szakmát tanulók szakirányú oktatásához és az oktatott szakma, szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai vizsgára történő szakmai elméleti és gyakorlati felkészítéséhez szükséges kommunikációs ismereteket öleli fel, valamint a pedagógiai, szociálpszichológiai ismeretek gyakorlatorientált, szituációs feladatokon keresztüli átadását.

A kamarai gyakorlati oktató képzésen belül lehetőség van arra, hogy a részt vevők a hagyományostól eltérő módon is elvégezhessék a képzés elméleti részét.
Az elméleti tananyagrészt önálló felkészüléssel, e-learning tananyag segítségével sajátíthatják el maximum 8 nap alatt. A felkészülési idő a csoport igényei szerint csökkenthető, az elméleti felkészülési időre kevesebb nap is fordítható.

Kamarai gyakorlati oktatói vizsga
A számonkérés tartalmazza az alapvető elméleti ismeretek számonkérését is, és a tréning jellegű képzés anyagát felölelő szituációs részt is (segítségnyújtás, kommunikáció, elmélet gyakorlatban való alkalmazása).

4.5 A területi gazdasági kamara által lefolytatott hatósági ellenőrzés

A duális képzőhely és az általa igénybe vett közreműködő szakirányú oktatási tevékenységének **közigazgatási hatósági ellenőrzését** a területi gazdasági kamara végzi. A hatósági ellenőrzés célja annak vizsgálata, hogy a duális képzőhely a szakirányú oktatást a jogszabályi előírásoknak megfelelően szervezi-e meg, és továbbra is rendelkezik-e a duális képzőhely működéséhez szükséges feltételekkel.
A hatósági ellenőrzés során elrendelt helyszíni szemlén a hatóság részéről

- a területi gazdasági kamara duális képzési tanácsadója,
- a kamarai szakértő és
- a szakképző intézmény képviselője

vesz részt.

Hatósági ellenőrzésre a duális képzőhelyek és a közreműködők körében, a szakirányú oktatásra vonatkozó jogszabályi feltételek betartásának vizsgálata céljából kerül sor.

A területi gazdasági kamara a hatósági ellenőrzést az alábbi esetekben rendeli el:

- a szakmát tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő (gyám) írásbeli megkeresésére,
- a szakirányú oktatásban érintett szakképző intézmény írásbeli megkeresésére,
- a nyilvántartásban szereplő képzőhely, illetve a bevont közreműködő írásbeli megkeresésére,
- hivatalból, éves ellenőrzési terv alapján, valamint
- a szakképzésért felelős miniszter kezdeményezésére.

A területi gazdasági kamara a duális képzőhely (ideértve a duális képzőhelyek nyilvántartásában nem szereplő, de a szakirányú oktatásba bevont közreműködőt is) szakképzésialapfeladat-ellátásának **hatósági ellenőrzése során, szemle keretében** az alábbiakat ellenőrzi a szervezetnél:

- rendelkezik-e a szakirányú oktatás megszervezésére és folytatására meghatározott személyi és tárgyi feltételekkel, különös tekintettel a képzési és kimeneti követelmények (KKK) teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszközjegyzékben foglaltak meglétére,
- a szakirányú oktatást a szakképző intézménnyel közösen kialakított képzési program szerint folytatja-e,
- a duális képzőhely a szakképzési munkaszerződésben vállalt kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tesz-e,
- továbbá azt, hogy az alábbi feltételek teljesülnek-e:
    - a duális képzőhely oktatójának alkalmazási feltételei,
    - szakmánként az egy időben maximálisan oktatható szakmát tanulók létszámának kötelező teljesítése (fizikai korlát, kapacitásszám, Szkr. 244. § (1) bekezdés e) pontja alapján) *(ld. részletesen az 5.3.1 Kötési korlátok: jogi korlát és fizikai korlát (kapacitásszám) című fejezetben)*,
    - az összesen oktatható szakmát tanulók létszámára vonatkozó korlátozás betartása (jogi korlát, ún. 12-es szabály, Szkr. 247. § szerint) *(ld. részletesen az 5.3.1 Kötési korlátok: jogi korlát és fizikai korlát (kapacitásszám) című fejezetben)*,
    - a szakmát tanuló óraterhelése,
    - a szakmát tanulót megillető kedvezmények és juttatások (munkabér) biztosítása,
    - az adott képzésre jellemző szakmát tanulóra vonatkozó munka- és balesetvédelem,
    - szakirányú oktatás tevékenységének KRÉTA rendszerben történő vezetése,
    - az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó rendelkezésekben foglaltak betartása.

A szemle során azt is ellenőrizni kell, hogy a nyilvántartásba vétel alapjául szolgáló minőségirányítási rendszer (saját, vagy kamarai KAMSZER) feltételei továbbra is fennállnak-e, azokat a duális képzőhely működése során ténylegesen alkalmazza-e.

Amennyiben a duális képzőhely továbbra is megfelel a nyilvántartásba vétel feltételeinek és a működési előírásoknak, amelyet az ellenőrzés során felvett jegyzőkönyv is tanúsít, a jegyzőkönyv ISZIIR-ben történt rögzítését követően a kamara lezárja a hatósági ellenőrzést.

Jogszabálysértés esetén a hatósági ellenőrzés lefolytatására jogosult hatóság a duális képzőhellyel szemben közigazgatási szankciót: **figyelmeztetést**, **közigazgatási bírságot** vagy annak kiszabását követő két éven belül azonos jogsértés esetén **a szakirányú oktatás megszervezésére irányuló tevékenység folytatásától legfeljebb három évre történő eltiltást** alkalmazhat.

4.6 Egyéb hatóságok ellenőrzése

A duális képzőhelyek ellenőrzésére nem csupán a gazdasági kamara jogosult.

Kormányhivatal, illetve a **járási** (fővárosi kerületi) **hivatal** egyszerűsített hatósági ellenőrzési hatáskörébe tartozó jogszabálysértéseket állapíthat meg, az alábbi okok miatt.

A foglalkoztatás-felügyelet területén:

- a munkaszerződés írásba foglalásának elmulasztása,
- a törvényes képviselő hozzájárulásának hiánya a fiatal munkavállaló munkaszerződés megkötésére, módosítására, megszüntetésére vagy kötelezettségvállalásra irányuló jognyilatkozatánál,
- a munkavállalóra vonatkozó életkori feltételek megsértése,
- a munkaszerződés kötelező tartalmi elemeinek hiánya,
- a rendes és rendkívüli munkaidő nyilvántartásának elmulasztása,
- a kötelező legkisebb munkabérről (minimálbér) és a garantált bérminimumról szóló kormányrendeletben foglaltak és a kollektív szerződés munkabérre vonatkozó rendelkezéseinek megsértése,
- a munkabér kifizetésének elmulasztása,
- a kifizetett munkabér elszámolásáról adandó írásbeli tájékoztató elmulasztása,

- a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló törvényben meghatározott harmadik országbeli állampolgár (a továbbiakban: harmadik országbeli állampolgár) Magyarország területén történő foglalkoztatására irányuló jogviszony létesítéséhez az idegenrendészeti hatóság által a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló törvényben meghatározott összevont kérelmezési eljárás alapján kiadott tartózkodási engedély hiánya,
- a harmadik országbeli állampolgár Magyarország területén történő foglalkoztatására irányuló jogviszony létesítéséhez a nem összevont kérelmezési eljárás alapján kiadott tartózkodásra jogosító engedélyt kérelmező harmadik országbeli állampolgár magyarországi foglalkoztatásához kiadott munkavállalási engedély hiánya,
- a munkaviszony megszűnését követően a munkavállalónak átadandó iratok kiadásának elmulasztása.

A munkavédelem területén:

- a munkakör betöltéséhez szükséges egészségügyi alkalmassági vizsgálat elmulasztása,
- munkavédelmi oktatás megtartásának elmulasztása,
- munkavédelmi (munkabiztonsági) szakképesítéssel rendelkező személy foglalkoztatásának hiánya,
- foglalkozás-egészségügyi alapellátás biztosításának elmaradása,
- munkavédelmi képviselők választása megszervezésének elmulasztása.

Fentieken túlmenően számolni lehet a fogyasztóvédelem területén, élelmiszerlánc-biztonság területén és népegészségügy területén is a kormányhivatal, illetve a járási (fővárosi kerületi) hivataltól ellenőrzésre.

A kereskedelem területén **a helyi önkormányzat jegyzőjének** (szolgáltatás felügyeletét ellátó hatóságként) ellenőrzésére is számíthat a kereskedő, kereskedelmi tevékenység bejelentésével kapcsolatos eljárás, kizárólag üzletben forgalmazható termékekre, valamint az ilyen termékeket forgalmazó üzletek működési engedélyezése miatt. Ezen túlmenően a jegyző a nyilvántartásba vett vendéglátó üzlet Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központba történő adatszolgáltatási tevékenységét évente legalább egy alkalommal hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi.

A **Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV)** is ellenőrizheti a duális képzőhelyeket, ezt különösen érdemes szem előtt tartani, hiszen aki szakirányú oktatás céljából szakmát

tanulót foglalkoztat, adókedvezményt vesz igénybe, annak előbb-utóbb számítania lehet egy ellenőrzésre, jogkövetési vizsgálatra.

A NAV ellenőrzéseinek legfontosabb célja a költségvetési bevételek biztosítása a visszaélések megelőzésével, felszámolásával, és az önkéntes jogkövetés ösztönzésével.

A szakképző intézmény – a szakmát tanuló kötelezettségei teljesítésének nyilvántartása céljából – hozzáférést biztosít a tanulmányi rendszerhez a duális képzőhelynek és – a szakirányú oktatáshoz kapcsolódóan érvényesített adómentességre és igénybe vett adókedvezményre való jogosultság ellenőrzéséhez – az állami adóhatóságnak.

A NAV különböző szervezeteket is megkereshet, így a gazdasági kamarákat is, jogkövetési vizsgálat folytatásakor, meghatározott adózónál meghatározott időszakra terjedően, az ellenőrzés eredményes lefolytatása céljából adatokat, információkat kérhet.

Tájékozódási jelleggel érdemes minden évben megnézni a NAV ellenőrzési tervét, amely szerint az ellenőrzési tapasztalatok és kockázatelemzési adatok alapján milyen témákban fordít különös figyelmet az adóhatóság, melyek azok a vállalkozások, amelyek biztosan számíthatnak arra, hogy a NAV célkeresztjébe kerülnek.

A duális képzéstől függetlenül célszerű valamennyi területen jogkövető magatartást tanúsítani a képzőhelyeknek, gazdálkodó szervezeteknek, amelyeket **a felsorolt hatóságokon túlmenően egyéb szervezetek is** ellenőrizhetnek. Például a gazdálkodó szervezetek – egyéni vagy társas vállalkozás – tulajdonformától, mérettől és tevékenységi körtől függetlenül kötelesek a székhelyként, telephelyként, vagy fióktelephelyként bejegyzett ingatlan égéstermék-elvezetőjét ellenőriztetni, szükség szerint tisztíttatni (katasztrófavédelem kéményseprőipari szerve). A katasztrófavédelem ellenőrizheti a menekülést segítő rendszereket, tűzvédelmi felülvizsgálatot (villamos biztonsági felülvizsgálat) folytathat le.

5 A szakképzési munkaszerződés

5.1 Munkajogi kisokos

A szakképzési munkaszerződéssel a felek között munkaviszony jön létre. Éppen ezért erre a szerződéstípusra is az Mt. munkaszerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni (kivéve azokat az eseteket, amelyekről az Szkt. külön rendelkezik, ott az utóbbinak megfelelően kell eljárni).

A csatolt Munkajogi kisokosban összefoglalás olvasható azokról a munkajogi fogalmakról, amelyekkel a duális képzőhely biztosan találkozik a szakképzési munkaszerződés mindennapi gyakorlatában.

A Munkajogi kisokos letöltése PDF kiadványban

5.2 A szakképzési előszerződés

A szakmát tanuló a szakirányú oktatást megelőzően a duális képzőhellyel szakképzési előszerződést köthet. A szakmát tanuló és a duális képzőhely a szakképzési előszerződés megkötésével arra vállalnak kötelezettséget, hogy a szakirányú oktatás céljából későbbi időpontban szakképzési munkaszerződést kötnek, és abban e szerződés lényeges feltételeit is meghatározzák. Az Szkt. 90. §-a szerinti szakképzési előszerződés mintája letölthető a https://dualis.mkik.hu/szakmai-anyagok weboldalról.

A szakképzési előszerződéssel rendelkező szakmát tanulót azonos eredmény esetén előnyben kell részesíteni a szakképző intézmény által meghirdetett képzésekkel kapcsolatos felvételi eljárásban.

A szakképzési előszerződés megszűnik:

- a szakképzési munkaszerződés megkötésekor, valamint
- amennyiben a szakképzési munkaszerződés megkötésére – az Szkt-ban foglaltak figyelembevételével – mégsem kerül sor.

5.3 A szakképzési munkaszerződés megkötése

5.3.1 Kötési korlátok: jogi korlát és fizikai korlát (kapacitásszám)

Fontos szem előtt tartani, hogy a szakképzési munkaszerződés megkötése tekintetében **mennyiségi korlátozás vonatkozik a duális képzőhelyekre.**

Különösen fontos a duális képzőhelyek számára, hogy létezik egy ún. *jogi korlát* és egy *fizikai korlát* is, amelynek szabályozása és meghatározása is alapvetően különbözik, azonban mindkettőt **egyszerre és együttesen** kell alkalmazni.

Jogi korlát

Ez az úgynevezett ***„12-es szabály”*** [Szkr. 247. §], amely **kizárólag a** (Kkvtv. szerinti) **kkv-kre vonatkozik**.

A duális képzőhely szakképzési munkaszerződést egyidejűleg 12-nél több szakmát tanulóval a szakképzési munkaszerződés megkötésének évét megelőző év **átlagos statisztikai állományi létszáma legfeljebb 30%-áig köthet**. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy azon duális képzőhelyek esetében, ahol a fentiek szerint számított átlagos állományi létszám nem haladja meg a 40 főt, a duális képzőhelyre és az összes nyilvántartásban szereplő szakmára vonatkoztatva az egyidejűleg megköthető szakképzési munkaszerződések száma maximum 12 lehet. (Ez alapján pl. 13 szakképzési munkaszerződés 44 fő foglalkoztatottól köthető, 14 pedig 47 foglalkoztatottól stb.)

A szakképzési munkaszerződéssel rendelkező szakmát tanulókat az átlagos állományi létszámba nem lehet beleszámítani a megköthető szakképzési munkaszerződések számának kiszámítása során.

Az ÁKK és a tudásközpont tekintetében a megköthető szakképzési munkaszerződések számát az ÁKK és a tudásközpont tagja által külön-külön és az ÁKK, illetve tudásközpont által megköthető szakképzési munkaszerződések számának összeszámításával kell meghatározni.

Amennyiben egy duális képzőhely önállóan és ÁKK-ban is képez, a 30%-os korlátozás minden minőségében külön számolandó.

A mennyiségi **korlátozás alól kivételt képeznek** azok a vállalkozások, amelyek a Kkvtv.-ben meghatározott partner- és kapcsolt vállalkozások figyelmen kívül

hagyásával **nem minősülnek kis- és középvállalkozásnak** (ilyenek pl. a nagyvállalkozások, vagy az állami tulajdonú gazdálkodó szervezetek).

Továbbá nem vonatkozik a korlátozás

- **a rövid ciklusú szakképzési munkaszerződésekre**: a legalább kettő és legfeljebb tizenkettő hét egybefüggő időszakra (pl. nyári egybefüggő gyakorlatra) megkötött szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanulókra [Szkt. 83. § (2) bekezdés b)], illetve
- azokra a képzésben részt vevő személyekre, akik szakirányú oktatása **a saját foglalkoztatójánál folyik szakképzési munkaszerződés alapján**, párhuzamosan fennálló foglalkoztatásra irányuló jogviszony mellett (ezen jogviszonyban az őket foglalkoztató tevékenysége kapcsolódik az adott szakma ágazatához).

Az a körülmény, miszerint a jogi korlát alól – a fentiekben leírt módon – bizonyos esetekben mentesül a duális képzőhely, nem jelenti azt, hogy ezáltal a fizikai korlát, vagy kapacitásszám alól is mentesülne.

A jogi korlát a törvény szabályozásából fakad, és nem befolyásolja a nyilvántartásba vétel. Betartása a duális képzőhely felelőssége külön felszólítás nélkül is. A jogi korlát alól méltányosságból sem adható felmentés.

Fizikai korlát vagy kapacitásszám

A jogszabályi korlátozások mellett a megköthető szakképzési munkaszerződések számát a területi kamara nyilvántartásba vételi eljárása során megállapított, **a duális képzőhelyek nyilvántartásában szereplő szám** is befolyásolja. Ez az ún. kapacitásszám adja meg **a szakirányú oktatásra egy időben fogadható szakmát tanulók maximális létszámát telephelyenként, szakmánként** (kapacitás). A duális képzőhely adott képzőhelyén meghatározott szakmára vonatkozó kapacitását a területi gazdasági kamara a kérelem alapján, a hatósági eljárásba bevont szakértők szakvéleményére támaszkodva határozza meg, figyelembe véve a személyi és tárgyi feltételeket, továbbá a szakirányú oktatás megvalósításának körülményeit.

Ez a szakmánkénti szám minden szakképzési munkaszerződésre vonatkozik, a rövid ciklusúra is, és a saját dolgozókkal kötöttekre is. Azonban nem közvetlenül a megköthető szakképzési munkaszerződések számára hat: **azt határozza meg, hogy egyidejűleg (leegyszerűsítve: azonos műszakban) hányan vehetnek rész**t a szakirányú oktatásban adott szakmában a duális képzőhely telephelyén.

A duális képzőhelynek a szakképzési munkaszerződések megkötésekor tehát egyszerre kell figyelembe vennie a szakmánként meghatározott kapacitásszámot és jogi korlátot. Egyrészt ügyelnie kell arra, hogy a duális képzőhelyek nyilvántartásában szereplő adott telephelyen (képzőhelyen) az egyes szakmák tekintetében legfeljebb hány szakmát tanuló vehet részt egyidejűleg szakirányú oktatásban. Másrészt a duális képzőhelynek meg kell felelnie az úgynevezett „12-es szabálynak" is, amely a duális képzőhely egészére vonatkozó korlátot állapít meg.

Példa:

Az építőipar ágazatban működő kkv duális képzőhely az ács szakmában 4 fő, a burkoló és a kőműves szakmákban pedig egyaránt 6-6 fő képzési kapacitással szerepel a duális képzőhelyek nyilvántartásában. Tekintettel arra, hogy a duális képzőhely kkv-nak minősül, vonatkozik rá az ún. "12-es szabály".

Milyen formában és hány szakképzési munkaszerződést köthet a duális képzőhely?

1. példa

A duális képzőhely dönthet úgy, hogy mindhárom, a nyilvántartásban szereplő szakmában egyidejűleg 4-4 fő tanulóval köt szakképzési munkaszerződést. Ebben az esetben összesen 12 fővel áll fenn szakképzési munkaszerződés, vagyis a kkv-kra vonatkozó "12-es szabály" szerinti maximális létszám teljes mértékben kihasználásra kerül.

A burkoló és a kőműves szakmákban nyilvántartott, szakmánként 6 fős képzési kapacitás ugyanakkor lehetővé teszi, hogy a fennmaradó kapacitás terhére további rövid ciklusú szakképzési munkaszerződést kössön vagy saját munkavállalói szakirányú oktatását vállalja. A duális képzőhely úgy dönt, hogy a maradék 2-2 fő kapacitás terhére 4-4 fő saját dolgozóval köt szakképzési munkaszerződést, a személyi és egyéb feltételek ugyanis lehetővé teszik, hogy szakirányú oktatásuk két műszakban történjen, a beosztás révén biztosítva, hogy az egyidejűleg szakirányú oktatásban részesülők száma ne haladja meg a kapacitásszámot.

2. példa

A duális képzőhely dönthet úgy is, hogy az A és B heti váltásban megszervezett ács szakma szakirányú oktatása keretében egyidejűleg legfeljebb 4 fő, de összesen 8 fő tanulóval köt szakképzési munkaszerződést úgy, hogy az A héten 4 fő, a B héten pedig további 4 fő vesz részt a szakirányú oktatáson. Emellett a burkoló és a kőműves szakmákban egyaránt 2-2 fő szakmát tanulóval köt szakképzési munkaszerződést.

Ebben az esetben a duális képzőhely összesen 12 fő szakmát tanulóval rendelkezik szakképzési munkaszerződéssel (8 fő ács, 2 fő burkoló, 2 fő kőműves).

A duális képzőhely ezen felül 2-2 fő saját munkavállaló szakirányú oktatását is vállalhatja szakképzési munkaszerződés keretében. Erre azért van lehetősége, mert a saját foglalkoztatóval kötött szakképzési munkaszerződés nem számít bele a kkv-k esetében alkalmazandó „12-es szabály" szerinti létszámkorlátba. A burkoló és a kőműves szakmákban rendelkezésre álló, ki nem használt képzési kapacitás emellett lehetővé teszi a további képzés megszervezését is.

3. példa

A duális képzőhely dönthet úgy is, hogy a burkoló és a kőműves szakmákban egyaránt 6-6 fő tanulóval köt szakképzési munkaszerződést. Ebben az esetben a duális képzőhely összesen 12 fő szakmát tanulóval rendelkezik SZMSZ-szel, vagyis teljes mértékben kihasználja a kkv-kra vonatkozó „12-es szabály" szerinti létszámkeretet.

Emellett a tanítási éven kívüli időszakban az ács szakmában kizárólag az egybefüggő szakmai gyakorlat megszervezését vállalja, ezért az ács szakmában nyilvántartott 4 fős képzési kapacitás terhére további 4 fő tanulóval köt rövid ciklusú szakképzési munkaszerződést. Erre azért van lehetősége, mert a rövid ciklusú szakképzési munkaszerződések nem tartoznak a „12-es szabály" alapján figyelembe veendő folyamatos szakképzési munkaszerződések körébe, ugyanakkor az ács szakmához rendelt képzési kapacitás lehetővé teszi az egybefüggő szakmai gyakorlat biztosítását.

5.3.2 Kiválasztási eljárás

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megkötését megelőzően a szakmát tanulók számára **kiválasztási eljárást** folytathat le.
A kiválasztási eljárás során a munkáltató az Mt. rendelkezéseinek figyelembevételével

- a szakmát tanulótól olyan nyilatkozat megtételét vagy személyes adat közlését követelheti, amely a munkaviszony létesítése, teljesítése, megszűnése (megszüntetése) vagy az Szkt.-ból származó igény érvényesítése szempontjából lényeges,
- a szakmát tanulóval szemben olyan alkalmassági vizsgálatot alkalmazhat, amelyet munkaviszonyra vonatkozó szabály ír elő, vagy amely munkaviszonyra vonatkozó szabályban meghatározott jog gyakorlása, kötelezettség teljesítése érdekében szükséges.

A fenti adatokkal kapcsolatos adatkezeléséről a munkáltató az érintettet írásban tájékoztatja.

A kiválasztási eljárás során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani, amely az esélyegyenlőség biztosítására irányuló intézkedés.

5.3.3 A szakképzési munkaszerződés megkötése

Az ágazati alapoktatást követően, a sikeres ágazati alapvizsga után **a szakmát tanulók szakirányú oktatása elsősorban duális képzőhelyen** folyhat. Tanulók esetén – a kizárólag szakmai vizsgára felkészítő szakmai oktatás kivételével – szakképzési munkaszerződés az ágazati alapvizsgát követő tanév kezdő napjától köthető.

Szakképzési munkaszerződés azzal **a szakmát tanulóval köthető,** aki a szakmára előírt egészségügyi feltételeknek és pályaalkalmassági **követelményeknek megfelel**.

Jogszabályban meghatározott esetben, illetve ha a munkáltató elrendeli, a munkába lépést megelőzően és a munkaviszony fennállása alatt rendszeres időközönként a munkáltató ingyenesen köteles biztosítani a munkavállaló **munkaköri alkalmassági vizsgálat**át. [Mt. 51. (4)] Mivel a szakképzési munkaszerződést a duális képzőhely köti meg a szakmát tanulóval, így a duális képzőhely felelőssége a szükséges vizsgálatok elvégzésének megszervezése.

A szakképzési munkaszerződés megkötésével a szakmát tanuló és a duális képzőhely között munkaviszony jön létre.

Szakképzési munkaszerződés

- **a szakirányú oktatás teljes hátralévő időtartamára** vagy
- évente legfeljebb két alkalommal, legalább kettő és legfeljebb tizenkettő hét egybefüggő időszakra, összesen legfeljebb tizenkettő hét időtartamra (**rövid ciklusú szakképzési munkaszerződések**)

köthető.

A rövid ciklusú szakképzési munkaszerződés lehetőséget biztosít a kifejezetten csak az egybefüggő szakmai gyakorlatok vállalatoknál történő megszervezésére, illetve a kevésbé gyakorlatigényes szakmák esetén, vagy a technikumok 11-12. évfolyamain az alacsonyabb óraszámú gyakorlati jellegű szakmai tartalom tömbösített, külső helyszínen történő oktatására.

A rövid ciklusú szakképzési munkaszerződések esetén is úgy kell meghatározni a szerződések időbeli hatályát, hogy az időarányosan járó szabadságot ki lehessen adni a szakképzési munkaszerződés időtartama alatt.

Rövid ciklusú szakképzési munkaszerződést a képzésben részt vevő személy többes jogviszonyban (más foglalkoztatóval fennálló, foglalkoztatásra irányuló jogviszony mellett) nem köthet.

A naptári éven „átnyúló", azaz két naptári évet érintő hatályú, rövid ciklusú szakképzési munkaszerződések számára, valamint évenkénti maximális hosszára vonatkozó korlátok naptári éven belül vizsgálandók (évente két alkalom és összesen legfeljebb 12 hét). Az „egyenként legalább kettő és legfeljebb tizenkettő hét" kitétel azonban naptári évtől függetlenül az egyes szerződések hosszára vonatkozó korlát.

A szakmát tanuló egyidejűleg csak egy szakképzési munkaszerződéssel rendelkezhet.

A szakképzési munkaszerződést, annak módosítását és felmondását **írásba kell foglalni**. A szakképzési munkaszerződés tartalmát a felek közös megegyezéssel **módosíthatják**. A szakképzési munkaszerződés alanya munkavállalóként **a tizenötödik életévét betöltött tanuló** is lehet.

A szakképzési munkaszerződés mintája letölthető a https://dualis.mkik.hu/szakmai-anyagok weboldalról.

A **szakképzési munkaszerződés megkötésére** – az Szkt. eltérő rendelkezésének hiányában – **az Mt.-nek a munkaszerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni**, amely alapján a

- *munkáltató* alatt a duális képzőhelyet,
- *munkavállaló* alatt a szakmát tanulót

kell érteni.
(Az Mt. munkaviszonyra és munkaszerződésre vonatkozó *általános* rendelkezéseit a **Munkajogi kisokosban** foglaltuk össze.)

A szakképzési munkaszerződés megkötésével

- a szakmát tanuló
    - elfogadja a szakirányú oktatásban való részvétel feltételeit és
    - kötelezettséget vállal a duális képzőhely irányítása szerint a szakirányú oktatásban való részvételre, valamint
    - kötelessége, hogy betartsa a duális képzőhelyen a munkavállalóra vonatkozó előírásokat, kötelezettségeket,
- a duális képzőhely pedig
    - vállalja a szakmát tanuló szakirányú oktatáson való foglalkoztatását és oktatását, továbbá
    - kötelezettséget vállal a törvényben meghatározott juttatások nyújtására.

Duális képzőhelyen, szakirányú oktatásban, szakképzési munkaszerződéssel való részvétel esetén – eltérő rendelkezések hiányában – a szakmát tanuló oktatására a megfelelő végzettséggel és gyakorlattal rendelkező, kijelölt személy gyakorolja az oktatói jogokat és teljesíti a kötelezettségeket.

A szakképzési munkaszerződés alapján foglalkoztatott szakmát tanuló esetében az Mt.-nek

- a munkavállaló vétkes kötelezettségszegésének jogkövetkezményeiről,
- a munkaviszony egyes típusaira vonatkozó különös szabályairól (a határozott idejű munkaviszony kivételével),
- a munkaerő-kölcsönzés különös szabályairól,
- a munkaviszonyhoz kapcsolódó egyes megállapodásokról (például tanulmányi szerződés)

szóló rendelkezései nem alkalmazhatók.

Az Mt. szerint **a kollektív szerződés szabályozására és hatályára vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel** kell alkalmazni, hogy a szakmát tanulóra a munkáltatónál érvényben lévő kollektív szerződésnek csak az Mt.-ben, az Szkt.-ben és e törvények végrehajtási rendeleteiben foglaltaknál kedvezőbb feltételeket meghatározó rendelkezéseinek a hatálya terjedhet ki. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni a munkáltatónál érvényben lévő üzemi megállapodásra is.

A **szakszervezeti tagok** létszámának számításánál a szakmát tanuló nem vehető figyelembe. A szakmát tanuló az üzemi tanács tagjává nem választható, és az üzemi tanács választásán szavazati joggal nem rendelkezik. Mindkét esetben kivétel, ha a szakmát tanuló nem kizárólag szakképzési munkaszerződéssel rendelkezik, hanem foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban is áll egyidejűleg a munkáltatóval.

5.3.4 A szakképzési munkaszerződés tartalmi elemei

A szakképzési munkaszerződésben meg kell határozni

- a duális képzőhely nevét, székhelyét, elérhetőségét, adószámát, statisztikai számjelét, cégjegyzékszámát vagy egyéni vállalkozó, egyéb szervezet nyilvántartási számát, valamint képviselőjének családi és utónevét,
- a szakmát tanuló természetes személyazonosító adatait, lakcímét, oktatási azonosító számát, elérhetőségét,

- annak a szakképző intézménynek a nevét, székhelyét, elérhetőségét, OM azonosítóját, képviselőjének nevét, amellyel a szakmát tanuló tanulói jogviszonyban, illetve felnőttképzési jogviszonyban áll,
- a szakirányú oktatás körébe tartozó munkafeladatokat, képzési program szerint,
- a szakirányú oktatás időtartamát és helyét,
- a szakmát tanulót az Szkr. alapján megillető munkabér összegét.

A szakképzési munkaszerződés továbbá tartalmazza

- a duális képzőhely arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy – egészségvédelmi és munkavédelmi szempontból biztonságos munkahelyen – gondoskodik a szakmát tanuló szakirányú oktatásáról;
- a szakmát tanuló arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy
    - a duális képzőhely képzési rendjét megtartja, a képzésre vonatkozó utasításait végrehajtja,
    - a szakmai ismereteket a képességeinek megfelelően elsajátítja,
    - a biztonsági, egészségügyi és munkavédelmi előírásokat megtartja,
    - nem tanúsít olyan magatartást, amellyel a duális képzőhelynek jogos gazdasági vagy egyéb érdekeit veszélyeztetné.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által működtetett *Duális szakképzés* honlapon (https://dualis.mkik.hu/szakmai-anyagok) elérhető a szakképzési munkaszerződés kamara által kidolgozott mintája, amely a fenti kötelező tartalmi elemeket tartalmazza.

A duális képzőhely **a szakképzési munkaszerződés aláírásával egyidejűleg írásban tájékoztatja** a szakmát tanulót

- a munkabér és az egyéb juttatás kifizetésének időpontjáról, az azt terhelő fizetési kötelezettségek levonásáról,
- a szakmát tanuló számára nyújtható egyéb juttatásokról és kedvezményekről, azok mértékéről és nyújtásának feltételeiről,
- a szakirányú oktatásért felelős személy családi és utónevéről és elérhetőségéről,
- a duális képzőhely által igénybe vett vagy várhatóan igénybevételre kerülő közreműködő megnevezéséről, székhelyén vagy telephelyén lévő szakirányú oktatási helyszínéről vagy helyszíneiről, képviselőjének családi és utónevéről, a szakmát tanuló duális képzőhely által igénybe vett közreműködőhöz történő kirendelésének időtartamáról.

A szakképzési munkaszerződésekre vonatkozóan a duális képzést folytató szervezeteknek az állami adóhatóság (a NAV) felé van adatszolgáltatási (bejelentési) kötelezettségük, hasonlóan, mint a „normál” munkaszerződés esetén.

A szakképző intézmény hozzáférést biztosít a KRÉTA rendszerhez a duális képzőhelynek, a szakmát tanuló kötelezettségei teljesítésének nyilvántartása céljából. A szakirányú oktatáshoz kapcsolódóan érvényesített adómentességre és igénybe vett adókedvezményre való jogosultság ellenőrzéséhez hozzáférést kap továbbá a KRÉTA rendszerhez a NAV is.

5.4 Jogok és kötelezettségek a szakképzési munkaszerződéssel összefüggésben

5.4.1 Munka- és pihenőidő, munkaközi szünet

A **nagykorú szakmát tanuló** munkavállaló teljes **napi munkaideje** nem haladhatja meg a **napi 8 órát**, fiatal munkavállaló (18 év alatti) esetében pedig a **napi 7 órát**. A napi szakirányú oktatási időt arányosan csökkenteni kell, ha a szakirányú oktatás rendszeresen olyan helyszínen történik, ahol a duális képzőhellyel munkaviszonyban álló munkavállalókat olyan munkarendben foglalkoztatják, amely nyolc óránál rövidebb munkaidő-beosztást ír elő.
A szakképzési munkaszerződést minden esetben **a teljes szakirányú oktatási időre kell kötni**, amelybe beleértendő az összes szakmai foglalkozás, függetlenül attól, ki végzi az oktatást. Nem elegendő tehát a duális képzőhelyen töltendő óraszámból kiindulni **a heti munkaidő megállapítása során**.

Munkaidő tanulói jogviszony esetén
Tanulók esetén teljes munkaidős szakképzési szerződést kell kötni (35, illetve 18 éves kor felett 40 óra heti munkaidővel). Mivel a szakmát tanuló **mentesül** a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettsége alól **a szakképző intézmény által végzett oktatás napjain**, ezért a heti munkaidő magában foglalja az összes iskolai óraszámot, így a közismereti óraszámot is. (Ezt azért szükséges megjegyezni, mert a közismereti oktatás a szakképzési szabályozás értelmében a teljes szakmai oktatásnak ugyan része, de nem része a szakirányú oktatásnak, amire a szakképzési munkaszerződést kötik.) Tanulói jogviszony esetén **a szakképzési munkabér és egyéb juttatások nem arányosíthatók**, mindenképp az Szkr.-ben meghatározott teljes összeg jár a tanulóknak.

A részmunkaidő arányának meghatározása felnőttképzési jogviszonyban

A részmunkaidő arányának meghatározásakor fontos, hogy a szakképzési munkaszerződés **felnőttképzési jogviszonyban is a teljes szakirányú oktatásra kötendő.** Ez azt jelenti, hogy abban az esetben, ha a duális képzőhely nem a szakirányú oktatás egészét vállalja – hanem részben a szakképző intézmény végzi a szakirányú oktatást – a heti munkaidőt nem csupán a duális képzőhelyen töltött munkaidőből kell kiszámolni, hanem a szakirányú oktatás teljes képzési idejéből (amelyből a szakmát tanuló a képzési program szerint szakképző intézményben teljesítendő időre mentesül a munkavégzés alól).

A **felnőttképzési jogviszonyban, tanfolyamszerűen megszervezett szakirányú oktatás** esetén a szakképzési munkaszerződésben rögzítendő **heti kötelező munkaidőt** úgy kell kiszámítani, hogy egyrészt a teljes (azaz a szakképzési munkaszerződés hatályba lépésének időpontjában még hátralévő) szakirányú oktatási óraszámmal kell számolni (a képzési program alapján), másrészt az időarányosan járó szabadság kiadására is lehetőséget adjon.

A részmunkaidő arányának meghatározásakor az arányosítás kiindulópontja a 18 évet betöltött munkavállalók esetén a heti 40 órás munkaviszony (ez a 100%), ehhez kell viszonyítani a szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő munkaviszony tényleges időtartamát.

A témával kapcsolatban további példákat, információkat a dualis.mkik.hu oldalon a szakmai anyagok között találhat, valamint a gyakori kérdések között.

A munkaidőkeret alkalmazása

A munkáltató a munkavállaló által teljesítendő munkaidőt munkaidőkeretben is meghatározhatja. A tanuló számára **legfeljebb négyhetes munkaidőkeretet** lehet elrendelni. A munkaidőkeretben teljesítendő munkaidőt a munkaidőkeret tartama, a napi munkaidő és az általános munkarend alapul vételével kell megállapítani. A munkaidőkeret kezdő és befejező időpontját írásban meg kell határozni és közzé kell tenni.

A képzésben részt vevő személyre kizárólag akkor érvényes a legfeljebb négyhetes időkeretre, valamint a legfeljebb nyolcórás napi munkaidőre vonatkozó szűkítés az Mt. szabályaihoz képest, ha nincs azonos vagy más foglalkoztatóval párhuzamosan fennálló, foglalkoztatásra irányuló jogviszonya.

A munkavégzés keretei

A szakmát tanuló számára **rendkívüli munkaidő[5] nem** rendelhető el.

A szakmát tanuló esetén a napi szakirányú oktatást **6 és 22 óra között** kell megszervezni. A szakirányú oktatás befejezése és a következő napi szakirányú oktatás vagy közismereti oktatás megkezdése között legalább **tizenhat óra folyamatos pihenőidőt** kell biztosítani. Ha a **napi szakirányú oktatás időtartama** a 4,5 órát meghaladja, legalább **30 perc**, illetve ha a 6 órát meghaladja, legalább **45 perc munkaközi szünetet** kell biztosítani a napi szakirányú oktatási időn belül, amelyet a munkavégzés megszakításával kell kiadni.

Ezen megkötések (időpont, pihenőidő, munkaközi szünet) nem vonatkoznak a képzésben részt vevő személyek közül azokra, akik a szakirányú oktatás céljából a saját foglalkoztatójukkal a meglévő munkaszerződésük mellé párhuzamosan szakképzési munkaszerződést is kötnek.

A tanuló és azon képzésben részt vevő személy esetén, akinek nincs foglalkoztatásra irányuló jogviszonya (saját dolgozóként vagy többes jogviszonyban, tehát nem esik az Szkt. 90/A.-90/B. § hatálya alá):

- **a napi munkaidő** (szakirányú oktatás) **a 8 órát**, ha a szakmát tanuló 18 év alatti, a 7 órát nem haladhatja meg,
- a napi munkaidőbe a **munkaközi szünet időtartama beleszámít**,
- továbbá esetükben a duális képzőhely a heti **pihenőnapokon és a munkaszüneti napokon**,
- valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a szakmát tanulót szakirányú oktatásra **csak a rendeltetése folytán e napon is működő szakirányú oktatási helyen veheti igénybe**. Az igénybe vett idő helyett – lehetőleg a következő szakirányú oktatási napon – ugyanolyan mértékben kell szabadidőt biztosítani.

5.4.2 Mentesülés a munkavégzési kötelezettség alól

A duális képzőhely **érettségi vizsgatárgyanként** – az érettségi vizsga napját is beszámítva – 4 munkanapra köteles a szakmát tanulót mentesíteni a munkavégzési kötelezettsége alól. Az érettségi vizsgatárgyak esetén tehát vizsgatárgyanként jár négy

[5] Mt. 107. § „Rendkívüli munkaidő
a) a munkaidő-beosztástól eltérő,
b) a munkaidőkereten felüli,
c) az elszámolási időszak alkalmazása esetén az ennek alapjául szolgáló heti munkaidőt meghaladó munkaidő, továbbá
d) az ügyelet tartama."

nap mentesülés a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettség alól, nem vizsganaponként.

A tanuló számára a szakmai vizsga előtt a **szakmai vizsgára való felkészülés céljából** – a tanuló kérésére – a szakképző intézmény legalább **öt munkanapos egybefüggő felkészítést** szervez. A szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programba be kell építeni a szakmai vizsgához kapcsolódóan szervezett egybefüggő felkészítés rendjét is. Fontos megjegyezni, hogy ha a felkészülési időszakot a tanuló a szakképző intézményben vagy szakiskolában tölti, a duális képzőhely a szocho-kedvezmény igénybevételére nem jogosult.

Mentesül továbbá **a szakmát tanuló** a duális képzőhelyen történő **rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól** az Szkr. által meghatározott esetekben, így

- a közismereti és olyan oktatási napokon, amikor a szakirányú oktatást a közösen elfogadott képzési program szerint a szakképző intézmény végzi, vagy a szakmát tanuló a szakképző intézmény által szervezett, tanulmányi versenyre történő felkészítésben, illetve versenyen vesz részt,
- a szakképző intézmény által szervezett olyan rendezvény (például ballagás) napján, amelyen minden szakmát tanuló részvétele kötelező,
- a szakmát tanuló szakmai oktatásával összefüggő vizsgája napján és a vizsgát közvetlenül megelőző három munkanapon.

Ezen munkanapokon a szakmát tanuló távolléti díjra jogosult, a duális képzőhely nem jogosult a szocho-kedvezményre.

A mentesülés a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettség alól minden esetben munkanapokra értendő.

Tanítás nélküli munkanapon a tanuló nem mentesül automatikusan a munkavégzés alól!

Ha a tanítás nélküli munkanapon **kötelező iskolai rendezvény** van, akkor a tanuló **mentesül** a munkavégzés alól, távolléti díjat kell számára fizetni.

Ha a tanítás nélküli munkanapon **nincs kötelező rendezvény** a tanulók számára, akkor

- a tanuló **duális képzésben vesz részt**, vagy
- számára a munkáltató **szabadságot** adhat ki, vagy
- a munkáltató dönthet úgy, hogy állásidőt fizet a tanulóknak (ha foglalkoztatási kötelezettségének nem tesz eleget),

- a munkáltató a tanulót kérésére **mentesítheti** a munkavégzés alól (ez esetben igazolt, fizetetlen hiányzás, biztosítási jogviszonya szünetel);
- a tanuló **igazolatlan hiányzása** esetén **munkabérre és távolléti díjra nem jogosult**, egész napos hiányzás esetén **biztosítási jogviszonya is szünetel**.

Állásidő: Ha **a duális képzőhely nem tud eleget tenni foglalkoztatási kötelezettségének** (például tanulói jogviszony esetén a nyári szünet végén már a kiadott szabadság véget ért, a következő tanítási év még nem kezdődött meg, de a képzőhely nem tudja szakirányú oktatásra fogadni a tanulót, mert pl. az oktató szabadságon van), akkor a szakmát tanulót erre az időre (állásidő) **a szakképzési munkabér továbbra is megilleti**. Ezen napokra adókedvezmény nem számolható el, hiszen a szakmát tanuló nem vesz részt szakirányú oktatásban (azaz ezen napok nem „szakirányú oktatással érintett" napok).

Fontos, hogy emellett minden olyan esetben is mentesség jár, amikor a munkajogi szabályok szerint a munkavállaló mentesül a munkavégzési kötelezettség alól. Ezekkel részletesen a „Munkajogi kisokos" c. melléklet is kitér általánosságban, valamint a https://dualis.mkik.hu/szakmai-anyagok oldalon található „Hiányzások és igazolásuk" című tájékoztatóban részletesen is foglalkozunk a kérdéssel.

5.4.3 A szabadság a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt

A szakképzési munkaszerződés esetén **a szabadság kiadásának feltételei** alapvetően **a munkajogi szabadság kiadásának szabályain** alapulnak.

A szabadságok kiadására vonatkozóan az általános szabályok megfelelő alkalmazása mellett figyelembe kell venni a szakképzési szabályozás különös rendelkezéseit is, mivel azok a szabadságot számos esetben az Mt.-től eltérően kezelik.

A **tanulót évente 45 munkanap**, a **képzésben részt vevő személyt évente 30 munkanap szabadság** illeti meg. A szabadság kiadásánál a tanulók esetében figyelemmel kell lenni az őszi, téli, tavaszi és nyári szünet rendjére.

A **nyári szünetben** legalább **20 munkanap szabadságot** a tanuló véleményének kikérésével megállapított időpontban ***egybefüggően*** kell kiadni.

Szabadság csak azon munkanapokra adható ki, amely munkanapokon a szakmát tanuló nem mentesül a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettsége alól.

Mivel **a tanuló munkavégzésre köteles a nyár folyamán is**, ezért érdemes figyelemmel lenni arra is, hogy augusztus 31-ig (illetve december 31-ig) **mennyi az időarányos szabadsága**, amivel a munkáltató gazdálkodhat a szabadság kiadásakor.

Általánosságban **javasolt a nyár végéig időarányosan számolt szabadságok kiadása**, hiszen az Mt. alapján a hatályos szakképzési munkaszerződés után járó szabadságokat csak a munkaszerződés megszűnésekor lehet megváltani, azokat az esedékesség évében kötelező kiadni vagy esetleg – a szabályok figyelembevételével – a következő évre átvinni.

Figyelem!
Az Mt. csak kivételes esetekben engedi a szabadságot átvinni a következő évre:
- Ha a munkaviszony október elsején vagy azt követően kezdődött, a munkáltató a szabadságot az esedékességet követő év március 31-ig adhatja ki.
- Ha a munkavállaló oldalán felmerült ok miatt nem lehetett kiadni, az ok megszűnésétől számított hatvan napon belül ki kell adni.
- Ha a szabadság igénybevétele az esedékesség évében megkezdődik, és a szabadság következő évben kiadott része nem haladja meg az öt munkanapot.

Megjegyzendő, hogy abban az esetben, ha a tanuló szakképzési munkaszerződése – a törvény erejénél fogva – azon tanítási év utolsó tanítási napján szűnik meg, amelyben a tanuló a szakirányú oktatást közvetlenül követő első szakmai vizsgáját megkezdi, az **időarányos szabadság kiadására különösen figyelni és készülni kell.** Itt ugyanis kevesebb iskolai szünet mellett kell mintegy 15 munkanap időarányos szabadságot kiadni ahhoz, hogy ne kelljen a megmaradt szabadságot pénzben megváltani a szakképzési munkaszerződés megszűnésekor.
Az időarányos szabadság kiszámítását a dualis.mkik.hu oldalon szabadság- és munkaidőkalkulátorok segítik.

Időarányos szabadság szakképzési munkaszerződés alapján		
	Tanuló	Képzésben részt vevő személy
Éves	45	30
1 naptári napra jutó (kerekítve)	0,123	0,082

január 1-jétől augusztus 31-ig	**30**	**20**
szeptember 1-jétől december 31-ig	**15**	**10**

A szakmát tanuló azzal, hogy szakképzési munkaszerződést kötött, – a kivételt jelentő munkanapoktól eltekintve – **minden munkanapon szakirányú oktatáson vesz részt**. Amennyiben a tanuló a képzési programban meghatározott óraszámot és a szabadságát is letöltötte, és még maradt a tanévből munkanap, akkor azt a duális képzőhelyen (vagy annak közreműködőjénél) kell töltenie. Ezeken a munkanapokon is **kizárólag a szakirányú oktatáshoz kapcsolódóan (a képzési programban) meghatározott feladat ellátására kötelezhető.**

Ha a duális képzőhely működése szempontjából kedvezőbb, ezen napokra – amennyiben a képzési programban foglaltakat már teljesítette – **a szakmát tanulót mentesítheti a munkavégzés alól,** de kizárólag **távolléti díj megfizetése mellett (állásidő)**. **Fizetés nélküli szabadság a szakképzési munkaszerződés esetében nem értelmezhető.** A **szakmát tanuló** személy dolgozva tanul, ezáltal jogosult és kötelezett dolgozni, és jogosult az ezért járó munkabérre akkor is, ha a képzési programban foglaltakat már teljesítette a duális képzőhely.

Állásidő: Ha **a duális képzőhely nem tud eleget tenni foglalkoztatási kötelezettségének** (például tanulói jogviszony esetén a nyári szünet végén már a kiadott szabadság véget ért, a következő tanítási év még nem kezdődött meg, de a képzőhely nem tudja szakirányú oktatásra fogadni a tanulót, mert pl. az oktató szabadságon van), akkor a szakmát tanulót erre az időre (állásidő) **a szakképzési munkabér továbbra is megilleti**. Ezen napokra adókedvezmény nem számolható el, hiszen a szakmát tanuló nem vesz részt szakirányú oktatásban (azaz ezen napok nem „szakirányú oktatással érintett" napok.

Ugyanez **a képzésben részt vevő személy** esetében is igaz azzal, hogy **amennyiben részmunkaidős** szakképzési munkaszerződéssel rendelkezik, a munkaidő-beosztása – az Mt. rendelkezéseinek figyelembevételével – **lehet egyenlőtlen**, így nem feltétlenül minden munkanapon kötelezett a szakképzési munkaszerződése szerinti (képzési programnak megfelelő) munkavégzésre.

Figyelem!
Az Mt. szabályaihoz képest az Szkt. alapján a tanulók esetén a szabadság kiadásánál figyelemmel kell lenni az őszi, téli, tavaszi és nyári szünet rendjére. A nyári szünetben legalább 20 munkanap szabadságot a tanuló véleményének kikérésével egybefüggően kell kiadni. Ehhez képest az Mt. alapján a szabadság kiadását a munkáltató a szabadságolási tervnek megfelelően a folyamatos működtetés megtartása mellett adhatja ki. Lényeges szempont ennek során, hogy az általános munkajogi szabályok szerint a szabadságot – eltérő megállapodás hiányában – úgy kell kiadni, hogy a munkavállaló naptári évenként egy alkalommal, legalább 14 egybefüggő napra mentesüljön a munkavégzési és rendelkezésreállási kötelezettsége alól. Különbség tehát az Szkt.-hez képest, hogy az Mt. alapján a felek megállapodásukkal eltérhetnek ettől a szabálytól, illetőleg az egybefüggőség tekintetében naptári napokat kell figyelembe venni.

Az Mt. *alapszabadságot* és *pótszabadságot* határoz meg, az Szkt. szövegezése pedig csak „szabadságot" tartalmaz. Mivel az Szkt. egységesen kezeli az alap- és pótszabadságot, ezért az Mt. pótszabadságait már nem lehet alkalmazni.

A duális képzés körülményeihez igazodva, ha a szakképzési munkaszerződés megkötésére felnőttképzési jogviszonyban kerül sor, nem alkalmazandók az iskolai szünetekre (őszi, téli, tavaszi) vonatkozó külön szabályok, és a képzésben részt vevő személyt megillető munkabért a szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő munkaviszony időtartamával arányosan kell megállapítani. Ettől a felek (felfelé) eltérhetnek, de a havi szakképzési munkabér nem haladhatja meg a bruttó 168 ezer forintot.

A képzésben részt vevő személyek szabadságának kiadásával kapcsolatos további speciális szabályokkal a fejezet végén foglalkozunk.

5.4.4 Szabadság megállapítása és kiadása felnőttképzési jogviszony esetén

Felnőttképzési jogviszonyban a szakképzési munkaszerződés alapján egységesen **harminc nap szabadság jár évente**.

Részmunkaidős szakképzési munkaszerződés esetén a szabadság pontos meghatározása és kiadása nem speciálisan a szakképzési szabályozáshoz kötődik, hanem az **Mt. általános rendelkezéseihez**. Az Mt. nem tesz különbséget a szabadság

munkanapban meghatározott mértékében az alapján, hogy a munkaszerződés rész- vagy teljes munkaidőre szól-e. Ezért **ugyanannyi munkanap szabadság jár** a munkavállalónak részmunkaidős munkaszerződés esetén, mintha teljes munkaidőben dolgozna – természetesen részmunkaidő esetén egy munkanap kevesebb munkaórát jelent.

A különböző jogviszonyok alapján járó szabadságok nem adódnak össze. Az egyik az egyik jogviszony, a másik a másik jogviszony tekintetében érvényes.

Példa: A szakmát tanuló 35 éves, egy 16 év alatti gyermeket nevel. Saját munkáltatójával köt szakképzési munkaszerződést 9 hónap időtartamra, ezen időtartam alatt mindkét jogviszonya részmunkaidős.

- *Fő munkaviszonyában az Mt. 117-118. §-ai értelmében 20 nap alapszabadság, és 5+2 nap pótszabadság, összesen 27 nap szabadság jár évente*
- *Szakképzési munkaszerződés alapján – abban a jogviszonyban – 30 nap az éves szabadság*

A szakképzési munkaszerződés fennállása alatt, 9 hónapig a szakképzési munkaszerződés alapján 23 munkanap a szabadság mértéke, ugyanezen időszakra a fő munkaviszonyban járó időarányos szabadság 20 munkanap.

Saját munkavállaló esetében a munkavégzésre irányuló munkaszerződés mellett létrejövő szakképzési munkaszerződés két párhuzamos jogviszonyt eredményez. A szabadság mértékének megállapítása ebben az esetben az alábbiak szerint történik:
a) a munkavégzésre irányuló munkaszerződés alapján az Mt. rendelkezései az irányadók,
b) a szakképzési munkaszerződéshez kötődő szabadság napjainak számát pedig az Szkt. alapján kell megállapítani (felnőttképzési jogviszony esetén egységesen 30 nap).

Aszerint, hogy az egyes jogviszonyok szerinti munkabeosztás megfelel-e **az általános munkarendnek**, vagy **egyenlőtlen munkaidő-beosztás** szerint valósul meg, a **szabadságok kiadásának alapvetően kétféle módja van**.

1. **Az általános munkarend szerint minden munkanapon belül egyenletesen oszlik meg a kétféle jogviszonynak megfelelő munkaidő**, pl. napi 5 óra az eredeti munkaszerződés szerinti feladatára, napi 3 óra a szakképzési munkaszerződés alapján

szakirányú oktatásra. Ez esetben a fő munkaviszonyban kivett 1 munkanap szabadság a napi 5 óra munkaidő alól mentesít, míg a szakképzési munkaszerződés alapján kiadott 1 munkanap szabadság a napi 3 óra szakirányú oktatásban való részvétel alól mentesít. Ha az elsődleges munkaviszonya alapján kevesebb szabadság jár számára, előfordulhat, hogy lesz a szakmát tanulónak olyan munkanapja, amikor a szakirányú oktatásban szabadságon van, míg a munkaviszonyában nem. Ilyenkor a példában szereplő esetben napi 8 óra helyett napi 5 óra a munkaideje. (A felek rögzíthetik a szerződésben, hogy amíg mindkét szerződés alapján van kiadható szabadság, addig összehangoltan adja ki a munkáltató a szabadságokat.)

2. **Egyenlőtlen munkaidő-beosztás** esetén a Mt. szabályait kell alkalmazni a szabadságok kiadására. Egyenlőtlen munkaidő-beosztásról akkor beszélünk, ha

- az eredeti munkaköri feladatokat és a szakirányú oktatásban való részvételt **külön napokra szervezik**, (pl. hétfő-kedd szakirányú oktatás, szerda-péntek az eredeti munkakör);

- **nem egyenletes** bármelyik (legalább az egyik) munkaszerződés szerinti feladatok ellátásának beosztása **a hét napjai vagy akár a hetek között** (pl. hétfőn 2, kedden 0, szerdán 4, csütörtökön 8, pénteken ismét 2 órában vesz részt szakirányú oktatásban, ide értendő a **munkaidőkeret** alkalmazása is).

Ha a párhuzamos jogviszonyok közül kizárólag a szakképzési munkaszerződés alapján a szakirányú oktatás megszervezése egyenlőtlen, úgy elegendő a szabadság kiadásánál a szakképzési munkaszerződésre alkalmazni jelen szabályokat.

A szabadság elszámolásának egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén alapvetően **kétféle módja van** az Mt. szerint. A szabadság kétféle elszámolási módja között **a munkáltató jogosult választani**, választását a naptári év során nem változtathatja meg. Annak nincs akadálya, hogy más-más elszámolást alkalmazzon a szervezeten belül a különböző munkavállalóinál, sőt arra is van lehetősége, hogy az egy munkavállalójával fennálló kétféle jogviszony esetén különböző elszámolást alkalmazzon.

Szakképzési munkaszerződés esetén a szabadság órákban való elszámolása a javasolható.

A szabadság órákban való elszámolása az Mt. 124. § (3)-(4) bekezdése szerint:

Ebben az esetben **egy munkanap szabadság** a munkavállaló szerződés szerinti **napi munkaidejével** egyező óraszámnak felel meg. Az éves szabadság óraszámát az éves szabadság munkanapjainak a munkavállaló szerződés szerinti napi munkaidejével történő szorzata adja. Ez alapján a szabadság kiadható úgy, hogy a munkavállaló, illetve képzésben részt vevő személy **a munkaidő-beosztás szerinti időtartamra mentesül** a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettsége alól, **a kiadott szabadságot** pedig **a munkavégzés alóli mentesülés tartamával egyező óraszámban kell nyilvántartani**.

> *Nézzünk egy példát: a munkavállaló a szakképzési munkaszerződés alapján a heti 16 óra szakirányú oktatásban hétfőn és kedden vesz részt, az eredeti munkaköre szerinti feladatait heti 24 órában pedig szerda-pénteki napokon látja el. Ebben az esetben a szakképzési munkaszerződés alapján egy munkanap 16/5(=3,2) óra[6] napi munkaidőt jelent, míg az eredeti, átmenetileg részmunkaidősre módosított munkaszerződés szerint egy munkanap 24/5(=4,8) óra napi munkaidőt jelent. Ezen adatok segítségével kiszámolható, hogy az éves szabadság hány óra szabadságot jelent. Például a szakképzési munkaszerződés esetén 30*3,2=96 óra az éves szabadság a példa szerinti esetben.*
>
> *Ha a munkavállaló egy héten hétfőtől szerdáig kíván mentesülni a munkavégzés alól, erre az időre a szakképzési munkaszerződéses jogviszonyában 16 óra szabadságot (hétfőre és keddre 8-8 órát), míg a fő munkaviszonyában összesen 8 óra szabadságot (szerdára) kell igénybe vennie.*

Az **órás elszámolásnál** úgy kell tekinteni, hogy a szabadságon lévő munkavállaló annyi órát teljesített, mint amennyire a távollét napján eredetileg be volt osztva.

A „szabadságkalkulátorok" online verziója elérhető a dualis.mkik.hu oldalon.

5.4.5 Betegszabadság

A munkáltató a szakmát tanuló számára a betegség miatti keresőképtelenség tartamára – a munkajogi és társadalombiztosítási szabályok értelmében – **naptári évenként tizenöt munkanap betegszabadságot** biztosít.

Nem jár betegszabadság a társadalombiztosítási szabályok szerinti **üzemi baleset és foglalkozási betegség** miatti keresőképtelenség, valamint a veszélyeztetett várandósság miatti keresőképtelenség tartamára. Ebben az esetben a szakmát tanuló

[6] tizedestört helyett óra és perc kombinációval is lehet számolni

a keresőképtelenség első napjától **táppénzre** jogosult. Nem üzemi baleset szakképzési munkaszerződés esetén, ha a szállás és a munkahely között közlekedve történt.

Év közben kezdődő munkaviszony esetén a munkavállaló a betegszabadság arányos részére jogosult (a számításnál a fél napot elérő töredéknap egész munkanapnak számít).

Figyelem!
A betegszabadság tekintetében a szakképzési munkaszerződés esetében is az Mt. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

A **betegszabadságot a munkaidő-beosztás szerinti munkanapokra kell kiadni, azon napokra is, amikor mentesül** a rendelkezésreállási és munkavégzés alól a szakmát tanuló. Erre az időre díjazásként a **távolléti díj** 70%-a jár. A szakmát tanuló keresőképtelenségének a **betegszabadságot meghaladó idejére** a társadalombiztosítási jogszabályok szerint **táppénzre jogosult**.

Betegszabadság ideje alatt a duális képzőhely azon napokra, **amikor a szakmát tanuló a duális képzőhelyen vett volna részt szakirányú oktatásban**, **jogosult** a **szocho-kedvezményre**, de a táppénz időszaka alatt nem.

Egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén a betegszabadságot is órában kell nyilvántartani és kiadni, kizárólag a beosztás szerinti munkanapokra, a beosztás szerinti óraszámban (szakképző intézményi napokon az iskolai óraszám a mérvadó). Ilyenkor a szocho-kedvezmény is a kiadott betegszabadság óraszámának arányában jár a duális képzőhelynek. Ha a betegszabadságként elszámolható idő rövidebb, mint a beosztás szerinti napi munkaidő, a teljes beosztás szerinti napi munkaidőt betegszabadságként kell elszámolni [Mt. 126. § (4)]. Ha a szakmát tanulónak betegszabadság jár, táppénzre a betegszabadság lejártát követő naptól jogosult.

Táppénz esetén más szabályok érvényesülnek, hiszen a táppénz folyamatosan jár, minden naptári napra, mértéke a szerződés szerinti részmunkaidő arányában kerül megállapításra.

5.4.6 A szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér és egyéb juttatások

A szakmát tanuló a szakképzési munkaszerződés alapján végzett munkáért havonta közvetlenül nyújtott pénzbeli juttatásként **munkabérre jogosult**. A szakképzési

munkaszerződésben kell meghatározni a szakmát tanulót megillető munkabér összegét.

A szakképzési munkaszerződés alapján kifizetett munkabér havi mértékének minimumát és maximumát az Szkr. határozza meg, amely szerint a szakképzési munkaszerződés alapján kifizetett **munkabér havi mértékének összege** – a szakmát tanuló és a duális képzőhely megállapodása alapján – **a szakirányú oktatás központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott önköltségéhez igazodik, annak legalább egyhavi összege, de legfeljebb 168%-a.** (Ez 2026-ban is 100.000 és 168.000 forint közötti összeget jelent.) A munkabér megállapításánál figyelembe kell venni a szakmát tanuló szakmai felkészültségét és tanulmányi eredményeit.

A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel, **felnőttképzési jogviszonyban részt vevők** munkaviszonyához kapcsolódóan kifizetett munkabért, valamint az egyéb juttatások összegét **a munkaviszony időtartamával (a részmunkaidőnek** a teljes munkaidőhöz viszonyított **arányával) arányosan kell megállapítani**. Az arányos munkabér kiszámításakor a teljes munkabért (100.000 - 168.000 forint) lehet alapul venni a teljes, azaz a heti 40 órás foglalkoztatásra, ez arányosítható a szakképzési munkaszerződésben a fentiek szerint meghatározott heti munkaidővel, vagyis a részmunkaidővel.

A felek **megállapodhatnak** arról, hogy a munkabért **nem arányosítják**, ilyenkor is érvényes azonban, hogy szakképzési munkabérként **legfeljebb havi 168.000 forint** határozható meg és fizethető ki.

Miután a jogszabály előírja, hogy a bér megállapításánál a szakmát tanuló felkészültségét, tanulmányi eredményeit figyelembe kell venni, így a munkabér nem kell hogy feltétlenül egységes legyen, lehetséges a differenciálás – ez nem ütközik az Mt. egyenlő bánásmódról szóló rendelkezéseibe. Azonos teljesítményért, felkészültségért, azonos színvonalú munkáért azonban azonos bér jár. Egy esetleges emelés is az adott szakmát tanuló teljesítményétől függhet. A bér megállapításának módját a munkáltató a normál munkavállalóinál alkalmazott módszerrel rögzítheti.

A **munkabért** a szakmát tanuló fizetési számlájára utólag, a **tárgyhót követő hónap 10. napjáig történő átutalással kell teljesíteni.**

A szakmát tanulót **egyéb juttatásként** megilletik a duális képzőhelyen a szakmát tanuló által választott szakmához szükséges szakképzettséggel betöltött munkakörben foglalkoztatottak részére biztosított juttatások (munkaruha, kedvezményes étkeztetés, útiköltség-térítés, egyéni védőfelszerelés, cafeteria, csekély

értékű ajándék). Az egyéb juttatást a szakmát tanuló által választott szakmához szükséges szakképzettséggel betöltött munkakörben foglalkoztatottak részére biztosított juttatással azonos mértékben, de **legfeljebb évente** a szakirányú oktatás központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott önköltsége **egyhavi összegének 168%-áig *kell*** biztosítani (ami 2026-ban is 168.000 forint). Adható több is, de csak a minimálbér összegéig SZJA-mentes évente.

Az egyéb juttatásra a szakmát tanuló az általa ledolgozott napokra tekintettel arányosan jogosult. A **„ledolgozott nap" fogalma** alatt azokat a napokat kell érteni, amely napokat a szakmát tanulónak a képzőhelyen kellene töltenie, még akkor is, ha onnan a szakmát tanuló valamilyen okból igazoltan hiányzik (pl. betegszabadság, táppénzes állomány, szabadság napjai stb.).

A képzésben részt vevő személy egyéb juttatásait – amennyiben nem állapodnak meg ettől eltérően – a **szakképzési munkaszerződés időtartamával arányosan** kell meghatározni (napi munkaidőnek a teljes napi munkaidőhöz viszonyított aránya alapján).

4. számú ábra: Juttatások a duális képzőhelyen

A szakmát tanulót megillető munkabér és egyéb juttatások a szakképzési munkaszerződés hatálybalépésének napjától illetik meg. A munkabér és a juttatások

teljes hónapra járnak, függetlenül a duális képzőhelyen töltött idő arányától és a mentesüléstől a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettség alól.

Ha a szakképzési munkaszerződés a tanév megkezdése után, hónap közben jön létre vagy szűnik meg, a szakmát tanulót a teljes hónapra megállapított munkabér és egyéb juttatások időarányos része illeti meg. A havi időarányos munkabér, illetve juttatások kiszámításához az Mt. rendelkezéseit kell figyelembe venni, amelyek az általános munkarend szerinti munkaidőt veszik alapul. Ez alapján egy napra járó havi bér meghatározásánál az adott hónap általános munkarendjének megfelelő munkanapszámmal kell a havi bért elosztani. Ennek segítségével számolható ki az időarányos munkabér és díjazás a nem teljes hónapban fennálló szerződések esetén.

A szakmát tanuló számára meghatározott munkabért és egyéb juttatásokat a szakmát tanuló **igazolatlan mulasztásával arányosan csökkenteni** kell.

5.4.7 Szakképzési munkaszerződés mint biztosítotti jogviszony

A szakképzési munkaszerződés alapján munkaviszony jön létre. A munkaviszony a Tbj. alapján biztosítotti jogviszonyt eredményez.

A szakmát tanuló **a szakképzési munkaszerződés időtartama alatt biztosítottnak minősül**, ami alapján

- jogosultságot szerez a **pénzbeli egészségbiztosítási ellátásokra** (csecsemőgondozási díj, gyermekgondozási díj, táppénz, örökbefogadói díj),
- a nyugdíjra való jogosultság tekintetében a munkaviszony időtartama nyugellátásra jogosító teljes értékű **szolgálati időnek számít** (nem arányosítják a szakképzési munkabér és a minimálbér arányában), a munkabére **nyugdíjalapot képező jövedelem**,
- jogosultságot szerez a **munkaerőpiaci ellátások** igénybevételére (álláskeresési járadék).

A szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő **biztosítotti jogviszony kezdetét** be kell jelenteni az adóhivatal felé a 08E jelű nyomtatványon (2026. január 1-je előtt 'T1041). A bejelentő nyomtatványon a **1131-es (szakképzési munkaszerződés) biztosítotti jogviszonykódot** kell feltüntetni. A szakképzési munkaszerződés határozott időre létrejövő foglalkoztatás, így a jogviszony kezdetének bejelentésével együtt be kell jelenteni a **jogviszony megszűnésének a dátumát** is. A bejelentést a foglalkoztatás megkezdése előtt kell megtenni, de legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján, a foglalkoztatás megkezdése előtt.

Abban az esetben, ha a biztosítási jogviszony szünetelésére kerül sor, a **szünetelés kezdetét és annak végét** nyolc napon belül kell bejelenteni, ugyancsak a 08E jelű adatlapon. A biztosítás szünetel az igazolatlan hiányzás időtartama alatt, azon napokon, amikor a szakmát tanuló munkabérre nem jogosult (tehát kizárólag akkor, ha egész nap igazolatlanul hiányzott).

5.4.8 A szakképzési munkaszerződés alapján létrejött jogviszony bevallásban történő szerepeltetése

Szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő jogviszonyt szerepeltetni kell a havonta benyújtandó '08-as adó- és járulékbevallásban. A bevallás '08-M08-as lapján a biztosítási jogviszonyra vonatkozó adatokat kell feltüntetni. Itt a foglalkoztatás minősége rovatban a 120-as kódot kell szerepeltetni. **Nem kötelező kitölteni a munkakör, illetve a foglalkozás FEOR-számát, valamint a heti munkaórák számát.**

Ha az adózó a FEOR-számot mégis fel kívánja tüntetni a bevallásban, az alábbiak szerint kell eljárni: A FEOR-08 nómenklatúra alkalmas minden jövedelmet biztosító munkakör besorolására. A KSH honlapján ehhez több segédlet is rendelkezésre áll (http://www.ksh.hu/feor_menu). Az egyértelműen nem besorolható esetekben azt a munkakörnek leginkább jellemző foglalkozáskódot kell jelölni, amely a természetes személy munkaidejének nagyobb részét kiteszi.

A '08-as adó- és járulékbevallás 08M-08-as lapján szerepeltetni kell a **biztosítás szünetelésének** (pl. díjazással nem járó igazolatlan távollét), illetve a **munkabérrel ellátatlanság** (pl. táppénzes időszak) időszakát is.

A szakképzési munkaszerződés alapján biztosított szakmát tanulót 18,5% társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség terheli. A járulékkötelezettség alapját (a munkabért), valamint az abból levont tb-járulékot az adó- és járulékbevallás '08M-09-02 lapján kell feltüntetni.

5.4.9 A szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér és egyéb juttatás adó- és járulékszabálya

A szakképzési munkaszerződés alapján folytatott duális képzés esetében [az Szja tv. 1 sz. mellékletének 4.11 pontja alapján] **szja-mentes az Szkt. alapján meghatározott mértékben kifizetett munkabér.** Ennek megfelelően **a szakképzési munkabér legfeljebb havi 168.000 forintig lehet adómentes**.

A szakmát tanuló részére a szakképzési munkaszerződése alapján ténylegesen kifizetett pénzbeli juttatás (munkabér) járulékalapot képező jövedelem, amelyet 18,5% társadalombiztosítási járulék terhel. A tb-járulék a magánszemély terhe, amit a duális képzőhelynek kell a szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabérből levonnia.

A szakképzési munkaszerződésre a Tbj. **járulékfizetési alsó határra vonatkozó rendelkezését nem kell alkalmazni**.

A duális képzőhelynek a szakmát tanulóval kötött **szakképzési munkaszerződés alapján létrejött jogviszonyra tekintettel nem keletkezik szociális hozzájárulási adó fizetési kötelezettsége.** (Ezt nevezzük szocho-mentességnek, ami nem keverendő össze a szocho-kedvezménnyel). Ez a szocho-mentesség vonatkozik mind a szakképzési munkabérre, mind az egyéb pénzbeli és nem pénzbeli juttatásra összeghatártól függetlenül.

Szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér közterhei	
Szociális hozzájárulási adó	nem terheli
Társadalombiztosítási járulék	18,5%
Személyi jövedelemadó	Szkt. alapján meghatározott mértékben adómentes (felette 15% lenne)

A szakképzési munkaszerződés alapján a munkabéren felül adott egyéb juttatások a minimálbér összegéig, 2026-ban 322.800 forintig adhatók szja-mentesen, amely összegkorlát a teljes adóévre vonatkozik (nem tilos ennél többet adni, de ennél több már nem adómentes). Mivel éves keretről van szó, ezért kifizethető egy összegben, illetve több hónapra elosztva is. Az szja-mentes egyéb juttatás nem képezi a tb-járulék alapját sem, illetve szocho-fizetési kötelezettséget sem von maga után.

Az egyéb juttatás lehet pénzbeli és nem pénzbeli is, amelynek akkor lehet jelentősége, ha a juttatás meghaladja az adómentes keretet. Az egyéb pénzbeli juttatás – mint például a szakmát tanuló helyi közlekedési bérletének megtérítése számla alapján – szja-mentes összeghatárt meghaladó része munkaviszonyból származó jövedelemnek minősül, amely szja- és járulékköteles, de szocho-fizetési kötelezettséget nem von maga után. Nem keletkeztetnek szja-kötelezettséget és nem fogyasztják az adómentes keretet azok az egyéb juttatások (munkaruha, védőeszköz, védőital,

közigazgatási határon kívülről történő munkábajárás bérlettérítése), amelyeket a munkavégzés feltételeként köteles biztosítani a gazdálkodó szervezet. Fontos, hogy ha egy juttatást az Szja tv. külön adómentességi jogcímen mentesít az adó alól (pl. kulturális szolgáltatás), akkor az sem csökkenti az adómentesen adható éves keretösszeget (ami 2026-ban 322.800 forint).

Érdemes még megemlíteni a SZÉP-kártya juttatást. Abban az esetben, ha a duális képzőhely SZÉP-kártya juttatásban részesíti a szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatott magánszemélyt, és ennek a juttatásnak az összege belefér az éves minimálbér összeghatárába, a juttatás nem von maga után semmilyen közteher fizetési kötelezettséget. A minimálbér összegét meghaladóan adott SZÉP-kártya juttatás után a duális képzőhelyet terheli a 15% szja- és 13% szocho-fizetési kötelezettség.

5.4.10 Kártérítési felelősség

A szakmát tanuló kártérítési felelőssége

Ha a szakmát tanuló a duális képzőhelynek jogellenesen kárt okoz, kártérítési felelősségére az Mt. XIV. Fejezetét kell alkalmazni azzal, hogy a felek közötti jogvita esetén kötelező a közvetítői tevékenységről szóló törvény szerinti **közvetítői eljárás igénybevétele**. A közvetítői tevékenységért járó díj és a közvetítői eljárás költsége a duális képzőhelyet terheli, és kártérítési per csak a közvetítői eljárás eredménytelensége esetén indítható.

A duális képzőhely kártérítési felelőssége

A duális képzőhelynek a szakmát tanuló részére **felelősségbiztosítással** kell rendelkeznie, amely fedezetet nyújt a szakmát tanuló által okozott, de általa meg nem térített károk fedezetére.

Figyelem!
A kártérítési felelősség esetében az Mt. szabályai alapján a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia, és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa, vagy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

A duális képzőhelyen

- olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására,
- a foglalkozások során a duális képzőhely sajátosságaira figyelemmel ki kell alakítani a szakmát tanulókban a biztonságos képzőhelyi környezet megteremtésének készségét,
- át kell adni a balesetmegelőzési ismereteket a főbb közúti közlekedési balesetek, a mérgezés, fulladás veszélyei, az égés, az áramütés, valamint az esés témakörében,
- fejleszteni kell a szakmát tanuló biztonságra törekvő viselkedését.

A szakmát tanulót a duális képzőhely felügyelete alatt érő balesete **munkabalesetnek** (Mvt. 87. § 3. pontja) minősül, így arra alkalmazni kell az Mt., valamint az Mvt. és végrehajtási rendeletének előírásait. A munkabaleset kapcsán a szakmát tanuló biztosítotti jogállásából adódóan baleseti ellátásra szerezhet jogosultságot.

Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek az a baleset

a) amely a munkavállalót a lakásáról vagy szállásáról a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására vagy szállására menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját tulajdonában álló, bérleti vagy más szerződés alapján, továbbá egyéb megállapodás alapján biztosított járművel történt;

b) amely az Szkt. szerint **tanulóbalesetnek** minősül.

5.4.11 Fegyelmi eljárás

A tanuló által a duális képzőhelyen elkövetett kötelességszegésért **fegyelmi eljárást lehet kezdeményezni**, amelyet a szakképző intézményben kell lefolytatni. (Kizárólag tanulói jogviszony esetén, a képzésben részt vevő személyek esetén ugyanis fegyelmi eljárás nem kezdeményezhető.)

5.4.12 A szakmát tanuló értékelése és minősítése

A szakmát tanulók esetén a duális képzőhely és a szakképző intézmény által – a szakképző intézmény szakmai programjának figyelembevételével – a szakirányú oktatásra közösen elfogadott **képzési program** keretén belül kell meghatározni a szakmát tanuló teljesítménye **ellenőrzésének és értékelésének**, illetve **minősítésének** módját.

Csak a tanulóra vonatkozik, hogy teljesítményét a tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel kell értékelni, félévkor és a tanítási év végén pedig osztályzattal kell minősíteni. **Amennyiben a szakirányú oktatást a duális képzőhely végzi, a szakirányú oktatással összefüggésben a tanuló teljesítményét, előmenetelét a duális képzőhely az iskolai oktatóval közösen értékeli és minősíti.** Az értékelésre az elsajátított tananyagrészenként megszervezett – a szakképző intézmény szakmai programjában meghatározott – beszámolás keretében kerül sor.

Ha a tanuló szakmai **felkészültsége elmarad** a közösen elfogadott képzési program alapján **elvárható mértéktől**, és ez a duális képzőhely felelősségére vezethető vissza, a **szakképző intézmény** – az erről való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül – **köteles tájékoztatni a területi gazdasági kamarát**.

A duális képzőhelyet a területi gazdasági kamara legfeljebb **három évre eltilthatja** a szakirányú oktatásban való részvételtől, ha a duális képzőhely ellenőrzése keretében megállapítja, hogy a szakképzési munkaszerződésből folyó kötelezettségeit nem az Szkt. vagy az Szkr. alapján teljesíti.

A képzésben részt vevő személyek esetén a **felnőttképzési szerződés** tartalmazza a teljesítmény ellenőrzésének, értékelésének módját, valamint a vizsgára bocsátás feltételeit, a duális képzőhely és a szakképző intézmény a közösen kialakított **képzési programban** rögzíti ennek részleteit, azzal, hogy **a szakirányú oktatással összefüggésben a duális képzőhely az iskolai oktatóval közösen értékel és minősít**.

5.4.13 Mulasztás a szakirányú oktatásról

A tanuló mulasztását annál **a szakirányú oktatást folytató szervezetnél igazolja**, amelynél a szakirányú oktatását teljesíti. A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel való részvétel esetén a mulasztást a keresőképtelenségről szóló jogszabályban meghatározottak szerint kiállított igazolással (**táppénzes igazolás**) kell a duális képzőhely felé igazolnia a tanulónak és a képzésben részt vevő személynek egyaránt. A szakképző intézmény a mulasztást **a duális képzőhely által a KRÉTA-ba** rögzített adatok alapján veszi figyelembe.

Ha a tanuló tanítási éven kívüli **egybefüggő gyakorlatról** való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak **húsz százalékát**, a tanuló az évfolyam követelményeit nem teljesítette, és magasabb évfolyamba nem léphet. A tanuló a megismételt évfolyamon akkor is köteles teljesíteni az egybefüggő gyakorlatot, ha azt korábban már teljesítette.

Tanulói jogviszony esetén megfelelően alkalmazni kell a szakirányú oktatásra is, hogy ha az egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen **a 250 foglalkozást** vagy egy adott **tantárgyból a foglalkozások 30%-át** meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén **nem minősíthető**, kivéve, ha az oktatói testület engedélyezi, hogy **osztályozóvizsgát tegyen**.

Mivel szakirányú oktatás esetén a „tantárgy" nem feltétlenül értelmezhető, így a 30%-os szabály alkalmazásához a szakképző intézmény házirendjében szükséges pontosítani azt; a tantárgy alatt a hiányzás szempontjából azon tananyagrészeket értjük, amelyek a tanuló év végi bizonyítványában külön osztályzattal kerülnek minősítésre.

A tanköteles tanuló kivételével **megszűnik a tanulói jogviszonya** annak, aki egy tanítási éven belül **igazolatlanul 30 foglalkozásnál többet mulaszt**, ha a szakképző intézmény legalább két alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

Felnőttképzési jogviszony esetén nem szükséges külön nyilvántartani az igazolt és igazolatlan órákat. Ennek oka az, hogy a felnőttképzési jogviszony esetén kötelezően kötendő **felnőttképzési szerződésnek** kell tartalmaznia a felnőttképzési törvény végrehajtási rendelete értelmében **a hiányzások maximális mértékét**, a hiányzás **következményeit**.

A szakmát tanuló szakmai oktatást érintő mulasztását minden esetben a duális képzőhelyen igazolja – akkor is, ha az iskolából hiányzott!

A szakmát tanuló a **szakképző intézményi oktatási napokon mindenképpen mentesül** a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettsége alól a duális képzőhelyen, függetlenül attól, hogy hiányzik-e. **Igazolatlan hiányzás és igazolt, fizetetlen hiányzás esetén nem jár** a szakmát tanulónak **munkabér, illetve távolléti díj**, egész napos igazolatlan vagy igazolt, de fizetetlen hiányzás esetén a **biztosítási jogviszonya is szünetel**.

Ha a szakmát tanuló keresőképtelenség miatt hiányzott, azt mindenképpen a duális képzőhelyen a táppénzes igazolás benyújtásával kell igazolni.

Az egyéb kötelező mentesülési esetekben is hivatalos igazolás szükséges (pl. véradás, hozzátartozó halála).

A munkajogi szabályok lehetővé teszik a munkáltató számára, hogy méltányolható személyes okból „elengedje” a munkavállalót. A szakmát tanulót kérésére tehát a duális képzőhely mentesítheti a munkavégzési kötelezettség alól, ez igazolt, fizetetlen távollétnek minősül (amennyiben a munkáltató döntése szerint nem fizet távolléti díjat számára), adókedvezmény nem számolható el rá.

Ha a szakmát tanuló a szakképző intézményből nem keresőképtelenség miatt hiányzik, főszabály szerint akkor is a duális képzőhely kéri és fogadja be az igazolásokat, és bírálja el azokat.

Az iskolai hiányzások esetén (ha a tanuló nem keresőképtelenség miatt hiányzik) lehetősége van ugyanakkor rábízni a szakképző intézményre a hiányzás igazolt/igazolatlan minősítésének eldöntését. Ebben az esetben a duális képzőhely elfogadhatja „tanulói igazolásként” azt a tényt, ha a szakképző intézmény az iskolai hiányzást igazoltként rögzíti. Javasoljuk a szakképző intézmény és a duális képzőhely írásos megállapodását ezzel kapcsolatban, feltétlenül kitérve a szülői igazolás esetére. A megállapodás kizárólag a szakképző intézményi oktatási napokon való hiányzásra terjedhet ki!

A duális képzőhelyet az igazolás indokáról minden esetben – lehetőleg a Kréta rendszeren belül – tájékoztatnia kell a szakképző intézménynek, hogy eldönthető legyen, hogy jár-e a szakmát tanulónak távolléti díj az érintett órákra.

Amennyiben a tanuló nem érkezik meg a foglalkozás kezdetére, a késést a házirendben meghatározott módon kell igazolnia. A késések időtartamát össze kell számítani, és ha ezek összessége eléri egy teljes tanóra időtartamát, az a mulasztás igazolt vagy igazolatlan foglalkozásnak minősül – attól függően, hogy a tanuló rendelkezik-e megfelelő igazolással.

5.4.14 A szakképzési munkaszerződés megszűnése

A szakképzési munkaszerződés **megszűnik**

- a tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési **jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napján**, ha a szakmát tanuló tanulmányait más szakképző intézményben nem folytatja,
- **a befejező évfolyamon a tanítási év utolsó tanítási napján**, amelyben a tanuló a szakirányú oktatást közvetlenül követő **első szakmai vizsgáját megkezdi**,
- a duális képzőhely jogutód nélküli megszűnése napján,
- a szakirányú oktatásban való részvételtől eltiltó határozat véglegessé válásának napján, azonnali végrehajtás elrendelése esetén a határozat közlésének napján,

- a szakmát tanuló halála napján.

A 2. esetben a szakképzési munkaszerződést kötő felek **megállapodhatnak** abban, hogy a szakképzési munkaszerződés **határozatlan idejű munkaviszonnyá** alakul. Ebben az esetben a munkaviszony folyamatos a szakképzési munkaszerződés megkötésétől kezdve.

A szakképzési munkaszerződés megszűnésének jogszabályi lehetőségei közül a duális képzőhely számára a leglényegesebb eset, amikor a szerződés azon tanítási év utolsó tanítási napján szűnik meg, amelyben a tanuló a szakirányú oktatás után közvetlenül az első szakmai vizsgáját megkezdi.

A tanulói, illetve a felnőttképzési **jogviszony megszűnésének napjáról** a szakképző intézmény haladéktalanul **értesíti a duális képzőhelyet**.

Megjegyzendő, hogy ha már nincs meg a megalapozó jogviszony, a szocho-kedvezmény érvényesítésének egyik feltétele nem teljesül, így a tanulói, illetve felnőttképzési jogviszony megszűnését követő naptól már csak az időarányos szabadság kiadására érvényesíthető a szocho-kedvezmény.

5.4.15 A szakképzési munkaszerződés megszüntetése

A szakképzési munkaszerződés **megszüntethető**

- **közös megegyezéssel** a közös megegyezésben megjelölt nappal,
- **felmondással** a felmondás közlésétől számított tizenötödik nappal, vagy
- **azonnali hatályú felmondással** az azonnali hatályú felmondás közlésének napjával.

A szakképzési munkaszerződést **azonnali hatályú felmondással** bármelyik fél megszüntetheti, ha a másik fél

- a szakképzési munkaszerződésben vállalt lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy
- egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a szakképzési munkaszerződés fenntartását lehetetlenné teszi, és emiatt lehetetlenné válik vagy jelentős akadályba ütközik a tanuló szakmai vizsgára történő felkészülése vagy a szakirányú oktatás további biztosítása a tanuló részére.

A szakmát tanuló a szakképzési munkaszerződést jogszabálysértésre hivatkozva a jogszabálysértés pontos megjelölésével azonnali hatályú felmondással felmondhatja.

A duális képzőhely azonnali hatályú felmondással abban az esetben is megszüntetheti a szakképzési munkaszerződést, ha a szakképző intézmény a szakmát tanulót elégtelen tanulmányi eredmény miatt a szakirányú oktatás időtartama alatt másodszor kötelezte évfolyamismétlésre.

A duális képzőhely **a felmondást és az azonnali hatályú felmondást indokolni köteles.** Az indokolásból a felmondás okának világosan ki kell tűnnie. Vita esetén a felmondás és az azonnali hatályú felmondás indokának valódiságát és okszerűségét a duális képzőhelynek kell bizonyítania.

A felek a felmondással és az azonnali hatályú felmondással szemben a felmondás közlésétől számított tizenöt napon belül bírósághoz fordulhatnak. A keresetnek a felmondás és az azonnali hatályú felmondás végrehajtására nincs halasztó hatálya.

Figyelem!
Az Szkt. pontosan rendelkezik arról, hogy a megszüntetés esetén milyen szabályok szerint kell eljárni. Amint a fentiekből is jól látszik, kimondja, hogy mind a felmondást, mind az azonnali hatályú felmondást indokolni kell. Ebből az is következik, hogy nincs lehetőség az azonnali hatályú felmondás Mt.-ben szabályozott indokolás nélküli alkalmazására.

A munkaviszony **jogellenes megszüntetésének** jogkövetkezményére az Mt. erre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy nincs helye a munkaviszony helyreállításának.

A duális képzőhely **a szakképzési munkaszerződés megszűnésével**, illetve megszüntetésével egyidejűleg **e tényről értesíti a szakképző intézményt**.

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megszűnésekor, illetve megszüntetésekor a szakmát tanuló részére – a munkaviszonyra vonatkozó szabályban és egyéb jogszabályokban előírt igazolások mellett – igazolást állít ki a szakirányú oktatásban eltöltött időről és a megszerzett szakmai ismeretekről.

5.4.16 A tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony szünetelése

Szünetel a tanulói jogviszonya annak, akinek **engedélyezték**, hogy **tanulmányait megszakítsa.**

A tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony szünetelése alatt

- **a szakképzési munkaszerződésből eredő jogok és kötelezettségek nem illetik meg és nem terhelik a feleket, illetőleg**
- **a szakmát tanuló munkabérre és más juttatásra nem jogosult.**

A tanuló tanulói jogviszonya, illetve a képzésben részt vevő személy felnőttképzési jogviszonya szünetelésének kezdetéről és végéről **a szakképző intézmény** haladéktalanul **értesíti a duális képzőhelyet**.

Figyelem!
A szünetelés fogalmát az Mt. nem ismeri. A szünetelésnek a társadalombiztosítási szabályozás szempontjából van jelentősége, hiszen ilyen esetben a munkavállaló biztosítása szünetelni fog. Például, ha a munkavállaló igazolatlanul van távol a munkahelyétől, akkor ez a munkaviszonya fennállását önmagában nem fogja érinteni, ugyanakkor ezen időtartamra a biztosítási jogviszonya szünetelni fog (ha tehát jogellenes sztrájkban vesz részt egy munkavállaló, akkor ilyen esetben a munkaviszonya fennáll, de a biztosítási jogviszonya szünetelni fog).

A tanulói jogviszony szünetelése alatt a tanuló mentesül a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettsége alól, és mivel erre az időtartamra nem jár munkabér, a biztosítási jogviszonya is szünetel. A biztosítás szünetelésének kezdetét és végét 8 napon belül be kell jelenteni a 08E jelű nyomtatványon az adóhivatal felé.

Szocho-kedvezmény ezekre a napokra **nem jár** a duális képzőnek**.**

5.4.17 Külföldi tanulmányok és munkavégzés

A szakirányú oktatás külföldön is teljesíthető, amennyiben a szakmai oktatás célját szolgálja. Fontos hangsúlyozni, hogy szakképzési munkaszerződéssel rendelkező szakmát tanuló esetében a külföldi gyakorlat csak a szakképzési partnerek (duális képzőhely, szakképző intézmény és szakmát tanuló) együttműködésével valósulhat meg, hiszen a szakmát tanuló munkaviszonyban van. Ezért a külföldi szakmai programon való részvétel alapja a duális képzőhely és az iskola egyeztetése és közös

elhatározása. **A szakirányú oktatás külföldön történő teljesítésének időtartama nem haladhatja meg a szakirányú oktatás időtartamának felét**.

Ha a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező szakmát tanuló valamilyen európai uniós (pl.: Erasmus) programban vesz részt, a külföldön töltött időtartam alatti tanulmányainak teljesítése, illetve a részvétel elszámolhatósága a feladatvégzés tartalmától és megvalósítójától függ. Ehhez segítségképpen kiindulási pont a képzési program, amely a szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti feladatmegosztásnak az alapja.

Amikor a szakmát tanuló a külföldön töltött időtartam alatt

- a képzési program szerint **a szakképző intézmény megszervezésében oktatandó** tananyageleme(ke)t teljesít, a külföldi tartózkodás időszaka is **iskolai oktatási napnak minősül** (az adókedvezmény nem érvényesíthető, távolléti díj jár),
- a képzési program szerint **a duális képzőhelyen végzendő**, a szakirányú oktatásához kapcsolódó **feladatokat lát el**, **az a szakirányú oktatás duális képzőhelyen történő teljesítésének betudható, amennyiben a duális képzőhely közreműködőként vonja be a külföldi képzőhelyet a feladatellátásba**, a közreműködőre vonatkozó szabályok (szakirányú oktatás biztosításához fűzött feltételek, felelősség, 49%-os szabály, szakmát tanuló tájékoztatása) betartásával. Ebben az esetben a szocho-kedvezményt érvényesítheti, a szakmát tanulónak szakképzési munkabér jár.

Természetesen fentiekkel kapcsolatban a szakképző intézménynek és a duális képzőhelynek pontosan egyeztetnie kell a külföldi képzőhellyel az általa folytatott szakirányú oktatás tartalmát, tematikáját, időbeosztását, hogy megállapítható legyen, hogy a külföldi szakirányú oktatás mely része felel meg a duális képzőhelyi oktatásnak, nem lehet mechanikusan kezelni, az itthoni munkaidő-beosztás alapján.

Amennyiben **a duális képzőhelynek közreműködője a külföldi képzőhely**, úgy a szakmát tanuló a szakképzési munkaszerződésében foglalt feladatokat látja el külföldön is, így **sem mentesíteni nem kell** a munkavégzés alól, **sem szabadságot nem kell számára adni**.

Szabadságot csak akkor lehet számára adni, ha a külföldön tanultak nem felelnek meg sem a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatásnak, sem a szakképző intézményi szakirányú oktatásnak. Ha pedig a külföldi képzőhely nem közreműködője a duális képzőhelynek, úgy a duális képzőhely egyáltalán nem vehet igénybe szocho-kedvezményt a külföldön folytatott oktatás idejére, azonban ha az ott folytatott oktatást

a szakképző intézmény beszámítja a szakirányú oktatásba, úgy szabadság vagy mulasztás nem rögzíthető, azaz számára távolléti díjat kell fizetni. Szakképzési munkaszerződés megszüntetése külföldön történő munkavégzés okán pedig ellentétes a szakirányú oktatás megvalósításának céljával.

A fentiektől eltérően előfordulhat olyan eset is, amikor **a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező szakmát tanuló a külföldi anyacégénél tölt gyakorlati időt, kiküldetésben.** Mivel a szakképzési munkaszerződés alapján a felek között munkaviszony jön létre, kiküldetés keretében végeznek másik európai uniós tagállamban a szakirányú oktatás keretében munkát, úgy mind munkajogi, mind társadalombiztosítási szempontból a magyar jog hatálya alatt maradnak. Emiatt esetükben alkalmazni kell a tárgyévre vonatkozó munkaszüneti napok körüli munkarendről szóló rendeletet is, figyelembe kell venni a munkaszüneti napokat, áthelyezett munkanapokat és az áthelyezett pihenőnapokat is. Továbbá a munkáltató köteles megtéríteni minden olyan költséget, amely a munkaviszony teljesítésével összefüggésben felmerül. Ilyen lehet például a külföldi kiküldetés során felmerült költségek megtérítése, amelyet jellemzően napidíj formájában térít meg a munkáltató. Mivel a tanulók a munkavállalókkal egy tekintet alá esnek a kiküldetéshez kapcsolódó költségtérítések megítélése kapcsán, így a napidíj költségtérítés őket is megilleti. A napidíj, illetve annak adóköteles része nem minősül munkabérnek, az költségtérítés, amelynek adókötelezettségére a nem önálló tevékenységből származó jövedelemre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A szakképzési munkaszerződés alapján adott juttatások, így a külföldi napidíj is, mentesül a szocho-fizetési kötelezettség alól.

5.4.18 Saját munkavállaló részvétele a duális képzésben

Saját munkavállaló szakirányú oktatása kétféleképpen történhet duális képzés keretében.

I. Ha a foglalkoztató duális képzőhely (nyilvántartásba vette duális képzőhelyként a területi gazdasági kamara), **köthet szakképzési munkaszerződést a saját munkavállalójával**, így párhuzamosan kétféle jogviszonyt fenntartva. Ez a **szocho-kedvezmény igénybevételére is jogosít**.

A saját dolgozóval kötött, az eredeti munkakörre vonatkozó munkaviszonnyal párhuzamos szakképzési munkaszerződés esetén több lehetséges megoldás van a jogviszonyokra vonatkozó munkaidő megállapítása tekintetében:

- Az eredeti munkaszerződést átalakíthatják – ideiglenesen – részmunkaidőssé, és mellé kötnek egy szintén részmunkaidős szakképzési munkaszerződést.

- Megmaradhat az eredeti munkaviszony teljes munkaidős munkaviszonyként is, a szakképzési munkaszerződés pedig ezen felül vállalt részmunkaidős munkaviszony lesz. Ebben az esetben figyelemmel kell lenni a rendkívüli munkavégzés szabályaira is.

- Arra is lehetőséget ad az Mt. [(88. § (1), 92. § (4)], hogy a felek az általános teljes munkaidőnél rövidebb teljes napi munkaidőben állapodjanak meg, így a teljes munkaidős munkaviszony megtartása mellett a heti munkaidőt kevesebb mint 40 órában állapítsák meg, így a szakképzési munkaszerződés idejére csökkenthető az eredeti munkaviszony heti munkaideje anélkül, hogy részmunkaidőssé alakítanák azt. Ebben az esetben a szakképzési munkaszerződés időtartamára megállapodás szerinti díjazás jár a jogszabályi keretek között (legalább 100 ezer Ft időarányos része, legfeljebb 168 ezer FT), az eredeti teljes munkabéren felül.

Az újonnan megkötött szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő biztosítotti jogviszonyt a szakirányú oktatás megkezdéséig be kell jelenteni az adóhivatal felé a 08E jelű nyomtatványon 1131-es munkaviszony jogcímkóddal. Abban az esetben, ha változik az eredeti munkaszerződés heti munkaidejének óraszáma, azt a 08E jelű nyomtatványon változásként kell teljesíteni.

A ’08-as havi adó- és járulékbevallásban az eredeti munkaszerződés és az újonnan megkötött szakképzési munkaszerződés alapján fennálló biztosítási jogviszony adatait a ’08M-08-as lapon, valamint a tb-járulék alapját és a tb-járulék összegét a ’08M-09-02-es lapon külön-külön kell szerepeltetni (ezekből a lapokból 2-2-t kell kitölteni).

II. Lehetőség van továbbá **az eredeti munkaszerződés – duális képzési célú – módosítására.** Bár a módosított munkaszerződés alapján kerül megszervezésre a saját dolgozó szakirányú oktatása, azonban az **nem válik szakképzési munkaszerződéssé**, ami számos ponton egyértelműsíti a jogalkalmazást.

Ebben az esetben a képzésben részt vevő személy munkaszerződését, illetve kinevezését úgy kell módosítani, hogy abban – az eredeti munkaköri feladatok ellátása mellett vagy helyett – szerepeltetni kell a szakirányú oktatás teljesítéséhez a munkáltató által biztosított feltételeket. Ha a képzésben részt vevő személy az eredeti munkaköri feladatait is ellátja, a munkaszerződésben meg kell határozni a munkaköri feladatokra és a szakképzésben való részvételre fordítható munkaidő arányát.

Módosított munkaszerződés esetén **nincs szükség a képzőhely kamarai nyilvántartásba vételére** duális képzőhelyként, viszont a **szocho-kedvezmény sem vehető igénybe**. Nemcsak az Mt. szerinti munkaviszony, hanem más foglalkoztatásra irányuló jogviszony esetében is lehetőség van az eredeti jogviszony módosítása mellett saját munkavállalót képezni.

Amennyiben a saját munkavállaló képzése a meglévő munkaszerződése vagy kinevezése módosításával zajlik, a szakképzési munkaszerződésre (Szkt. 83-89. §-ai), illetve a duális képzőhelyekre vonatkozó egyes rendelkezéseket sem kell alkalmazni (pl.: az oktatónak nem kell kamarai gyakorlati oktatói vizsgával rendelkeznie; duális képzőhelyek nyilvántartásba vételével kapcsolatos szabályozások; a gazdasági kamara hatósági ellenőrzéssel kapcsolatos szabályai; adókedvezmény igénybevételének igazolásához az akkreditált szakképzési vizsgaközpontnak nem kell igazolást kiállítania a sikeres vizsgáról; gazdasági kamara tájékoztatása arról, amennyiben a tanuló szakmai felkészültsége elmarad az elvárható mértékről, és ez a duális képzőhely felelősségére vezethető vissza; fegyelmi eljárás indítása a szakképző intézményben).

Ha a munkaszerződést 2023. július 1-jét megelőzően módosították a szakképzési munkaszerződés elemeivel, a szakirányú oktatás legfeljebb 2023. december 31-ig folytatható volt a korábbi szabályok szerint. 2023. július 1-jétől a saját foglalkoztatónál folytatott szakirányú oktatásra már csak az új szabályok szerint köthető szakképzési munkaszerződés vagy módosítható az eredeti szerződés. A törvénymódosítás kimondja, hogy a 2023. július 1-je előtt módosított munkaszerződés 2023. december 31-ig szakképzési munkaszerződésnek, a foglalkoztató pedig duális képzőhelynek minősült, ami azt jelenti, hogy a szocho-kedvezmény is járt számukra – 2023. augusztus 1-jétől az új szabályok szerint – 2023. december 31-ig.

A 2023. július 1. előtt a szakképzési munkaszerződés elemeivel módosított munkaszerződés alapján járó munkabér december 31-ig teljes egészében mentesült a szocho alól. A módosított munkaszerződésben a munkabérnek a szakirányú oktatáshoz kapcsolódó része mentes volt az szja alól, szintén 2023. december 31-ig.

Mindkét megoldásnak feltétele, hogy a törvényben nevesített **alábbi követelmények** egyszerre és együttesen (nem vagylagosan) **teljesüljenek**, azaz

1. a képzésben részt vevő személy a szakirányú oktatásra vonatkozóan **felnőttképzési jogviszonnyal rendelkezik egy szakképző intézménnyel**,
2. **a munkáltató tevékenysége kapcsolódik az adott szakma ágazatához**,
3. a szakirányú oktatásra a foglalkoztatónál a **képzési program alapján** kerül sor.

5.4.19 Szakirányú oktatás kötelező, teljesítést igazoló dokumentumai

Szakirányú oktatáshoz kapcsolódó tevékenységek elektronikus dokumentálása

A szakirányú oktatást folytató gazdálkodó szervezet és a szakmát tanuló szakirányú képzésben történő együttműködésének dokumentálása (szakmát tanulók nyilvántartása, mulasztások vezetése, tanulói előmenetel, szakirányú oktatás szakmai felépítésének nyomon követése) a KRÉTA-ban, elektronikusan történik. Korábban ugyanezt a célt szolgáló, foglalkozási naplónak nevezett – papír alapú – dokumentumot felváltotta az elektronikus felületű adatrögzítés.

A KRÉTA-ban rögzített adatoknak tartalmazniuk kell:

- a szakmai tevékenységeket,
- változó képzőhely esetén annak helyszínét,
- a szakmai tevékenységre fordított időt,
- a szakmát tanuló
  - értékelését,
  - részvételét és mulasztását

a szakirányú oktatásban.

Amennyiben úgy kerül kiadásra a szabadság, hogy a szakmát tanuló nem mulaszt a szakirányú oktatásról, hanem számára szünet van, ekkor a KRÉTA-ba nem kerülnek rögzítésre órák, így az ezen napokon kivett, kiadott szabadság sem kerül ott rögzítésre. A szabadságok nyilvántartását a képzőhely munkaügyi felületén kell vezetni, nyilvántartani. A KRÉTA-ban csak a képzésről (szakirányú oktatásról) történő hiányzást, és annak igazolt vagy igazolatlan mivoltát kell és lehet rögzíteni.

A munka-, baleset- és a tűzvédelmi napló

A szakmát tanulót a duális képzőhelynek a szakirányú oktatás feladataival összefüggő munkavédelmi oktatásban kell részesítenie.

A duális képzőhelynek oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a szakmát tanuló

- munkába álláskor,
- változó munkahelyen folyó munkavégzés esetében minden új helyszínen,
- munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésekor,
- új technológia bevezetésekor

elsajátítsa a szakmai ismereteket, és a szakirányú oktatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat.

Az oktatást rendes munkaidőben kell megtartani, és időszakonként – a megváltozott vagy új kockázatokat, megelőzési intézkedéseket is figyelembe véve – meg kell ismételni.

Az oktatás elvégzését a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni.

A munkabér kifizetésének igazolását szolgáló dokumentumok

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés alapján pénzbeli juttatásként munkabért köteles fizetni a szakmát tanuló részére. A munkabért utólag, a tárgyhót követő hónap tizedik napjáig a szakmát tanuló fizetési számlájára történő átutalással kell teljesíteni. A kifizetett munkabér elszámolásáról írásbeli tájékoztatót kell adni a szakmát tanulóknak ugyanúgy, mint a többi munkavállalónak (bérjegyzék).

Felelősségbiztosítás megkötését igazoló dokumentum

A szakirányú oktatásban részt vevő szakmát tanuló részére a duális képzőhely köteles felelősségbiztosítást kötni. A szakirányú oktatás szervezőjének szakképzési munkaszerződés esetében a duális képzőhely minősül, így a felelősségbiztosítás-kötési kötelezettség őt terheli.

Duális oktatói végzettséget igazoló dokumentumok

A duális képzést folytató szervezetnél folyó szakirányú oktatásban a duális oktató személyére vonatkozó feltételekről a ***4.4.4 A duális oktatóval szemben támasztott követelmények*** című alfejezetben részletesen írtunk.

5.5 Összefoglaló a duális képzőhely szakirányú oktatással összefüggésben jelentkező feladatairól

A duális képzőhely

- kezdeményezi – nyilvántartás hiányában – a duális képzőhelyek nyilvántartásába történő felvételt,
- biztosítja a szakirányú oktatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket,

- minőségirányítási rendszert működtet vagy legalább a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek megfelel,
- megköti a szakképzési munkaszerződést a szakmát tanulóval,
- biztosítja az Szkt.-ban meghatározott juttatásokat,
- a szakmát tanuló javára felelősségbiztosítást köt,
- a szakképző intézménnyel közösen alakítja ki a szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programot, amely tartalmazza
    - a tananyagelemek oktatásának a szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti megosztását, közreműködő szerepét (ha van),
    - valamint a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjait,
- kapcsolatot tart a területi gazdasági kamarával, a szakképző intézménnyel, a szülőkkel, a szakmát tanulókkal,
- a KRÉTA-ban – a szakirányú oktatásával összefüggésben – rögzíti
    - a szakmai tevékenységeket, annak helyszínét, ha az eltér a duális képzőhely nyilvántartásba vett székhelyétől vagy telephelyétől,
    - a szakmai tevékenységre fordított időt,
    - a szakmát tanuló értékelését és
    - a szakmát tanuló részvételét és mulasztását a szakirányú oktatás során.

6 A szakirányú oktatás finanszírozási rendszere

6.1 A szociális hozzájárulási adóból érvényesíthető adókedvezmény

A szakirányú oktatáshoz és a duális képzéshez kapcsolódó adókedvezmény 2022. január 1. – azaz az 1,5%-os mértékű szakképzési hozzájárulás adónem 2022. január 1-jei megszűnése – óta a szociális hozzájárulás adónemből érvényesíthető, a korábbi rendszerhez hasonlóan adókedvezmény formájában. Azok a gazdálkodó szervezetek, akik nem kötelezettek szociális hozzájárulási adó fizetésére (pl. KIVA adóalanyok), az adókedvezményre adó-visszaigénylés keretében jogosultak. Ugyanezen a módon, adó-visszaigénylésként érvényesíthető a – Szocho tv. 10-17. §-aiban nevesített kedvezményezett foglalkoztatáshoz kapcsolódó kedvezmények figyelembevételével megállapított – fizetendő szociális hozzájárulási adó mértékét meghaladó adókedvezmény is.

A Szocho tv. 17/A. §-a, amely alapján a gazdálkodó szervezetek a szakirányú oktatásban, illetve a felsőoktatási duális képzésben és gyakorlatigényes alapképzésben való részvétel esetén a szociális hozzájárulási adóból adókedvezményt érvényesíthetnek, az több alkalommal jelentősen módosult.

6.2 A duális képzőhelyek adócsökkentési lehetősége

A szocho adófizetési kötelezettség csökkenthető az állam által, illetve a köznevelési törvény 88. §-ának (6) bekezdése szerinti szakképzési megállapodással vagy az Szkt. 109. §-ának (3) bekezdése szerinti együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott

- szakképző intézménnyel tanulói jogviszonyban álló tanulónként, illetve felnőttképzési jogviszonyban álló képzésben részt vevő személyenként a szakirányú oktatás, illetve

- szakiskolával tanulói jogviszonyban álló tanulónként a köznevelési törvény 13/A. §-ának (3) bekezdése szerinti nevelés-oktatás

- **arányosított önköltsége alapján az egy munkanapra vetített mérték** a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatással érintett napokon a **képzőhelyen töltött idő arányában**, a szakirányú oktatásnak **az általános**

teljes napi munkaidőhöz (8 órához), illetve fiatalkorú munkavállaló esetén napi 7 órához viszonyított arányában számított összegével, továbbá

- ha a szakmát tanuló sikeres szakmai vizsgát tett, az Szkt. 83. § (2) bekezdés a) pontja szerint megkötött és legalább 6 hónapos egybefüggő időtartamban fennálló szakképzési munkaszerződésre tekintettel a szakirányú oktatás alatt jogszerűen **igénybe vett adókedvezmény 20%-ának** megfelelő összegű **„sikerdíj"** összegével.

A Szocho törvény 17/A. §-ának újabb módosítása értelmében 2024. január 1-jétől a szocho-kedvezmény a **megváltozott munkaképességű** szakmát tanulók esetében – az arányosítást mellőzve – nem a képzőhelyen töltött idő arányában vehető igénybe, hanem valamennyi duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatással érintett napra teljes összeg számolható el. (Vagyis a megváltozott munkaképességű szakmát tanuló esetén akár napi egy óra duális képzés esetén is a teljes napi szocho-kedvezmény igénybe vehető.)

Saját dolgozóval kötött szakképzési munkaszerződés esetén 2025. január 1-jétől ugyanazon munkáltató ugyanazon munkavállalója tekintetében legfeljebb **12 hónapig érvényesíthető** a szakirányú oktatás szocho-kedvezmény azon képzésben részt vevő személy tekintetében, aki legkésőbb a szakirányú oktatás befejezését követő második vizsgaidőszakban **szakmai vizsgát tesz** (nem szükséges sikeres szakmai vizsgát tennie, de meg kell kezdenie a szakmai vizsgát a jogosultsághoz – a sikeres szakmai vizsga esetén itt is külön érvényesíthető a sikerdíj).

A szocho-kedvezmény érvényesítése esetükben két módon lehetséges:

• A szocho-kedvezményt a szakirányú oktatás alatt továbbra is igénybe veheti folyamatosan, havonta a munkáltató. Ebben az esetben, ha a követelményeket nem teljesíti a képzésben részt vevő személy, a jogosulatlanul igénybe vett kedvezményt utólag, önellenőrzéssel fizeti vissza a munkáltató, de ebben az esetben felmerülhet önellenőrzési pótlék fizetési kötelezettség is.

• A szocho-kedvezményt a szakirányú oktatás teljesítése és a vizsgán való részvétel után, utólag is érvényesítheti a munkáltató a korábban benyújtott bevallások önellenőrzésével, egyszerre.

Az adókedvezmény tehát igénybe vehető:

- minden munkaórára, amikor a szakmát tanuló **ténylegesen a duális képzőhelyen** van,

- **betegszabadság** azon napjain, amikor a duális képzőhelyen lenne, azaz a beosztás szerinti napokon annyi munkaórára, amennyit ott töltene,
- **szabadság** idején annyi munkaórára, amennyit ott töltene, vagy ha ez nem értelmezhető, a szakképzési munkaszerződés szerinti napi munkaidőre.

Az adókedvezmény nem vehető igénybe:

- amikor a szakmát tanuló **munkabérre vagy távolléti díjra nem jogosult** (pl. az igazolatlan hiányzás, keresőképtelenségnek a betegszabadságot követő táppénzes időszaka),
- amikor a szakmát tanuló az Szkt. 84. §-ának (6) bekezdése szerint távolléti díj fizetése mellett **mentesül a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettség alól** (az Szkr. 252/B. §-a szerinti esetek: iskolai oktatási napok, tanulmányi verseny, iskolai rendezvény, vizsganapok és vizsgára való felkészülési idő, valamint az Mt. 55. §-a szerinti munkajogi mentesülés esetei), a betegszabadsággal érintett duális képzőhelyi napok kivételével.

Megjegyzendő, hogy a Szocho. tv. keretében érvényesíthető adókedvezmények egyikét sem minősíti a jogszabály *de minimis támogatás*nak. Ebből következően a szakirányú oktatás kapcsán, a 17/A. § alapján elszámolható adókedvezmény nem minősül *de minimis támogatás*nak.

6.2.1 Rövid munkajogi áttekintés (részletesen ld. az előző fejezetben)

A **szakképzési munkaszerződés** egységes jogviszonyt – **munkaviszonyt** – takar, amely **lefedi a teljes szakirányú oktatást**, így a szakmát tanuló szakképző intézményben oktatással töltendő napjait (illetve ebből legalább a szakirányú oktatás részét képező órákat) és a duális képzőhelyen történő szakirányú oktatási napjait.

A szakmát tanulók keresőképtelenségük időtartama alatt mentesülnek a munkavégzési és rendelkezésreállási kötelezettségük alól. A munkavállaló évente a keresőképtelenség első 15 munkanapjára – mind a duális képzőhelyi, mind a szakképző intézményben töltendő munkanapjaira – az Mt. szerinti betegszabadságra, a keresőképtelenségnek a betegszabadság lejártát követő időszakára pedig táppénzre jogosult.

A tanuló mulasztását annál a szakirányú oktatást folytató szervezetnél igazolja, amelynél a szakirányú oktatását teljesíti. A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel való részvétel esetén a mulasztást a keresőképtelenségről jogszabályban meghatározottak szerint kiállított igazolással kell a duális képzőhely felé

igazolni, és a szakképző intézménynek a duális képzőhely által a KRÉTA-ban rögzített adatok alapján figyelembe vennie.

A szakképzési munkaszerződéssel rendelkezők **keresőképtelenségüket tehát minden esetben a háziorvos által kiállított keresőképtelenségről szóló dokumentummal** tudják igazolni. Ez vonatkozik az iskolai napokon (azaz a szakképző intézményben oktatással töltendő napokon) fennálló keresőképtelenség igazolására is.

A szocho-kedvezmény a betegszabadságnak a beosztás szerinti duális képzőhelyi napjaira számolható el (azaz amikor a szakmát tanuló a duális képzőhelyen lett volna). Amikor a szakmát tanuló a szakképző intézményből hiányzik, az adókedvezmény nem érvényesíthető.

Ha például a tanuló szakirányú oktatása alatt a páratlan héten a szakképző intézményben kell hogy oktatási napjait töltse, páros heteken pedig a duális képzőhelyen vesz részt szakirányú oktatáson, és két hét keresőképtelenséget igazol, amelyre (10 munkanap) betegszabadságra jogosult, az adókedvezmény igénybevételére csak a páros hétre eső keresőképtelenség napjai jogosítanak, függetlenül attól, hogy a szakképző intézmény oktatási napjaira is betegszabadságot kell számára elszámolni. A szakmát tanuló a betegszabadság napjaira a távolléti díj 70%-ára jogosult.

A keresőképtelenség azon időtartamára, amelyre a szakmát tanuló **táppénzre** jogosult, **adókedvezményt érvényesíteni nem lehet**, függetlenül attól, hogy intézményi vagy duális képzőhelyi napjairól van szó, miután a táppénz nem munkabér, hanem az egészségbiztosítás pénzbeli ellátása.

A szakmát tanulók szabadságos napjai – így minden iskolai szünet idejére kiadott szabadságnapok is – **adókedvezmény igénybevételére jogosító** napoknak minősülnek. Ugyanakkor fontos, hogy azon napokra (vagy adott esetben munkaórákra), amely napokon (órákon) a szakmát tanuló mentesül a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettsége alól, szabadság nem adható ki.

Az Szkr. 252/B. §-a a szakmát tanulót **mentesíti a duális képzőhelyen történő munkavégzési kötelezettség alól:**

- a közismereti oktatási napokon és azon napokon, amikor a képzési program szerint **a szakképző intézmény oktatja** a szakirányú oktatáshoz kapcsolódó tananyagelemet;

- ha **tanulmányi verseny**re történő, a szakképző intézmény által szervezett felkészítésen vagy magán a versenyen vesz részt;
- a szakképző intézmény által szervezett olyan **rendezvény** napján, ahol minden szakmát tanuló részvétele **kötelező**;
- a szakmát tanuló szakmai oktatással összefüggő **vizsgája** napján, és az azt közvetlenül megelőző három munkanapon;
- **érettségi** vizsgatárgyanként az érettségi vizsga napját is beleszámítva négy munkanapra;
- továbbá azokban az esetekben, amikor a szakmát tanuló az **általános munkajogi szabályok szerint mentesül** a munkavégzési kötelezettség alól.

A szakképzés tekintetében tehát az Szkt.-n és az Szkr.-en kívül az Mt. 55. §-a is meghatároz olyan eseteket, amikor a munkavállaló mentesül a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól (erről részletes ismertetés olvasható a *Munkajogi kisokos* vonatkozó részében).

Az Szkt. 84. §-ának (6) bekezdése értelmében a szakmát tanulót – minden olyan esetben, amikor az Szkr. vagy az Mt. értelmében mentesül a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól – **távolléti díj** illeti meg (kivétel ez alól a keresőképtelenség esete), ezen napokra adókedvezmény nem érvényesíthető.

A rövid munkajogi áttekintés után nézzük meg, hogyan alakul az adókedvezmény igénybevétele a duális képzőhelyek tekintetében.

6.2.2 Adókedvezmény érvényesítése szakképzési munkaszerződés alapján

Az Szkr. 332/A. pontja alapján az adókedvezmény tekintetében a szakirányú oktatás arányosított önköltségének adott évfolyamra meghatározott összegét a szakirányú oktatás központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott önköltségének a szakmánként alkalmazandó súlyszorzó szorzataként kell megállapítani, melyhez a szakmánként alkalmazandó súlyszorzót a szakmaszorzó és az évfolyami szorzó szorzata alapján határozhatjuk meg.

Az **önköltség** mértéke a központi költségvetésről szóló törvény alapján nem változott, mértéke személyenként évi **1.200.000 forint.**

A szakmaszorzókat az Szkr. 332/A. §-ának (2) bekezdése határozza meg.

A szakképző intézménnyel **tanulói jogviszonyban** állók esetében a szakirányú oktatáshoz kapcsolódó szakmaszorzóhoz alkalmazandó **évfolyami szorzók** az Szkr. 332/A. §-ának (3) bekezdésben kerültek rögzítésre, az alábbi táblázat szerint. Az évfolyami szorzó a képzési idő előrehaladtával csökken, azonban a táblázat jól szemlélteti, hogy az a képzési idő egészére vetítve átlagosan 1,0.

Szakirányú oktatás képzési ideje	Első évfolyami szorzó	Második évfolyami szorzó	Harmadik évfolyami szorzó	Negyedik évfolyami szorzó
Legfeljebb 1 év	1,0			
Legfeljebb 2 év	1,2	0,8		
Legfeljebb 3 év	1,2	1,0	0,8	
Legfeljebb 4 év	1,2	1,0	1,0	0,8

Az adókedvezmény egy munkanapra jutó részének meghatározásánál a szakirányú oktatás arányosított önköltségét minden naptári évben az adott évre érvényes munkanapok számával kell elosztani, ami pl. 2026-ban 253.

Példa:

Egy építőipari gazdasági társaság duális képzés keretében Magasépítő technikus szakmát tanulók szakirányú oktatásában vesz részt 2026 szeptemberétől. A technikusi, öt évfolyamos képzésben részt vevőkkel a képzés harmadik évfolyamától (11.-től), az ágazati alapvizsga letételét követően kötött szakképzési munkaszerződés keretében folyik a szakirányú oktatás. A tanulók páratlan héten a szakképző intézményben, páros héten pedig a duális képzőhelyen vesznek részt a szakirányú oktatásban.

Az egyik tanuló, aki 2024 szeptemberében kezdte meg tanulmányait az ágazati alapoktatásban (2026 szeptemberében még nem töltötte be a 18. életévét), 2026. ***szeptember 10-től 22-ig keresőképtelen*** *állományba kerül. Kérdésként merül fel,* ***hogy a tanuló után milyen mértékű adókedvezményre jogosult a képzőhely****?*

A tanuló betegszabadságra való jogosultságát a szeptember 1-jei belépése kapcsán (2026. szeptember 1-jei hatállyal kötötték a szakképzési munkaszerződését) 2026-ra arányosan kell megállapítani (15 nap/365 nap x 122 nap), amely szerint 2023-ban 5 nap betegszabadságra válik jogosulttá.

Először is meg kell határoznunk a szakirányú oktatás egy napra jutó arányosított önköltségét:

1. **Szakirányú oktatás önköltsége Ft/év**	2. Szakmaszorzó	3. Évfolyami szorzó	**4.** **Szakma súlyszorzója** **4. =2. * 3.**	**5.** **Szakirányú oktatás arányosított önköltsége Ft/év** **5. = 1. * 4.**	**6.** **Egy teljes munkanapra jutó arányosított önköltség Ft/nap** **6. =5./ 253[7] munkanap**
1.200.000	2,42	1,2	**2,904**	**3.484.800**	**13.774**

A tanuló szeptemberi beosztása az alábbiak szerint alakult (a világoskékkel kiemelt páros heteket a képzőhelyen kell töltenie):

hétfő	**kedd**	**szerda**	**csütörtök**	**péntek**	**szombat**	**vasárnap**	**Adócsökkentésre jogosító napok száma**
	1	2	3	4	5	6	**0**
7	8	9	10 **BSZ**	11 **BSZ**	12	13	**5**
14 **BSZ**	15 **BSZ**	16 **BSZ**	17 **Tp**	18 **Tp**	19 **Tp**	20 **Tp**	**0**
21 **Tp**	22 **Tp**	23	24	25	26	27	**3**
28	29	30					**0**
Összes adócsökkentésre jogosító nap							**8**

Az adókedvezményt azokra a napokra veheti igénybe a képzőhely – az egynapi összeg általános teljes napi munkaidőhöz, fiatalkorú munkavállaló esetén napi hét órához viszonyított arányában – amelyekre a szakmát tanuló munkabérre vagy távolléti díjra jogosult, kivéve, ha az Szkt. 84. §-ának (6) bekezdése szerint mentesül a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól azzal, hogy

[7] 2026-ra érvényes adat (mindig az adott évre vonatkozó adattal kell számolni)

igénybe veheti az adókedvezményt a betegszabadság olyan munkanapjaira, amely a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatásra esik.

1. *A 10-11-ei keresőképtelen napjaira igénybe vehető az adókedvezmény, miután ezek a betegszabadság olyan munkanapjai, amelyek a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatásra esnek.*
2. *A második héten 14-16-ig betegszabadság jár, melynek díjazása a távolléti díj 70%-a. A keresőképtelenségnek a szeptember 17-től hátralévő részére a tanulót már táppénz illeti meg, amely nem minősül munkabérnek, az az egészségbiztosítás pénzbeli ellátása. Erre a hétre adókedvezmény nem érvényesíthető, mert ezek szakképző intézményben töltendő oktatási napok.*
3. *Miután a keresőképtelenség a következő, duális képzőhelyi héten 21-én és 22-én is fennáll, erre a két napra táppénz jár, mely adókedvezményre nem jogosít. A szocho-kedvezmény ezen a héten három napra, 23-25-ig érvényesíthető.*

A tanuló után 2026. szeptember hónapban 8 napra érvényesíthető szocho-kedvezmény, amelynek összege – amennyiben minden napon 7 órában vett (volna) részt szakirányú oktatásban – (8 nap × 13.774 Ft/nap=) 110.192 Ft.

6.2.3 Felnőttképzési jogviszonyban kötött szakképzési munkaszerződés adókedvezménye

Az adókedvezmény megállapítására vonatkozó szabályozás – a 2023. augusztus 1-jét megelőző időszaktól eltérően – egységes: a **szocho-kedvezmény felnőttképzési jogviszonyban is ugyanazon szabályok szerint jár, mint tanulói jogviszonyban**. Így a felnőttképzési jogviszonyban szervezett szakmai oktatás esetén is csak **akkor jár adókedvezmény, ha a duális képzőhelyek nyilvántartásában szereplő munkáltató (külön) szakképzési munkaszerződéses jogviszonyt létesít a szakmát tanulóval**, függetlenül attól, hogy saját dolgozója-e, vagy egyáltalán rendelkezik-e más, foglalkoztatásra irányuló jogviszonnyal.

Felnőttképzési jogviszony esetén a képzésben részt vevő személynek **a szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér és egyéb juttatások** a szakképzési munkaszerződés alapján létrejövő **munkaviszony időtartamával arányosan** (azaz a részmunkaidő arányában) **járnak**, az Szkt. 90/B. §-a, illetve az Szkr. 253. §-ának (4) bekezdése értelmében. Az arányosítástól a hivatkozott jogszabályi szakaszok értelmében a felek megállapodásuk szerint felfelé eltérhetnek, azaz a munkáltató megállapíthat magasabb szakképzési munkabért, de ekkor is be kell tartani az Szkr. 253. §-ának (1) bekezdését, azaz **a szakképzési munkabér havi mértéke legfeljebb 168.000 Ft** lehet.

A szakképzési munkaszerződés felnőttképzési jogviszonyban is a teljes szakirányú oktatásra kötendő, azaz – abban az esetben, ha a duális képzőhely nem a szakirányú oktatás egészét vállalja, hanem részben a szakképző intézmény végzi a szakirányú oktatást – a heti munkaidőt nem csupán a duális képzőhelyen töltött munkaidőből kell kiszámolni, hanem a szakirányú oktatás teljes képzési idejéből. (Amelyből a képzési program szerint szakképző intézményben teljesítendő időre mentesül a munkavégzés alól).

A szakképzési munkaszerződésben rögzítendő kötelező heti munkaidőt úgy kell kiszámítani, hogy egyrészt a teljes (a szakképzési munkaszerződés hatálybalépésének időpontjában még hátralévő) szakirányú oktatási óraszámmal kell számolni (a képzési program alapján), másrészt lehetővé kell tegye az időarányosan járó szabadság kiadását.

Bár az adókedvezmény összege formálisan egy naponta arányosított szorzatösszeg, valójában **matematikailag** arról van szó, hogy a 18 év alattiak és felettiek esetén külön, valamint szakmánként, tanulói jogviszony esetén pedig szakmánként és évfolyamonként **meghatározható az egy munkaórára jutó adókedvezmény összege.** Így az adókedvezmény szempontjából **elszámolható óraszámból is pontosan számolható az adókedvezmény**.

Tekintettel arra, hogy a felnőttképzési jogviszony esetén az esetek többségében részmunkaidős szakképzési munkaszerződést kötnek a felek, rendszerint nem az általános munkarend szerinti munkaidőbeosztással, így ezen esetekben mindenképp az adókedvezmény óradíj alapú kiszámítása az észszerű.

Adókedvezmény érvényesítése

Az adókedvezményt azokra a napokra lehet igénybe vennie a képzőhelynek – az egynapi összeg általános teljes napi munkaidőhöz viszonyított arányában – amelyekre a szakmát tanuló munkabérre vagy távolléti díjra **jogosult**, kivéve azokat a napokat, amikor az Szkt. 84. § (6) bekezdése szerint mentesül a rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól azzal, hogy **igénybe veheti az adókedvezményt a betegszabadság olyan munkanapjaira, amely a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatásra esik.**

Amennyiben a szakirányú oktatás **megszervezésére a munkaidő-beosztás szerint nem az általános teljes napi munkaidőben (8 óra) kerül sor a képzési napokon**, úgy **javasolt az adókedvezményt az elszámolható munkaórák alapján, „óradíjban" kiszámolni.**

Amennyiben a munkavállaló keresőképtelen állományba kerül, először évenként 15 nap betegszabadságra jogosult *(ha a szakképzési munkaszerződés év közben kezdődik, a betegszabadság időarányosan jár, például az április 1-jétől 9 hónap időtartamra kötött szakképzési munkaszerződés esetén 11 nap (15*275/365=11,3, ez kerekítve 11 nap)*, az adókedvezmény érvényesíthető azokra a napokra és munkaórákra, amelyeken beosztása szerint a duális képzőhelyen szakirányú oktatásban vett volna részt. Táppénz esetén az adókedvezmény nem érvényesíthető.

A felnőttképzési jogviszony megszűnik a képzés tényleges végén (legkésőbb azon a napon, amikor a képzésben részt vevők bizonyítványát és törzslapját kiállítják). Amennyiben a felnőttképzési jogviszonyban szervezett szakmai oktatást tanéves keretben, a tanév rendjét figyelembe véve szervezték meg (klasszikus esti oktatás), és május elején állítják ki a képzésben részt vevők bizonyítványát és törzslapját, úgy esetükben a szakképzési munkaszerződés május 31-én szűnik meg, azonban az utolsó tanítási nappal **megszűnik a felnőttképzési jogviszonyuk, ezt követően szocho-kedvezmény már nem számolható el. A szocho-kedvezmény jogosultsághoz fenn kell állnia a felnőttképzési jogviszonynak, és szakirányú oktatásnak kell folynia a szakképzési munkaszerződés alapján.**

Példa: Egy építőipari gazdasági társaság duális képzés keretében Magasépítő technikus szakmát tanulók szakirányú oktatásában vesz részt 2026 szeptemberétől, amely felnőttképzési jogviszonyban, tanfolyamszerűen valósul meg.

Először is meg kell határoznunk a szakirányú oktatás egy napra jutó arányosított önköltségét:

1. **Szakirányú oktatás önköltsége Ft/év**	2. Szakmaszorzó	3. Évfolyami szorzó	**4.** **Szakma súlyszorzója** **4. =2. * 3.**	**5.** **Szakirányú oktatás arányosított önköltsége Ft/év** **5. = 1. * 4.**	**6.** **Egy munkanapra jutó arányosított önköltség Ft/nap** **6. =5./ 253[8] munkanap**
1.200.000	2,42	1	**2,42**	**2.904.000**	**11.478**

[8] 2026-ra érvényes adat (mindig az adott évre vonatkozó adattal kell számolni)

A képzésben részt vevő 2026. szeptember 1-jétől kötött szakképzési munkaszerződést, heti 15 óra részmunkaidőre, ebből heti három óra a szakképző intézményben valósul meg, kéthetente tömbösítve. A minimálisan fizetendő arányos szakképzési munkabér (100.000 × 15/40=) 37.500 Ft, a maximum 168.000 Ft. Két különböző példát nézünk az alapján, hogy a munkaidő-beosztása hogy alakul, a szocho-kedvezményt is két különböző metódussal számoljuk ki.

*Világoskékkel jelöljük a beosztás szerinti munkanapokat, és a beosztás szerinti munkaidőt is feltüntetjük. 2026-ra a szakképzési munkaszerződés alapján arányosan 5 nap betegszabadság jár. A betegszabadságot az egyenlőtlen munkaidő-beosztásra tekintettel órában kell nyilvántartani és kiadni, így jelen esetben (a napi 3 óra részmunkaidő miatt) 5*3=15 óra betegszabadság áll a szakmát tanuló rendelkezésére. Ez 18-án elfogy (beosztás szerinti 6 órára csak 3 óra betegszabadság jut), de az Mt. 126. § (4) bekezdése alapján, ha a betegszabadságként elszámolható idő rövidebb, mint a beosztás szerinti napi munkaidő, a teljes beosztás szerinti napi munkaidőt betegszabadságként kell elszámolni, az Ebtv. szerint a táppénz a következő naptól jár. Az orvosi igazolás szerint a képzésben részt vevő szeptember 10-től 21-ig keresőképtelen. Az alábbi két példában a fenti közös jellemzők mellett az aktuális beosztás különbözik.*

<u>I. példa</u> A képzésben részt vevő szeptemberi beosztása az alábbiak szerint alakult:

hétfő	**kedd**	**szerda**	**csütörtök**	**péntek**	**szombat**	**vasárnap**	**Adócsökkentésre jogosító órák száma**
	1. 4 óra	2.	3.	4. *6 iskolai óra*	5.	6.	**4 (1 napon)**
7. 8 óra	8. 4 óra	9.	10.	11.	12.	13.	**12 (2 napon)**
14. BSZ	15. BSZ	16.	17.	18. *BSZ*	19. (Tp)	20. (Tp)	**12 (2 napon)**

8 óra	4 óra			*6 óra* *(beosztás: 6 iskolai óra)*			
21. (Tp) 8 óra	22. 4 óra	23.	24.	25.	26.	27.	**4 (1 napon)**
28. 8 óra	29. 4 óra	30.					**12 (2 napon)**
Összes adócsökkentésre jogosító óra							**44 (8 napon)**

A képzésben részt vevő után az érvényesíthető szocho-kedvezmény 2026. szeptember hónapban (először a szocho-bevallás nyomtatvány logikájában):

(44 óra/(8nap×8óra) × 11 478 Ft/nap×8 nap=44 óra/8óra × 11 478 Ft/nap =) 63.129 Ft.

<u>II. példa</u> A szakirányú oktatás egy órára jutó arányosított önköltsége: 11 478/8=1434,75 Ft
A képzésben részt vevő szeptemberi beosztása az alábbiak szerint alakult:

hétfő	**kedd**	**szerda**	**csütörtök**	**péntek**	**szombat**	**vasárnap**	**Adócsökkentésre jogosító órák száma**
	1. 3 óra	2. 3 óra	3. 3 óra	4. 3 óra	5.	6.	**12** (4 érintett nap)
7. 3 óra	8. 3 óra	9. 3 óra	10.	11. (BSZ) *6 iskolai óra*	12.	13.	**9** (3 érintett nap)

14. (BSZ) 3 óra	15. (BSZ) 3 óra	16. (BSZ) 3 óra	17. (Tp) 3 óra	18. (Tp) 3 óra	19. (Tp)	20. (Tp)	**9** (3 érintett nap)
21. (Tp) 3 óra	22. 3 óra	23. 3 óra	24.	25. *6 iskolai óra*	26.	27.	**6** (2 érintett nap)
28. 3 óra	29. 3 óra	30. 3 óra					**9** (3 érintett nap)
Összes adócsökkentésre jogosító óra							**45** (15 érintett nap)

A képzésben részt vevő után az érvényesíthető szocho-kedvezmény 2026. szeptember hónapban (45 óra × 1434,75 Ft /óra=) 64.564 Ft.

6.2.4 Saját dolgozó duális képzése szakképzési munkaszerződéssel

Saját dolgozóval kötött szakképzési munkaszerződés esetén 2024. december 31-ét követően indult szakirányú oktatás tekintetében ugyanazon munkáltató ugyanazon munkavállalója tekintetében legfeljebb 12 hónapig érvényesíthető a szakirányú oktatás szocho-kedvezménye, továbbá feltétel, hogy az érintett képzésben részt vevő személy legkésőbb a szakirányú oktatás befejezését követő második vizsgaidőszakban szakmai vizsgát tesz (a jogosultsághoz nem kell, hogy a szakmai vizsga sikeres legyen).

A szocho-kedvezmény érvényesítése két módon lehetséges:

- A szocho-kedvezményt a szakirányú oktatás alatt továbbra is **igénybe veheti folyamatosan**, havonta a munkáltató. Ebben az esetben, ha a követelményeket a szakirányú oktatás befejezését követő második vizsgaidőszakban szakmai vizsgát tesz) nem teljesíti a képzésben részt vevő személy, a jogosulatlanul igénybe vett kedvezményt **utólag, önellenőrzéssel fizeti vissza a munkáltató**, de ebben az esetben felmerülhet **önellenőrzési pótlék** fizetési kötelezettség is.
- A szocho-kedvezményt a szakirányú oktatás teljesítése és a vizsgán való részvétel után, **utólag is érvényesítheti** a munkáltató a korábban benyújtott **bevallások önellenőrzésével, egy összegben**.

A jogosulatlanul igénybe vett szocho-kedvezmény visszafizetési kötelezettséget von maga után (önellenőrzési pótlékkal). A szakképzési munkaszerződés szocho-mentességét azonban a Szocho tv. 5. § (1) bekezdésének ea) pontja biztosítja, így azzal kapcsolatban nem keletkezik visszafizetési kötelezettség.

6.2.5 Saját dolgozó duális képzése módosított munkaszerződéssel

Ha a munkaszerződést 2023. július 1-jét megelőzően módosították az Szkr. 248. §-a alapján, a szakirányú oktatás legfeljebb 2023. december 31-ig volt folytatható a korábbi szabályok szerint. 2023. július 1-je óta a saját foglalkoztatónál folytatott szakirányú oktatásra már csak a hatályos szabályok szerint köthető szakképzési munkaszerződés vagy módosítható az eredeti munkaszerződés.

Az Szkt. 128/A. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy a 2023. július 1-je előtt módosított munkaszerződés 2023. december 31-ig szakképzési munkaszerződésnek, a foglalkoztató pedig duális képzőhelynek minősült, ennek megfelelően számolhattak el a módosított szabályok szerint szocho-kedvezményt.

Az eredeti munkaszerződés – duális képzési célú – módosítása továbbra is lehetőség. Bár a módosított munkaszerződés alapján kerül megszervezésre a saját dolgozó szakirányú oktatása, azonban **az nem válik szakképzési munkaszerződéssé**. Ebben az esetben nincs szükség kamarai nyilvántartásba vételre, viszont a Szocho tv. szerinti **adókedvezmény sem vehető igénybe**.

Nemcsak az Mt. szerinti munkaviszony, hanem más foglalkoztatásra irányuló jogviszony esetében is lehetőség van az eredeti jogviszony módosítása mellett saját munkavállalót képezni (kinevezés).

6.2.6 Szakiskolai duális képzés adókedvezménye

A sajátos nevelési igényű tanulók középfokú iskolai nevelése-oktatása céljából a szakiskola a többi tanulóval sajátos nevelési igénye miatt együtt haladni nem tudó tanulók felkészítését végzi, két-, illetve négyéves képzések keretében. A szakiskolai tanulók szakirányú oktatását a duális képzőhely a tanulóval kötött szakképzési munkaszerződés keretében tudja biztosítani. A szakiskolai tanulók szakirányú oktatása kapcsán a duális képzőhelyek az általános szabályok szerint érvényesíthetik az adókedvezményt, de esetükben az Szkr. 322/A. §-ának (4) bekezdése a szakirányú oktatás önköltségéhez – szakmától és évfolyamtól függetlenül – **1,5-es súlyszorzót** rendel alkalmazni.

Esetükben is **az előzőek alapján kiszámolt napi mértéknek az általános teljes napi munkaidőhöz, fiatalkorú munkavállaló esetén napi hét órához viszonyított arányában számított összege jár** a képzőhely számára szocho-kedvezmény formájában.

6.2.7 Adókedvezmény érvényesítése a felsőoktatási duális képzés és gyakorlatigényes alapképzési szakon teljesített egybefüggő szakmai gyakorlat esetén

A felsőoktatási duális képzés keretében szervezett szakmai gyakorlat finanszírozásával kapcsolatos szabályokat a *7. Duális képzés a felsőoktatásban* c. fejezet ismerteti.

6.2.8 A „sikerdíj" – sikeres szakmai vizsga esetén érvényesíthető adókedvezmény

Abban az esetben, **ha a szakmát tanuló sikeres szakmai vizsgát tesz**, a duális képzőhely további adókedvezmény, ún. sikerdíj érvényesítésére jogosult. A sikerdíj alapja a szakmát tanulók után a sikeres szakmai vizsgáig a legalább hat hónapos egybefüggő időtartamban fennálló szakképzési munkaszerződésre tekintettel érvényesített összes adókedvezmény. A sikerdíj összege a jogszerűen érvényesített **összes adókedvezmény 20%-a.**

A „sikerdíj" érvényesítésének feltétele, hogy legalább hat hónapos egybefüggő időtartamban álljon fenn a felek között szakképzési munkaszerződés alapján létrejött jogviszony.

A regisztrációs és tanulmányi alaprendszer, azaz a KRÉTA rendszer Duális moduljában a vizsgarendszer alapján **sikeres vizsgával rendelkező duális tanulók** esetén a *duális admin* igazolást tud kiállítani. A „Sikerdíj igazolás" menüpontban a 'Letöltés' gomb megnyomásával az igazolás generálódik, a rendszer nyomtatható verziót állít elő.

Jelenleg azonban ez a sikerdíj érvényesítéséhez nem elegendő, **szükséges az akkreditált szakképzési vizsgaközpont által kiállított, hitelesített igazolás a vizsga sikerességéről** szóló igazolás, ennek birtokában érvényesíthető a kedvezmény.

A sikerdíj kedvezményét **több foglalkoztató is igénybe veheti,** ha a sikeres vizsgát tett szakmát tanulót legalább hat hónapos egybefüggő időtartamban fennálló, szakirányú oktatás időtartamára különböző foglalkoztatókkal (duális képzőhelyekkel) kötött

szakképzési munkaszerződés alapján képezte, akkor is, ha az adott évben a szakmát tanulóval már nem állt fenn a szakképzési munkaszerződéses jogviszony.

A szociális hozzájárulási adó havi bevallási kötelezettséget jelent, **a sikerdíj a sikeres szakmai vizsga hónapjára érvényesíthető**, szükség esetén önellenőrzéssel, amikor már a hiteles igazolás a rendelkezésre áll.

Jogutódlás és a munkáltató személyében bekövetkező változás [Mt. 36-40. §] esetén:

A jogelőd/új munkáltató által megkötött szakképzési munkaszerződés mind munkajogilag, mind adójogilag az átalakulás/átvétel után is folyamatosan fennáll, nem szakad meg és nem jön létre új jogviszony. A sikerdíjat a jogutód társaság/új munkáltató számolhatja el a teljes időszakra vonatkozóan, amennyiben a szakképzési munkaszerződés teljes időtartama eléri a 6 hónapot. A sikerdíj jogutódnál/új munkáltatónál történő elszámolásának feltétele az is, hogy a jogutód/új munkáltató duális képzőhelyként nyilvántartásba legyen véve.

A sikerdíj-jogosultság nem az oklevél kiállításához, hanem kizárólag a sikeres szakmai vizsga letételéhez kötött. Így, ha egy technikumi tanuló a 13. évfolyam végén sikeres szakmai vizsgát tesz, de valamely érettségi tárgyból sikertelen vizsgát tett, emiatt nem szerzett érettségi végzettséget, akkor is jogosult a duális képzőhely a sikerdíjra. Az oklevél kiállításának elmaradása nem befolyásolja a kedvezmény érvényesíthetőségét. A sikerdíj kedvezmény feltétele csak a szakképzési munkaszerződés legalább hat hónapos egybefüggő fennállása, valamint a sikeres szakmai vizsga.

6.3 Havi adóbevallás és adó-visszaigénylés

A szakirányú oktatás és **a duális képzés adókedvezményét minden gazdálkodó szervezet a havi ’08-as adó- és járulékbevallásában érvényesítheti**. Miután a havi adóbevallás keretében érvényesíthető az adókedvezmény, **a tévesen érvényesített adókedvezményt csak önellenőrzéssel** lehet korrigálni.

A NAV 2026 januárjától jelentősen módosította a ’08-as jelű bevallást a szakirányú oktatásban részt vevő duális képzőhelyek szempontjából. A ’08-M11-es lapon kell igényelni a szakirányú oktatás szocho-kedvezményét, minden esetben szakmát tanulónként külön lapon.

A *XVI. A szakirányú oktatás szocho-kedvezményének levezetése* blokkban a 802. sorban: itt kell megadni a „duális képzőhelyen folytatott **szakirányú oktatással**

érintett munkanapok számát az adott hónapban összesen". Ez minden olyan napot magában foglal, amelyekre érvényesíthető az adott hónapban az adókedvezmény, a megalapozó jogszabályok nem változtak!

Ezek a napok az alábbiak:

- a ténylegesen a képzőhelyen ledolgozott napok,
- a szabadság napjai és
- a duális képzőhelyen töltendő, de keresőképtelenség miatti távollétnek a betegszabadsággal díjazott napjai.

Azokat a napokat nem tartalmazza, – amelyekre nem jár munkabér, vagy – amikor az Szkt. 84. § (6) bekezdése vagy az Mt. 55. §-a alapján mentesül a szakmát tanuló a munkavégzési kötelezettsége alól (kivéve a betegszabadság duális képzőhelyi napjára eső napjait) – például az iskolai napokat.

803. sor: Képzésben töltött munkaórák arányszáma, számítása: tényleges oktatási idő a hónapban összesen/ maximális munkaidő a hónapban az elszámolással érintett napokon összesen. Ez az arányszám valamennyi olyan napra értendő, amelyek feltüntetésre kerültek a 802. sorban, tehát amelyekre elszámolható az adókedvezmény.

Ez a képlet biztosítja, hogy az elszámolható munkaórák arányában kapjon a duális képzőhely szocho-kedvezményt a szakirányú oktatás után.

A *XVII. Szakirányú oktatásban tett sikeres szakmai vizsgára érvényesíthető kedvezmény* blokkban: 830. sor: Sikerdíj érvényesítése

A '08-M11-es lap 830. sorában kell megadni a szakmai vizsgára tekintettel érvényesíthető kedvezmény alapját, a kedvezmény összegét automatikusan számolja a program. A kedvezmény kizárólag abban a hónapban érvényesíthető, amely hónapban a szakmát tanuló sikeres szakmai vizsgát tett. Ha abban a hónapban nem érvényesítette, akkor az adott hónapra benyújtott bevallásának az önellenőrzésével tudja érvényesíteni.

A szociális hozzájárulási adó fizetésére törvény alapján nem köteles személyek, mint például a KIVA adóalanyok, a szakirányú oktatás és a duális képzés adókedvezményét szintén a '08-as bevallási nyomtatványon adó-visszaigénylés keretében érvényesíthetik.

6.4 Összefoglaló – duális képzéshez kapcsolódó kedvezmények és mentességek

A szakirányú oktatás ideje alatt az alábbi adókedvezmények járnak a duális képzőhelynek:

- Szocho-kedvezmény (visszaigénylés keretében is) [Szocho tv. 17/A. § alapján] – bővebben lsd. fentebb
- A Szocho tv. 5. § (1) bekezdésének e) pontja értelmében a kifizetőnek **nem keletkezik szocho-fizetési kötelezettsége** a szakképzési munkaszerződés és a hallgatói munkaszerződés alapján létrejött **jogviszonyra tekintettel**.
- A Tbj. 27. § (3) bekezdés b) pontja értelmében 2023. augusztus 1-jétől a felnőttképzési jogviszonyban, ingyenesen szakmát tanuló képzésben részt vevő személy esetén **sem kell alkalmazni a járulékfizetési alsó határra vonatkozó rendelkezést,** így a tényleges munkabér összege után keletkezik a tb-járulék fizetési kötelezettség, ami a szakmát tanulótól kerül levonásra.
- Az a duális képzőhely, aki a társasági adó alanya, szakmát tanulónként a foglalkoztatás minden megkezdett hónapjára vonatkozóan érvényesíthet a minimálbér 24%-ának megfelelő összegben **társasági adóalap csökkentő tételt**.
- Abban az esetben, ha a duális képzőhely őstermelő vagy egyéni vállalkozó, csökkentheti a bevételét a szakképzési munkaszerződéssel duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatás esetén havonta, személyenként a minimálbér 24%-ával.

A szakképzési munkaszerződés után az alábbi adókedvezmények vehetők igénybe a munkáltató által:

- sikeres szakmai vizsga után sikerdíj (szocho-kedvezmény) [Szocho tv. 17/A. § alapján]
- TAO-kedvezmény, illetve egyéni vállalkozó esetén vagy őstermelő esetén SZJA-kedvezmény (meghatározott adóalapot csökkentő tétel révén) – továbbfoglalkoztatás esetén [Tao tv. 7. § (1) ib); Szja. tv. 21. § (2); Szja. tv. 49/B. § (6) b) alapján]
- Munkaerőpiacra lépők szocho-kedvezménye [Szocho tv. 11. § alapján] a foglalkoztatás első másfél évére (2025. január 1-jétől), amelybe beleértendő a szakképzési munkaszerződés időszaka is.

A szakmát tanulónak járó támogatások és kedvezmények:

- SZJA-kedvezmény (mentesség) a szakképzési munkaszerződés idején [Szja. tv. 1. melléklet 4.11 alapján], a szakképzési munkabér havi 168.000 Ft-ig mentes a személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség alól
- 25 év alatti fiatalok kedvezménye (amennyiben 25 év alatti) – SZJA mentesség [Szja. tv. 29/F. §]
- egyszeri pályakezdési juttatás (minden volt tanulónak, az első szakma megszerzése után) [Szkt. 59. § (1) ab)]

A 18. életévét betöltött, szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanuló után jogosult a szülő családi pótlékra, mert a gyermek nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel *a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény* (Cst.) 4. §-ának i) és j) pontja értelmében.

A szakképzési munkaszerződéssel rendelkező, 18 éven felüli tanuló után a szülő jogosult családi pótlékra, így a családi adókedvezményt is érvényesítheti.

7 Duális képzés a felsőoktatásban

7.1 A felsőoktatási duális képzés ismertetése, jogi szabályozása

A felsőoktatás keretében az alapképzés, a mesterképzés, a doktori képzés mellett felsőfokú végzettségi szintet nem biztosító képzésként felsőoktatási szakképzés, szakirányú továbbképzés, valamint részismereti képzés is szervezhető.

A felsőoktatásban egyes képzési területek gyakorlatigényes alapképzési szakjain, egyes további alapképzési szakokon, valamint ezen képzési területek mesterképzési szakjain a képzés duális formában is megszervezhető. Ennek feltétele, hogy a képzés a felsőoktatási intézményben **hallgatói jogviszony keretében** saját tanterv alapján, a Duális Képzési Tanács által rögzített feltételek szerint, a felsőoktatási intézmény és a szakmai gyakorlóhelyek által megkötött **együttműködési megállapodás** alapján folyjon.

A felsőoktatási duális képzésben a hallgató a képzési idő több mint felének megfelelő többlet időtartamot a szakmai gyakorlóhelyen tölt, és a teljes – duális formában folytatott – tanulmányi időre – hallgatói munkaszerződés alapján – díjazást kap. A hallgatói munkaszerződés alapján munkát végző hallgató esetében az Mt.-nek a rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni, de a hallgatói munkaszerződés tartalmára vonatkozóan az Nftv., valamint *a felsőoktatási szakképzésről és a felsőoktatási képzéshez kapcsolódó szakmai gyakorlat egyes kérdéseiről szóló 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet* speciális szabályokat állapít meg.

A felsőoktatási duális képzésben részt vevő hallgató tehát a normál, nem duális formában tanuló hallgatóhoz képest jóval több gyakorlaton vesz részt. A felsőoktatási duális képzés esetében a hallgatók a főiskolán vagy egyetemen folytatják tanulmányaikat, emellett egy szakmai gyakorlóhelyen rendszeres – a folytatott felsőoktatási tanulmányok tekintetében releváns – szakmai gyakorlatot is végeznek, ezáltal munkaerőpiaci igényeknek megfelelő szaktudást szereznek. A diplomaszerzést követően olyan pályakezdőkként kerülnek ki a munka világába, akik szakmai gyakorlattal és **naprakész szaktudással** rendelkeznek.
A felsőoktatási duális képzés lehetőséget biztosít arra, hogy a munkáltatók már az egyetemi, főiskolai évek alatt saját szakmai igényeiknek megfelelő gyakorlati tapasztalat megszerzését segíthetik elő. A munkáltatók szándéka, hogy olyan jövőbeli szakembereket neveljenek ki, akik a diplomaszerzést követően azonnal teljes értékű

munkavállalók lesznek. Természetesen ez a képzési forma mérsékelheti a munkaerő-kiválasztás és -felvétel költségeit is. Sőt a felsőfokú duális képzés legutóbb történt kiterjesztése részidős (esti, levelező) és távoktatási munkarendben tanuló hallgatókra lehetővé teszi, hogy a már munkaszerződéssel rendelkező alkalmazott is beléphessen hallgatóként a duális képzésbe.

7.2 A felsőoktatási duális képzés keretei

- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról
- 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a felsőoktatási szakképzésről és a felsőoktatási képzéshez kapcsolódó szakmai gyakorlat egyes kérdéseiről
- 19/2012. (II. 22.) Korm. rendelet a felsőoktatási minőségértékelés és -fejlesztés egyes kérdéseiről
- 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

Duális képzés: *„a műszaki, művészet, informatika, agrár, természettudomány, orvos-egészségtudomány vagy gazdaságtudományok képzési területen indított gyakorlatigényes alapképzési szakon, diakónia és szociális munka alapképzési szakon, illetve a felsorolt képzési területhez tartozó mesterképzési szakon folytatott képzés azon formája, amelyben a szak – képzési és kimeneti követelményeknek megfelelően meghatározott, a képzési időszakra, a képzés módszereire, a tanórára, a megszerzett tudás értékelésére egyedi rendelkezéseket tartalmazó – tanterve szerint a gyakorlati képzés a Duális Képzési Tanács által meghatározott keretek között, minősített szervezetnél folyik;”*

A felsőoktatási duális – alternatív tanterv szerinti – képzés alkalmazása és a hallgató részéről történő vállalása nem kötelező, azaz a hallgató a duális képzésben önként vesz részt.
A felsőoktatási duális képzésért a felsőoktatási intézmény és a vele megállapodó szakmai gyakorlóhely a felelős. Az intézmény a szakmai gyakorlóhelyekkel kötött együttműködési megállapodás alapján a közösen megszervezett és megvalósított tanítási-tanulási folyamatban a gyakorlati képzések tantervi tartalmuknál, struktúrájuknál és a szakmai gyakorlóhelyeken töltendő, emelt óraszámuknál fogva növelik a hallgatók szakmai kompetenciáját, munkahely-üzemeltetési ismereteit és munkahelyi kultúráját.

Cél, hogy a különböző képzési területen minél több felsőoktatási intézmény, szakmai gyakorlóhely és hallgató vegyen részt ebben a képzési formában és minél több felsőoktatási képzésre terjedjen ki e képzési forma.
A felsőoktatási duális képzési formájú szakokra történő felvételi eljárás két – egymással párhuzamos vagy egymást követő – szakaszból (felsőoktatási felvételi eljárás, illetve szakmai gyakorlóhelyi kiválasztási eljárás) áll.

Szakmai gyakorlatnak nevezzük a felsőoktatási szakképzésben, alap-, mester- és osztatlan képzésben, külső gyakorlóhelyen vagy felsőoktatási intézményi gyakorlóhelyen teljesítendő, részben önálló hallgatói tevékenységet.

Gyakorlatigényes szaknak minősül a képzési és kimeneti követelményei alapján legalább hat hétig tartó szakmai gyakorlatot is tartalmazó szak.

7.3 A felsőoktatási duális képzés folyamata

Első lépésként a hallgató beadja **felsőoktatási felvételi jelentkezését** a választott intézmény adott szakjára a felvételi jelentkezési határidőig.
Második lépésként a hallgató jelentkezik a választott szakmai gyakorlóhelyekhez az általuk megadott módon. A szakmai gyakorlóhelyek információi általában a honlapjukon kerülnek megjelenítésre. A jelentkező a szakmai gyakorlóhelytől kapott tájékoztatás szerint vesz részt a szakmai gyakorlóhelyi felvételi eljárásban. A felsőoktatási duális képzésben részt vevő szakmai gyakorlóhelyeknek legkésőbb a sorrendmódosítási határidő előtt legalább 3 nappal (július eleje) értesíteniük kell a hozzájuk jelentkezőket a kiválasztás eredményéről. A felvételizők ennek tudatában még módosíthatják a felsőoktatási intézmények sorrendjét a felvételi jelentkezésben. Gyakran előfordul azonban az is, hogy a szakmai gyakorlóhelyek eleve csak a már az adott szakra felvett jelentkezők körében végeznek kiválasztási eljárást. Ebben az esetben a jelentkező a felvételi ponthatár megállapítása után vesz részt szakmai gyakorlóhelyi felvételi eljárásban.

A szakmai gyakorlóhelyek a kiválasztási folyamatot maguk szabják meg, ebbe nincs beleszólása a felsőoktatási intézményeknek. Amennyiben a szakmai gyakorlóhely által kiválasztott hallgató nem nyer felvételt a felsőoktatási intézménybe, úgy a szakmai gyakorlóhelyeknek lehetőségük van újabb kiválasztási folyamat elindítására, vagy a korábbi elbeszélgetésen részt vevő hallgatók közül egy új duális képzési hallgató kiválasztására.

Amennyiben a hallgató a felsőoktatási felvételi eljárást és a szakmai gyakorlóhelyi felvételi eljárást is sikerrel zárta, és duális formában kívánja folytatni tanulmányait, úgy ezt a beiratkozáskor kell jeleznie a felsőoktatási intézményben. Ez azt jelenti, hogy a sikeres szakmai gyakorlóhelyi felvételi nem kötelezi semmire a hallgatót, dönthet úgy, hogy inkább a „hagyományos", nem duális formában kezdi meg tanulmányait.

7.3.1 Az együttműködési megállapodás megkötése

Első lépésként a felsőoktatási intézmény és a szakmai gyakorlóhely (pl. cég, vállalat) köteles együttműködési megállapodást kötni a felsőoktatási intézmény hallgatóinak szakmai gyakorlata biztosítására.

Az együttműködési megállapodást írásba kell foglalni, amelynek részletes tartalmát (adatok, gyakorlóhely, létszám, díjazás, kötelezettségek, jogok, időtartam) a 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 16. §-a határozza meg.

Az együttműködési megállapodásnak duális képzés esetén az alapesetben előírt tartalmi elemeken kívül a duális képzésre vonatkozó egyéb elemeket is tartalmaznia kell, így az együttműködés módja és a szakmai gyakorlat keretei között – amennyiben a szakmai gyakorlóhely duális képzéshez kapcsolódik – az erre való utalást, illetőleg a duális képzésre jelentkezők kiválasztásának módját, időbeli ütemezését.

7.3.2 A hallgatói munkaszerződés

A hallgató a felsőoktatási duális képzés képzési ideje alatt külső vagy belső gyakorlóhelyen, a képzési program keretében, illetve a képzés részeként megszervezett szakmai gyakorlat vagy gyakorlati képzés során **csak a szakmai gyakorlóhellyel kötött hallgatói munkaszerződés alapján végezhet munkát.** A szakmai gyakorlaton hallgatói munkaszerződés alapján történő hallgatói munkavégzés részletes feltételeit és a hallgatói munkaszerződés tartalmát a 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet határozza meg.

A hallgatói munkaszerződés alapján munkát végző hallgató foglalkoztatására az Mt. rendelkezéseit kell alkalmazni a 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 17. §-ában foglalt eltérésekkel (lásd lejjebb az „A hallgatónak nyújtandó egyéb juttatások, a gyakorlat szabályai" című alfejezetben).

A hallgatói munkaszerződés tartalmát (adatok, gyakorlóhely, szakképzettség, díjazás, munkakör, szakmai felelős, kötelezettségek, jogok) a 230/2012 Korm. rendelet 18.-18/B. §-ai határozzák meg.

A felsőoktatási duális képzés esetén a hallgatói munkaszerződés a képzésnek a duális formában folytatott idejére szól. A duális formába – a 2 féléves mesterképzések kivételével – nem muszáj rögtön az első félévtől kezdődően belépni, de későbbi félévben történő csatlakozás esetén a duális formában végzett félévek számának összességében a képzési idő több mint felét ki kell tenniük, és az utolsó félévet is duális formában kell végezni. A képzési idő több mint felének duális formában való teljesülésére a „duális passziválás" során is figyelni kell, mely lehetőség azt jelenti, hogy a duális formában tanuló hallgató egyetlen félévet nem duális formában tanul, amennyiben ezt a hallgatói munkaszerződése lehetővé teszi és ebbe a munkáltatója beleegyezik.

Duális képzés esetén a hallgatói munkaszerződést őszi félévben történő csatlakozás esetén szeptember 30-ig, keresztfélévben történő csatlakozás esetén február 28-ig kell megkötni.

A hallgatói munkaszerződés (ha annak korábban történő megszüntetésére vagy rendkívüli okból való megszűnésére nem kerül sor) akkor szűnik meg, amikor a hallgatói jogviszony megszűnik. A továbbiakban sem a szakmai gyakorlóhelynek, sem a hallgatónak nincs egymással szemben kötelezettsége, de ezt követően természetesen köthetnek egymással munkaszerződést és a hallgató tovább foglalkoztatható.

7.3.3 A tanév beosztása a duális képzés esetében

A felsőfokú duális képzésre járó hallgató egyszerre teljesíti a felsőoktatási intézménnyel szembeni hallgatói kötelezettségeit, valamint a szakmai gyakorlóhely irányában teljesítendő munkavégzést. Van olyan megoldás, ahol ezek időszaka időben egymástól teljesen elválik (pl. szorgalmi időszakokban „intézményi szakasz", vizsgaidőszakokban és nyáron „vállalati szakasz"), de egyre gyakoribb a kevert vagy integrált megoldás, amikor a szorgalmi időszak egyes napjait (pl. heti 1 vagy 2 napot) is a szakmai gyakorlóhelyen tölti a hallgató. A szakmai gyakorlóhelyen végezett hallgatói munka is szakmai gyakorlat, ami a felsőoktatási intézmény és a szakmai gyakorlóhely által közösen meghatározott képzési tevékenység, amelyet a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak szerint a duális szak tantervének megfelelően terveznek, szerveznek és értékelnek. Erről szól az egyeztetett duális képzési program,

amely rendszerint a felsőoktatási intézmény és a szakmai gyakorlóhely megállapodásának melléklete.

Ahol az integrált megoldás érvényesül, ott a tanév során a felsőoktatási duális és a nem duális képzésben részt vevő hallgatók között az a különbség, hogy a duális képzési hallgatók az intézményi órákon való részvétel mellett a szakmai gyakorlati órákat is teljesítik. Ennek beosztására, ütemezésére nincs kötelező előírás, a gyakorlati „tömb" lehet egy vagy több hét időtartamú, vagy hetente 1-2 nap is.

A **vizsgaidőszakban** a nem duális képzési hallgatók a vizsgákra készülnek, a duális képzési hallgatók viszont a vizsgák teljesítése mellett párhuzamosan – vagy ha a vizsgák teljesítésére egy előrehozott időszakban már sor került, akkor vizsgázás helyett – a gyakorlati idejüket töltik a szakmai gyakorlóhelyen. Miután a duális képzési hallgatók a szakmai gyakorlóhely munkavállalói – a hallgatói munkaszerződés munkajogi jogviszonyt hoz létre, mivel tényleges munkabér kerül kifizetésre –, így számukra a nyári időszakban számukra **nincs iskolai szünet,** hanem a dolgozókhoz hasonlóan vagy dolgoznak, vagy szabadságot kapnak. Ezt a szakmai gyakorlóhely megoszthatja a nyári és a téli időszak között.

Az Oktatási Hivatal helyszíni ellenőrzés keretében vizsgálhatja a felsőoktatási intézmény duális képzési szakmaigyakorlat-szervezési tevékenységét, a nyilvántartásában lévő duális képzési megállapodás, valamint a duális képzés szakmai gyakorlati részének megvalósítását szolgáló belső gyakorlóhely nyilvántartási adatainak valódiságát, teljességét, megfelelőségét és jogszerűségét. Az Oktatási Hivatal az ellenőrzésben való közreműködésre felkérheti a szakmailag illetékes kamarát, illetve a Magyar Rektori Konferenciát. Az Oktatási Hivatal más szakértőt is felkérhet közreműködésre, ha a szakmailag illetékes kamara vagy a Magyar Rektori Konferencia szakértői az adott szakmai területen nem rendelkeznek megfelelő szakismerettel. Az ellenőrzés tapasztalatairól az Oktatási Hivatal rendszeresen beszámol a Duális Képzési Tanácsnak.

7.3.4 A hallgatónak fizetendő díjazás

Az Nftv. értelmében a duális képzésben részt vevő hallgatót minden esetben díjazás illeti meg. (A nem duális formában végzett gyakorlatigényes szak szakmai gyakorlatának ideje alatt is kötelezően díjazás illeti meg, kivéve, ha a szakmai gyakorlatra költségvetési szervnél vagy közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány által fenntartott felsőoktatási intézményeknél. A felsőoktatási duális képzésben **a tanulásért is díjazás jár,** a havi díjazást nemcsak a gyakorlati hetek alatt,

hanem a tanulmányaik alatt végig – tehát a szorgalmi és minden olyan időszakban is kapják a hallgatók, amikor effektíve nincsenek bent a szakmai gyakorlóhelyen, illetve nem végeznek munkát, ugyanis a felsőoktatási intézmény és a szakmai gyakorlóhely csak olyan feltétellel köthet együttműködést, amely szerint a szakmai gyakorlóhely a felsőfokú duális képzés teljes idejére köteles díjazásban részesíteni a hallgatót.

A díj mértéke legalább havonta a kötelező legkisebb munkabér (azaz minimálbér) 65%-a, amelyet – eltérő megállapodás hiányában – a szakmai gyakorlóhely fizet. Ennél az összegnél természetesen több is fizethető a hallgató részére.

A képzési program keretében, illetve a képzés részeként **megszervezett szakmai gyakorlatra** – ide nem értve a duális képzést – **költségvetési szervnél, közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány által fenntartott felsőoktatási intézménynél hallgatói munkaszerződés és díjazás nélkül is sor kerülhet.** A hallgatót ez esetben is megilletik mindazon jogok, amelyeket az Mt. biztosít a munkavállalók részére. A gyakorlati képzésben részt vevő hallgatóval e tevékenységére tekintettel a Kormány által meghatározott feltételekkel megállapodást kell kötni.

A díjazás havi összege a minimálbér 65%-a, 2026-ban 209 820 Ft/hó (322.800 Ft x 65%).

7.3.5 A hallgatói munkaszerződés alapján kifizetett díjazás adózása

Az Szja tv. 1. számú mellékletének 4.12 pontja alapján adómentes a felsőoktatási törvény szerinti hallgató részére a felsőoktatási duális képzés esetén az elméleti és a gyakorlati képzés idejére kifizetett díjazás értékéből havonta a hónap első napján érvényes havi minimálbért (2026-ban 322.800 Ft) meg nem haladó rész.

Az adómentes jövedelemnek nem minősülő díjazást (azaz a minimálbért meghaladó részt) azonban már személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség terheli. Mivel a munkavégzés hallgatói munkaszerződés alapján történik, az adóköteles jövedelem nem önálló tevékenységből származó jövedelemként az összevont adóalap része, amely után érvényesíthető a 25 év alattiak adókedvezménye. A hallgatói munkaszerződés alapján fennálló jogviszony alapján nem válik a hallgató biztosítottá, ezáltal nem kell őt bejelenteni az adóhivatal felé a 08E jelű nyomtatványon, valamint a munkabéréből nem kell levonni a 18,5%-os tb járulékot sem.

A hallgatói munkaszerződés alapján adott díjazást és egyéb juttatásokat nem terheli szocho-fizetési kötelezettség.

Duális képzés esetén a szakmai gyakorlatnak a felsőoktatási intézmény épületében megvalósuló része is külső képzőhelynél megvalósuló gyakorlatnak tekintendő.

7.3.6 A hallgatónak nyújtandó egyéb juttatások, a gyakorlat szabályai

A hallgatói munkaszerződés alapján – az Mt.-nél kedvezőbb feltételek szerint – munkát végző hallgató foglalkoztatása során

- rendkívüli munkaidő nem rendelhető el,
- a hallgató napi munkaideje nem haladhatja meg a nyolc órát, munkaidőkeret alkalmazása esetén legfeljebb egy heti munkaidőkeretet lehet elrendelni,
- a hallgató számára legalább tizenkét óra tartalmú napi pihenőidőt kell biztosítani,
- próbaidő nem köthető ki,
- az Mt.-nek az egyenlőtlen munkaidő-beosztásra vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók.

A hallgatónak adott SZÉP-kártya juttatás után a munkáltatónak 15% szja-t és 13% szochot kell fizetnie.

A duális képzésben hallgatói munkaszerződés alapján részt vevő hallgató részére azonos feltételekkel és módon ingyenesen vagy kedvezményesen átadott termék, nyújtott szolgáltatás a hallgató olyan adóköteles bevétele, ahol a juttatás értékének 1,18-szerese után a munkáltatót 15% szja- és 13% szocho-fizetési kötelezettség terheli.

7.3.7 Mulasztások kezelése hallgatói munkaszerződés esetén

A hallgatói munkaszerződés munkaviszony, így az Mt. szabályait kell alkalmazni, azonban biztosítási jogviszonyt nem keletkeztet.

Ebből következik, hogy **betegszabadság jár** a hallgatói munkaszerződés alapján, az Mt. szerinti mértékben és szabályok szerint, azaz évente 15 nap, amelyre a távolléti díj 70%-a jár. **Táppénz azonban nem jár** a hallgatói munkaszerződés alapján, mivel az biztosítási jogviszonyhoz kötött.

A **mulasztást minden esetben hitelt érdemlően igazolniuk kell,** elviekben még azt is, ha az felsőoktatási intézmény óráit nem látogatja.

Amennyiben az Mt. 55. §-a szerint mentesül (kivéve az Mt. 55. § (1) bekezdés *k) pontja: „a különös méltánylást érdemlő személyi, családi vagy elháríthatatlan ok miatt indokolt távollét tartamára”*), akkor – ha hiányzását igazolja – 100%-os távolléti díj jár számára.

Amennyiben a rendelkezésre álló betegszabadságát már felhasználta, de továbbra is keresőképtelen – és ezt igazolja – akkor ezen munkanapok igazolt, de fizetetlen munkanapok lesznek, az ezen munkanapokra jutó munkabér levonható.

Amennyiben az Mt. 55. § (1) bekezdésének *k)* pontja alapján mentesül a munkavégzési kötelezettség alól, akkor az szintén igazolt, fizetetlen munkanap lesz számára, ebben az esetben a munkáltató döntése, hogy kér-e igazolást és milyen dokumentum formájában (illetve megállapodhatnak úgy is, hogy nem vonja le a béréből az adott napra eső bért).

Amennyiben igazolatlanul hiányzik, akkor az szintén levonható a hallgató munkabéréből.

A levonást a havi összes munkanap arányában kell számolni, tehát nem a képzőhelyen töltendő havi idő arányában: például, ha a havi munkanapok száma 21, ebből 4 munkanapot töltene a képzőhelyen a hallgató, és egy napot igazolatlanul hiányzik, akkor a hallgatói munkabér 1/21 része vonható le (és nem az 1/4 része).

Ha a hallgató olyan igazolást bocsát a foglalkoztató rendelkezésére, amely keresőképtelenséget igazol a felsőoktatási intézményi napokra is, ez esetben minden, az igazolással érintett munkanapra betegszabadság jár, illetve ha ezt már felhasználta, úgy a betegszabadságot meghaladó idejére igazolt, fizetetlen munkanapok lesznek mind a felsőoktatási intézményi oktatással, mind a duális képzési gyakorlattal érintett napok. (Mivel azonban a felsőoktatási intézményi napok hiányzásai nincsenek úgy dokumentálva, mint a szakképzési munkaszerződés esetén a szakképző intézményi mulasztások, illetve ahhoz hasonló előírások sincsenek, így ha a hallgató kizárólag a duális képzéssel érintett, gyakorlati napokra vonatkozó igazolást bocsát a foglalkoztató rendelkezésére, akkor csak ezen munkanapokra tudja az előbbieket érvényesíteni, a felsőoktatási intézményi oktatással érintett napokra nem, akkor sem, ha informálisan tudomása van arról, hogy nem egynapos betegségről volt szó.)

A keresőképtelenség igazolásáról külön jogszabály rendelkezik *[102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet a keresőképtelenség és keresőképesség orvosi elbírálásáról és annak*

*ellenőrzéséről, (*a továbbiakban: Kerkr.), amely azonban munkavállaló alatt biztosítottat ért.

Az Mt. önmagában nem rendelkezik arról, hogy milyen igazolást kell kérnie, illetve mit kell elfogadnia a gyakorlati képzési napokról való hiányzás esetén a betegszabadság megállapításához. Azonban ezekben az esetekben a kifizetett hallgatói munkabér csökken (betegszabadság a távolléti díj 70%-a, a többi betegség miatti hiányzás esetén pedig táppénz híján levonható az arányos bér, de igazolt lesz a hiányzás, illetve igazolatlan hiányzás esetén megszüntethető a hallgatói munkaszerződés rendkívüli felmondással). Ezért fontos, hogy megalapozott legyen a hiányzás minőségének meghatározása a foglalkoztató részéről. Érdemes az igazolatlan hiányzásra vonatkozó rendelkezéseket belefoglalni magába a hallgatói munkaszerződésbe.

Aki munkaviszonyban áll, az általában a Tbj. alapján biztosított, és betegszabadság esetén a keresőképtelenséget a kezelőorvosnak kell igazolnia *a kötelező egészségbiztosításról szóló 1997. évi LXXXIII. törvény* (a továbbiakban: Ebtv.) alapján. Azzal, hogy a hallgatói munkaszerződést a Tbj. kiveszi a biztosítotti körből, megnehezíti az Mt. szabályainak egyértelmű alkalmazását, ugyanakkor nem rendezi el, hogy ilyen esetben hogyan kellene eljárni a betegszabadság tekintetében, ami alapvetően a biztosítási jogviszonyhoz kapcsolódik. Ettől függetlenül a hallgatói munkaszerződéssel rendelkezőt is megilleti a betegszabadság, amikor betegsége miatt keresőképtelen, hiszen az az Mt. alapján jár.

Annak ellenére, hogy a hallgatói munkaszerződés esetén a munkavállaló (hallgató) nem biztosított a munkaszerződése alapján, mivel munkaviszonnyal összefüggésben merül fel a keresőképtelenség igazolása, az Ebtv. és a Kerkr. előírásait a keresőképtelenség igazolására alkalmazni kell (*Kerkr. 5. számú melléklet szerinti „Orvosi Igazolás keresőképtelen állományról" elnevezésű nyomtatvány*). Más igazolás elfogadása nem javasolható, amíg ezzel ellentétes jogszabályi előírás nem kerül rögzítésre, különösen a betegszabadság megállapításával kapcsolatban.

A betegszabadság letelte után az „igazolt, fizetetlen" munkanapokra elfogadható lehet más orvosi igazolás is a képzőhely döntése szerint, hiszen ezen napokra ugyanúgy nem jár munkabér, illetve távolléti díj, mintha az Mt. 55. § (1) bekezdésének *k)* pontja szerinti esetről lenne szó, amikor a munkáltató dönt arról, hogy elengedi a munkavállalót, és a hiányzását igazoltként kezeli.

„Lejelenteni” sem a betegszabadságot, sem a fizetetlen keresőképtelenséget nem kell, hiszen nem biztosított, ugyanígy nem kell a NAV felé jelenteni az igazolatlan hiányzást sem, hiszen magát a munkaviszonyt sem kell bejelenteni a 08E jelű nyomtatványon.

7.3.8 Adókedvezmény érvényesítése a hallgatók duális képzése és gyakorlatigényes alapképzési szakon teljesített egybefüggő szakmai gyakorlat esetén

A szociális hozzájárulási adó fizetésére vonatkozó kötelezettség csökkenthető **hallgatónként** az Nftv. szerinti **duális képzés és a gyakorlatigényes alapképzési szak** arányosított alapnormatívája alapján az egy munkanapra vetített mérték és az adóévben **ténylegesen teljesített képzési napok** számának szorzataként számított összegével.

Az alapnormatíva mértékét a költségvetési törvény 650.000 Ft/fő/év mértékben határozta meg.

Az alapnormatíva képzési területenként alkalmazandó súlyszorzóját 2022. január 1-jétől *a felsőoktatási szakképzésről és a felsőoktatási képzéshez kapcsolódó szakmai gyakorlat egyes kérdéseiről szóló 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet* 19. §-a határozza meg. A nevesített szakokon kívül eső képzési területeken egységes súlyszorzót kell alkalmazni az egybefüggő szakmai gyakorlatok esetében.

	Diakónia, szociális munka alapképzési szakon, gazdaságtudományok képzési területen	**Műszaki, informatikai, agrár, természettudomány és egészségtudomány képzési területen**	**Más gyakorlatigényes alapképzési szak**
Alapnormatíva Ft/év	650 000	650 000	650 000
Súlyszorzó	3,9	5,3	3,9
Duális képzés	10 100 Ft/gyakorlati nap	13 725 Ft/gyakorlati nap	
Gyakorlatigényes alapképzési szak	10 100 Ft/gyakorlati nap	13 725 Ft/gyakorlati nap	10 100 Ft/gyakorlati nap

Az adókedvezmény a munkáltatónál ténylegesen gyakorlattal töltött gyakorlati napokra számolható el, a szabadság és az egyéb okból történő távollétek (pl. keresőképtelenség) napjaira nem.

Példa összefüggő szakmai gyakorlat esetén:

A gazdálkodó szervezet egy 20 éves mérnök informatikus hallgatót fogadott a Műszaki Egyetemmel kötött együttműködési megállapodás keretében 2023. július 1-jétől augusztus 31-ig egybefüggő szakmai gyakorlatra. A gazdálkodó szervezet a hallgatóval hallgatói munkaszerződést kötött, amelyben rögzítésre került a hallgatót megillető munkabér a törvényes mértékben, ami havi 150.800 Ft (a minimálbér 65%-a az Nftv. 44. § (3) bekezdés a) alapján).

A hallgató és a gyakorlati képző között munkaviszony jött létre, amelyre az Mt. szabályait kell alkalmazni a 230/2012 (VIII.28.) Korm. rendeletben foglalt eltérésekkel.

A 20 éves hallgatót a gyakorlati képzés idejére az Mt. szerinti szabadság is megilleti, melynek mértéke a határozott idejű szerződésére tekintettel (20 nap / 365 nap x 62 nap) 3 nap. Amennyiben azt a munkáltató képzőhely nem adta ki számára, a határozott idejű munkaszerződés megszűnésekor a két havi munkabérén felül (301.600 Ft) a 3 nap szabadságot szabadságmegváltás címén ki kell fizetni számára.

- *A hallgató szakmai gyakorlaton töltött napjai: 22 + 22 = 44 munkanap*
- *Érvényesíthető adócsökkentő tétel: 44 munkanap x 13.725 Ft = 603 900 Ft*

Példa duális képzés esetén:

A gazdálkodó szervezet egy 20 éves mérnök informatikus hallgatóval kötött hallgatói munkaszerződést gyakorlatának teljesítésére. A hallgató a Műszaki Egyetemen felsőoktatási duális képzés keretében kezdte meg tanulmányait 2023 szeptemberében A gazdálkodó szervezet 2023-ban a hallgatónak havi 150.800 Ft [a minimálbér 65%-a az Nftv. 44. § (3) bekezdés a) alapján] munkabért fizetett. A hallgató a gyakorlati képzővel kötött megállapodása alapján minden héten egy napot tölt gyakorlaton, napi 8 óra időtartamban.

A hallgató és a gyakorlati képző között munkaviszony jött létre, amelyre az Mt. szabályait kell alkalmazni a 230/2012 (VIII. 28.) Korm. rendeletben foglalt eltérésekkel. Ennek megfelelően a 20 éves hallgatót a gyakorlati képzés idejére az Mt. szerinti szabadság is megilleti, amelynek mértéke éves szinten 20 nap. Ezt a munkáltatónak a gyakorlati napokra kell kiadnia. Mennyi adókedvezményt számolhat el a gyakorlati

képzőhely arra a hónapra, amikor 4 napot kellene a hallgatónak dolgoznia, de 1 nap szabadságot kivett, így ténylegesen 3 napot teljesített a munkahelyen?

- *A hallgató az adott hónapban gyakorlaton töltött napja: 4 munkanap – 1 nap szabadság = 3 munkanap*
- *Érvényesíthető adócsökkentő tétel: 3 munkanap x 13.725 Ft = 41 175 Ft*

7.3.9 Felsőoktatási szakképzés

Felsőoktatási szakképzésben felsőfokú végzettségi szint nem, csak szakképzettség szerezhető, amelyet oklevél tanúsít.

Bár a felsőoktatási szakképzés nem szervezhető duális formában, jellemzően gyakorlatigényes képzéstípus, előfordulhat, hogy a képzési és kimeneti követelmények értelmében a szakmai gyakorlat időtartama a hat hetet meghaladja, sőt adott esetben egy teljes félévet, a 12-15 hetet (560 órát) is elérheti. A szakmai gyakorlatot ebben az esetben is hallgatói munkaszerződés keretében kell megvalósítani, ez alól csak a költségvetési szervek és a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány által fenntartott felsőoktatási intézmények kivételek, amennyiben a szakmai gyakorlatra ezek valamelyikénél kerül sor. Díjazás csak duális képzés vagy gyakorlatigényes szak szakmai gyakorlata esetében illeti meg kötelezően a hallgatót, ami a felsőoktatási szakképzésben kizárt, így az ilyen képzésben részt vevő hallgató díjazása sem lesz kötelező. **A gyakorlati képzést szervező szervezetet azonban éppen ezért nem illeti meg szocho-kedvezmény**, mivel **a felsőoktatási szakképzés nem számít duális képzésnek és gyakorlatigényes szak kategóriájába sem tartozik.**

7.3.10 Területi kamara feladat- és hatásköre a felsőoktatási duális képzésben

A felsőoktatási duális képzésben részt vevő gyakorlóhelyek minősítését a Duális Képzési Tanács végzi. A felsőoktatási duális képzésben a kamarának jogszabályban rögzített közvetlen feladata jelenleg nincs, mégis fontos szerepe van a felsőfokú duális képzés továbbfejlesztésében, népszerűsítésében és elterjesztésében. A kamara feladata azonban ettől függetlenül a felsőoktatási duális képzést vállaló szakmai gyakorlóhely szakmai támogatása, tájékoztatása és a felsőoktatási duális képzésben való részvételre ösztönzése. Ezen kívül a Duális Képzési Tanácsban részt vesznek a kamarák küldöttjei: két tagot a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, egy tagot a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, egy tagot a Magyar Mérnöki Kamara delegál a Tanácsba.

A szakmai gyakorlóhely és a hallgató között létrejövő hallgatói munkaszerződést, illetve a szakmai gyakorlóhely és a felsőoktatási intézmény között létrejövő együttműködési megállapodást a területi kamarának nem kell ellenjegyeznie.

8 Alapfogalmak

A fejezetben a felsorolt fogalmakat ABC-sorrendben találják meg.

Ágazati alapoktatás

Az ágazati alapoktatás magában foglalja az adott ágazat közös szakmai tartalmait a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak szerint. Az ágazati alapoktatást tanulói jogviszonyban

- a technikum 9. és 10. évfolyamán és a szakképző iskola 9. évfolyamán,
- a kizárólag szakmai vizsgára felkészítő szakmai oktatásban a szakmai oktatás első félévében

kell megszervezni.

Felnőttképzési jogviszonyban az ágazati alapoktatás a szakmai programban meghatározott ütemezés szerint zajlik.

Ágazati alapvizsga

Az ágazati alapoktatás ágazati alapvizsgával zárul. Az ágazati alapvizsga a szakmát tanulónak az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit méri. Az ágazati alapvizsga eredményét – a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak szerint – a szakmai vizsga eredményébe be kell számítani.

A szakmát tanuló a sikeres ágazati alapvizsgát követően az általa választott szakmában, szakirányú oktatás keretein belül folytathatja tanulmányait.

Ágazati alapvizsga vizsgabizottság elnökének delegálása

A szakképző intézmény által szervezett ágazati alapvizsga elnökét a területi gazdasági kamara delegálja.

Akkreditált szakképzési vizsgaközpont

A szakképzési államigazgatási szerv minősítő eljárásában a jogszabályi követelmények teljesítésére, valamint a szakmai és képesítő vizsgáztatási tevékenység folytatására alkalmasnak minősített és az akkreditált szakképzési vizsgaközpontok nyilvántartásába bejegyzett szervezet.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanuló
Az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a köznevelési törvény szerinti szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás-szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személynek.

Digitális bizonyítvány
A tanulmányi rendszer által kiállított, tárolt és nyilvántartott elektronikus formában kiállított közhiteles okiratnak minősülő bizonyítvány, amelyet kiállításakor az intézmény elektronikus aláírásával és olyan szolgáltató által kiadott időbélyegzővel kell ellátni, amely e szolgáltatást minősített szolgáltatóként nyújtja. A tanuló az egyes évfolyamok tanulmányi követelményeinek teljesítéséről, a képzésben részt vevő személy pedig a teljes képzés tanulmányi követelményeinek teljesítéséről digitális bizonyítványt kap.

Duális képzőhely
A szakirányú oktatásban az a gazdálkodó szervezet, illetve képzőközpont vehet részt, aki a jogszabályban meghatározott feltételeket teljesíti, és rendelkezik a szakirányú oktatás folytatásához szükséges személyi és tárgyi feltételekkel.
Azt a gazdálkodó szervezetet, illetve képzőközpontot, amely az előírt követelményeket teljesíti, a gazdasági kamara a duális képzőhelyek nyilvántartásába felveszi.

Duális képzőhelyek nyilvántartása (ISZIIR)
A duális képzőhelyek nyilvántartását a gazdasági kamara vezeti (a kereskedelmi és iparkamarához tartozó szakmák esetén: isziir.hu).
A nyilvántartásba vételt az a területi gazdasági kamara végzi, amely területén a duális képzőhely szakirányú oktatási célt szolgáló székhelye vagy telephelye van.

Egészségügyi alkalmasság
Annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre.

Egybefüggő (nyári) gyakorlat
A szakirányú oktatás a tanítási évben teljesítendő oktatásból és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból áll. (Az egybefüggő gyakorlat folyamatos szakképzési

munkaszerződés esetén nem különül el a szakirányú oktatáson belül.) Az egybefüggő gyakorlat időtartamát a képzési és kimeneti követelmény határozza meg.
Az egybefüggő szakmai gyakorlat célja a tanult ismeretek, készségek, jártasságok alkalmazását, megszilárdítását szolgáló tevékenység, amelyet lehetőleg munkahelyi körülmények között a szorgalmi időszakot követően, egybefüggően kell lebonyolítani.

Egyéni előrehaladású nevelés és oktatás
A sajátos nevelési igényű tanuló számára engedélyezhető, a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást biztosító nevelési-oktatási forma.

Egyéni tanulmányi rend
Az egyéni tanulmányi rend olyan lehetőség, amelyet a szakképző intézmény igazgatója engedélyezhet a tanuló kérelmére, ha annak egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye vagy élethelyzete ezt indokolja. Az engedély alapján a tanuló a tanulmányi kötelezettségeit a megszokott iskolai rendtől eltérő módon teljesítheti.
Az egyéni tanulmányi rend keretében a tanuló többek között részleges vagy teljes felmentést kaphat a szakmai oktatásban való részvétel alól, egyéni időpontban tehet osztályozó vizsgát, illetve a tanulmányi követelményeket az általánostól eltérő ütemezésben teljesítheti. A tanuló a felkészülést jellemzően önállóan végzi, kiskorú esetén erről a törvényes képviselő gondoskodik.

Feladatellátási hely
Az a cím, ahol a szakképző intézmény alapító okiratában meghatározott szakképzési alapfeladat ellátása történik.

Felnőttképzési jogviszony a szakmai képzésben
A szakmai képzésben a felnőttképzési jogviszony a szakképző intézmény mint felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között jön létre. A szakmai képzés felnőttképzés és szakképzés is, így bár a szakképzési törvény is vonatkozik megszervezésére, de nem iskolai rendszerű, azaz kizárólag felnőttképzési jogviszonyban szervezhető, a következő kivétellel:
Ha a tanuló szakmai képzésére a szakképző intézményben a szakmai oktatással vagy a köznevelési intézményben a szakgimnáziumi vagy a szakiskolai nevelés-oktatással párhuzamosan kerül sor, a szakmai képzés tanulói jogviszony keretében is megszervezhető.

Felnőttképzési jogviszony a szakmai oktatásban

A felnőttképzési jogviszony a szakmai oktatásban a szakképző intézmény és a képzésben részt vevő személy között jön létre. A felnőttképzési jogviszony keretében szervezett szakmai oktatás nem felnőttképzés, hanem a szakképzési törvény alapján szervezett, iskolai rendszerű oktatás. Magára a jogviszonyra azonban alkalmazni kell a felnőttképzési jogviszony és felnőttképzési szerződés szabályait.

Felnőttképzési tevékenység

Felnőttképzési tevékenység minden szervezett célirányos kompetenciakialakításra és kompetenciafejlesztésre irányuló, szervezetten megvalósuló oktatás és képzés, valamint az Szkt.-ben meghatározott esetekben az annak alapján szervezett szakképzés. A felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatás olyan tevékenység, amely a felnőttképzési tevékenység keretében szervezett oktatás, képzés egyénre szabott kialakításának elősegítésére, a képzés hatékonyságának javítására vagy a munkavállalás elősegítésére irányul.

Foglalkozás

A szakképző intézményben a szakmai oktatást egyéni és csoportos foglalkozások keretében kell megszervezni. A foglalkozás lehet

- kötelező és szabadon választható foglalkozás, illetve
- egyéb foglalkozás.

A foglalkozásokat a szakképző intézmény szakmai programja alapján kell megszervezni.

A foglalkozás ideje negyvenöt perc (illetve ettől eltérően legalább harmincöt perc, és legfeljebb százharmincöt perc, melyeket a kötelező foglalkozások számításánál negyvenöt perces órákra átszámítva kell figyelembe venni), a foglalkozások között szünetet kell tartani.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a hátrányos helyzetre megállapított 3 kategóriában meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Hátrányos helyzetű gyermek

Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Kamarai gyakorlati oktató képzés (GYOK)

A gazdasági kamara által szervezett képzés, amely a szakirányú oktatást folytató duális képzőhelyeken duális oktatói feladatok ellátására készíti fel a meghatározott szakirányú végzettséggel és szakmai gyakorlattal rendelkező szakembereket.

Kamarai gyakorlati oktatói vizsga

A gazdasági kamara által szervezett, tanúsítvány kiadásával záruló vizsga.

Képesítő vizsga

A képesítő vizsga az akkreditált szakképzési vizsgaközpont által szervezett, a szakmai képzésben elsajátított és a programkövetelményben a szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítésre meghatározott kimeneti követelmények mérésére szolgáló vizsga.

Képzésben részt vevő személy

Szakmai oktatásban az a felnőtt vagy nem tanköteles kiskorú személy, aki a szakképzésben felnőttképzési jogviszonyban vesz részt.

Képzési és kimeneti követelmény

A KKK-k azokat a részletes követelményeket állapítják meg tanulási eredmény alapú (TEA) megközelítésben, amelyek alapján a szakképzés és a szakmai vizsgáztatás folyhat. A KKK-ban meghatározható a szakmának olyan önállóan elkülöníthető része, amely legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciák megszerzését teszi lehetővé, ez a részszakma.

Képzőközpont

A duális képzőhelyi követelményeknek való együttes megfelelés érdekében, a jogszabályban meghatározott arányban a gazdálkodó szervezetek együttesen nonprofit gazdasági társaságként ágazati képzőközpontot működtethetnek.

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  – sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  – beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  – kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,
- tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló.

Kompetencia

Olyan ismeretek, készségek és képességek összessége, amely által a személy egy adott területen képes meghatározott döntésen és a megvalósításon alapuló eredmény elérésére.

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló

Az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.

Mesterképzés

Olyan képzési forma, amelynek során meghatározott szakmai végzettséggel és szakmai gyakorlattal rendelkező szakemberek mestervizsgára felkészítése történik. A mesterképzés keretében a szakma mester szintű gyakorlásához szükséges szakmai elméleti és gyakorlati, a vállalkozás vezetéséhez szükséges gazdasági, jogi és munkaügyi, továbbá a tanulók képzéséhez szükséges alapvető pedagógiai ismeretek átadása történik. Önmagában a mestervégzettség szakképzettséget nem ad, végzettségi szintet nem tanúsít.

Mikrotanúsítvány

A mikrotanúsítvány tárgyleírást is tartalmazó közokirat, amely a szakmai oktatás keretében a szakképző intézmény által egy önállóan értékelt szakmai tantárgy sikeres teljesítését és a megszerzett tanulási eredményeket igazolja. A mikrotanúsítvány nem ad önálló végzettséget vagy szakképesítést.

Nagyvállalkozás

A Kkvtv. szerint kis- és középvállalkozásnak nem minősülő vállalkozás, amely az alábbi, két feltétel közül legalább az egyiknek megfelel:

a) összes foglalkoztatotti létszáma legalább 250 fő, vagy

b) éves nettó árbevétele több mint 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege több mint 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

Nyilvántartást vezető szerv

A területileg illetékes kereskedelmi és iparkamara vagy az agrárkamara, illetőleg az egészségügy területén működő, az adott ágazat tekintetében jogszabály alapján köztestületi tevékenységet végző szakmai kamara (az Egészségügy ágazat tekintetében a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara, illetőleg a Gyógyszertári asszisztens szakma esetén a Magyar Gyógyszerész Kamara.)

Oklevél, a szakmai bizonyítvány és a képesítő bizonyítvány

A szakma megszerzéséről kiállított *oklevél*, illetve *szakmai bizonyítvány* államilag elismert középfokú végzettséget és szakképzettséget tanúsít, és egy vagy több foglalkozás valamennyi munkakörének betöltésére képesít. A részszakma megszerzéséről kiállított *szakmai bizonyítvány*, ha a részszakmára történő felkészítés dobbantó program keretében és műhelyiskolában történt, államilag elismert alapfokú végzettséget és szakképesítést tanúsít, és legalább egy munkakör betöltésére képesít.

A szakma megszerzéséről *oklevelet* kell kiállítani, ha a tanuló a szakmai oktatást technikumban teljesítette. Az oklevélben a megszerzett szakma megjelölése mellett fel

kell tüntetni az „okleveles” megjelölést, ha a tanuló a felsőoktatási intézmény és a technikum által közösen kidolgozott szakmai oktatásban vett részt.
A szakma megszerzéséről *szakmai bizonyítványt* kell kiállítani, ha a tanuló a szakmai oktatást a szakképző iskolában teljesítette.
A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzett *képesítő bizonyítvány* államilag elismert, önálló végzettségi szintet nem biztosító szakképesítést tanúsít.

Pályaalkalmassági követelmény
A szakképzésbe történő bekapcsolódás – képzési és kimeneti követelményekben meghatározott – azon feltétele, amely alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a szakmai vizsgára és a szakma végzésére.

Programkövetelmény
A programkövetelmény (PK) a szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés kimeneti követelményeit, az azokhoz kapcsolódó mérési és értékelési rendszerét részletesen bemutató dokumentum (https://akkreditaltvizsgaztatas.ikk.hu/programkovetelmenyek).
A programkövetelmény nem sértheti más személy szabadalmi vagy szerzői jogát, és szakmai tartalma nem lehet azonos a Szakmajegyzékben szereplő szakma képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tartalmával.

Részszakma
A részszakma a szakmának egy olyan önállóan elkülöníthető és önállóan mérhető része, amely legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciákat foglalja magába. A részszakma egy adott szakma képzési és kimeneti követelményében kerül meghatározásra.

Sajátos nevelési igényű tanuló, illetve képzésben részt vevő kiskorú személy
Az a szakmát tanuló, aki a köznevelési törvény szerinti szakértői bizottság vagy a rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral – súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd.

Szakirányú oktatás
A szakirányú oktatás a szakmai oktatás ágazati alapoktatását (és ágazati alapvizsgáját) követő része. Célja, hogy a szakmát tanuló számára biztosítsa a szakma keretében

ellátandó munkatevékenységekhez szükséges ismeretek és készségek elsajátítását, képessé tegye azok gyakorlatban történő alkalmazására, és a szakmát tanulót a szakmai vizsgára felkészítse.
A szakirányú oktatást képzési program alapján kell megszervezni.

Szakirányú oktatás képzési programja

A képzési program olyan szakmai szabályozó dokumentum a duális képzőhely számára, amely a szakirányú oktatás tartalmára, szervezésére és megvalósítására vonatkozó valamennyi releváns információt tartalmaz. A képzési program a minőségbiztosítás egyik eszköze is, amelynek a szabályozott folyamatok mellett rugalmasságot is kell biztosítania a rendszerben.
A képzési programot a szakképző intézmény a duális képzőhellyel közösen alakítja ki úgy, hogy az tartalmazza

- a tananyagelemek oktatásának a szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti megosztását,
- szakmánként a megtanítandó és elsajátítandó tananyagelemeket
- a szakmai vizsgához kapcsolódóan szervezett egybefüggő felkészítés rendjét és
- a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjait.

Szakirányú oktatás megszervezése

Szakirányú oktatást duális képzőhely és szakképző intézmény szervezhet, megvalósítható tanteremben, tanműhelyben vagy munkahelyi körülmények között.

Szakirányú oktatás teljesítése saját foglalkoztatónál

A foglalkoztató (munkáltató) a saját munkavállaló szakirányú oktatását kétféle módon teljesítheti:

- vagy a meglévő munkaszerződés mellett szakképzési munkaszerződést köt a saját munkavállalójával,
- vagy saját munkavállaló meglévő munkaszerződését (kinevezését) módosítja úgy, hogy abban szerepelnek a szakirányú oktatás teljesítéséhez a munkáltató által biztosított feltételek.

A módosított munkaszerződés (kinevezés) nem minősül szakképzési munkaszerződésnek.

Szakirányú oktatás teljesítése többes jogviszonyban

A képzésben részt vevő személy foglalkoztatására irányuló jogviszonya mellett más foglalkoztatóval is köthet szakképzési munkaszerződést a szakirányú oktatás teljesítése érdekében.

Szakképzés

A szakképzés felsőfokú szakképzettséget nem igénylő munkakör betöltéséhez vagy tevékenység végzéséhez szükséges

- szakmára felkészítő szakmai oktatás és
- szakképesítésre felkészítő szakmai képzés.

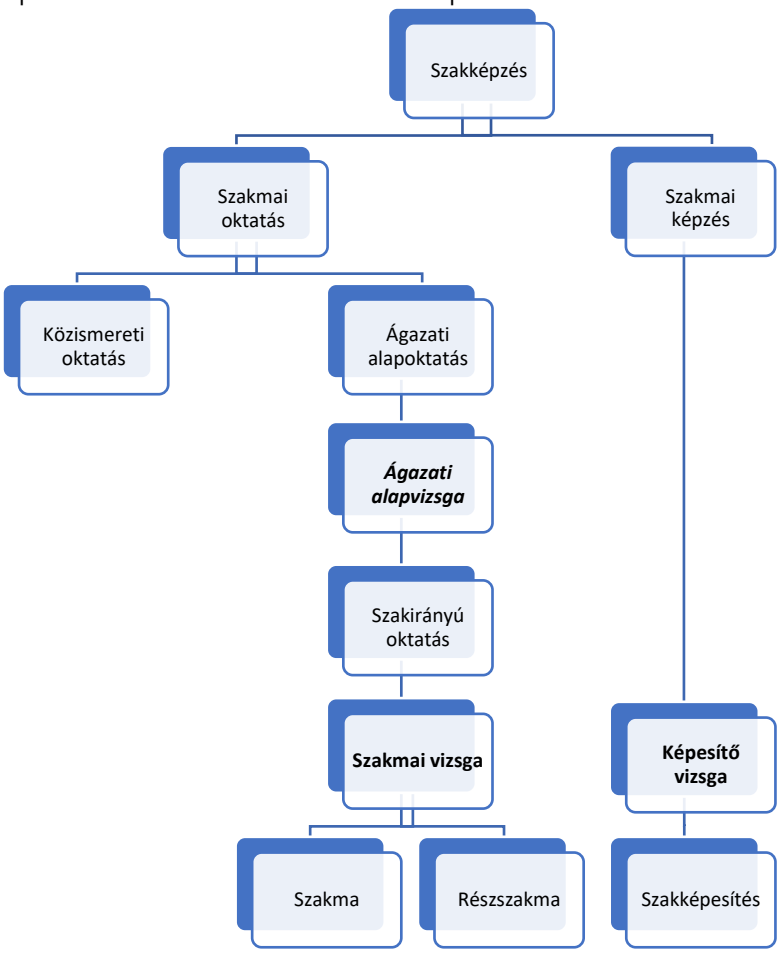

Szakképzési alapfeladat

A szakképző intézmény alapító okiratában meghatározott technikumi szakmai oktatás és szakképző iskolai szakmai oktatás, továbbá ahhoz kapcsolódóan az előkészítő évfolyam és a műhelyiskola megszervezése.

Szakképzési előszerződés

A szakmát tanuló a szakirányú oktatást megelőzően a duális képzőhellyel szakképzési előszerződést köthet. Ebben arra vállalnak kötelezettséget, hogy a szakirányú oktatás céljából későbbi időpontban szakképzési munkaszerződést kötnek.

Minta: https://dualis.mkik.hu/szakmai-anyagok aloldalon a *Nyomtatványok* között

Szakképzési munkaszerződés

A szakképzési munkaszerződés a szakmát tanuló és a duális képzőhely között létrejövő munkaviszonyt létesítő szerződés, amely a szakirányú oktatás feltételeit szabályozza.

Szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződés szakmát tanulóval:

- a szakirányú oktatás időtartamára (ez a folyamatos szakképzési munkaszerződés) vagy
- évente legfeljebb két alkalommal, egyenként legalább kettő és legfeljebb tizenkettő hét, de éves szinten összesen legfeljebb tizenkettő hét határozott időtartamra köthető (ez az ún. rövid ciklusú szakképzési munkaszerződés).

Minta: https://dualis.mkik.hu/szakmai-anyagok aloldalon a *Nyomtatványok* között

Szakképzési tankönyv

Olyan könyv – ideértve a szótárt, a szöveggyűjteményt, az atlaszt, a kislexikont, a munkatankönyvet, a munkafüzetet és a feladatgyűjteményt –, zárt rendszerű távoktatási képzésmenedzsment rendszerben elérhető digitális tananyag, kiegészítő ismeretanyag és egyéb tanulmányi segédlet, amely a szakképzési tankönyvjegyzéken szerepel.

Szakképesítés

Felnőttképzésben, szakmai képzésben elsajátítható munkakör betöltéséhez vagy tevékenység végzéséhez szükséges ismeretek. A szakképesítés tartalmi és kimeneti követelményei a programkövetelményben kerülnek meghatározásra.

Szakképző intézmény

Szakképző intézmény a technikum és a szakképző iskola.

Szakma

Foglalkozás, illetve tevékenység végzéséhez szükséges szakmai ismeretek, készségek és képességek. A szakképzésben szereplő (alap)szakmák a Szakmajegyzékben kerülnek meghatározásra [Szkr. 1. melléklet].

Szakmai képzés

Szakmai képzésnek nevezzük a Szakmajegyzékben nem szereplő *szakképesítésre* (munkakör betöltésére feljogosító, munkatevékenységek végzésére) felkészítő képzéseket. A tananyag tartalmát (a tanulási eredményeket) és a vizsgakövetelményeket a programkövetelmények határozzák meg (ld. https://akkreditaltvizsgaztatas.ikk.hu/programkovetelmenyek).

Szakmai képzés kizárólag felnőttképzési jogviszonyban szervezhető, törvényben meghatározott kivételekkel.

Szakmai képzés képzési programja

A szakmai képzés a felnőttképzési törvény szerinti képzési program alapján folyik, amelyet a szakképesítésre kiadott programkövetelmény alapján kell elkészíteni. A szakmai képzés képzési programja nem sértheti más személy szabadalmi vagy szerzői jogát.

Szakmai oktatás

Iskolai rendszerben, a Szakmajegyzékben meghatározott *szakmára* felkészítő oktatás, mely a képzési és kimeneti követelmények alapján

- ágazati alapoktatásban és
- szakirányú oktatásban

történik.

A szakmai oktatás keretében az ágazati alapoktatással és a szakirányú oktatással párhuzamosan vagy attól függetlenül a közismereti kerettanterv szerint folyik az oktatás.

Szakmai program

A szakképző intézményben a nevelő és oktató munka a képzési és kimeneti követelményekre figyelemmel kidolgozott szakmai program alapján folyik. A szakmai program része a szakirányú oktatásra vonatkozó képzési program.

Szakmai szervezet

Valamely gazdasági ágazat vagy közös gazdasági érdekek képviseletét ellátó köztestület vagy egyesület.

Szakmai vizsga

A szakmai vizsga állami vizsga, amely a szakirányú oktatás során megtanult, a képzési és kimeneti követelményekben az adott szakmára speciálisan előírt ismeretek elsajátítását országosan egységes eljárás keretében méri.

A szakmai vizsgát akkreditált szakképzési vizsgaközpont szervezi és bonyolítja le.

Szakmai vizsga vizsgabizottság ellenőrzési feladatokat ellátó tagjának delegálása

Az akkreditált szakképzési vizsgaközpont által szervezett szakmai vizsga vizsgabizottságának ellenőrzési feladatokat ellátó tagját a területi gazdasági kamara delegálja.

Szakmajegyzék

A kizárólag szakképző intézményben, szakmai oktatás keretében elsajátítható szakmákat tartalmazó jegyzék, amely kormányrendeletben kerül meghatározásra [Szkr. 1. melléklet]. A Szakmajegyzékben szakmánként meg kell határozni a szakma azonosító számát, ennek keretében a képzési területét, ágazati besorolását, szintjének meghatározására vonatkozó megjelölését, a szakma megnevezését, a hozzá kapcsolódó szakmairányt és a szakmai oktatás időtartamát.

Székhely

A szakképző intézmény alapító okiratában meghatározott, a szakképző intézmény szakképzési alapfeladatának ellátását szolgáló feladatellátási hely, ahol a képviseleti jogának gyakorlására jogosult vezetőjének munkavégzési helye található.

Tananyagegység

A képzési program felépítését adó, önálló tartalommal bíró képzési egység.

Tanév

A tanév, illetve a tanítási év szakképzésben alkalmazandó rendjét a 2023/2024. tanévtől a szakképzésért felelős miniszter külön, önálló rendeletben állapítja meg.
Szakképző intézményben a tanév szeptember elsejétől a következő év augusztus hónapjának utolsó napjáig tart.
Felnőttképzési jogviszonyban a szakképzés a tanév és a tanítási év rendjére tekintet nélkül is megkezdhető. A képzésben részt vevő személy számára az őszi, téli, tavaszi, nyári szünet ideje alatt is szervezhető szakirányú oktatás, ahogyan a teljes szakmai oktatás is folyhat tanfolyamszerűen, tekintet nélkül a tanév rendjére.

Tanítási év

Szakképző intézményben a tanítási év – az érettségi vizsga, illetve a szakmai vizsga évét kivéve – szeptember első munkanapjától a következő év június tizenhatodikát megelőző utolsó munkanapig tart.

Felnőttképzési jogviszonyban a szakképzés a tanév és a tanítási év rendjére tekintet nélkül is megkezdhető.
A tanítási év – tanulói jogviszonyban – ötnapos tanítási hetekből áll, a szombat, a vasárnap és a munkaszüneti nap pedig tanítás nélküli pihenőnap. A tanulónak a tanév rendjében meghatározottak szerint a tanítási évben legalább három alkalommal, legkevesebb hat egybefüggő napból álló tanítási szünetet és az Szkr.-ben meghatározott esetben rendkívüli szünetet, a tanítási év utolsó napját követően a tanév végéig terjedő időszakban pedig legalább harminc egybefüggő napból álló nyári szünetet kell biztosítani.

Tanítási nap
Olyan nap, amelyen a foglalkozások száma eléri a hármat.

Tanulási Eredmény Alapú oktatás (TEA)
A tanulási eredmény a tanulással, a tanulási szakasz végére elérhető kimeneti követelmények leírását jelenti. Azt határozza meg, hogy a szakmát tanuló mit tud, mit ért és önállóan mire képes, miután lezárt egy tanulási folyamatot. A tanulási eredmény alapú megközelítés egy olyan korszerű gondolkodásmód és ezzel összefüggésben egy új pedagógiai technika, amely az oktatóközpontú kultúrával szemben a tanulást és a szakmát tanulót helyezi a középpontba, és ebben az értelemben maga a tanulási folyamat, valamint a szakmát tanuló által elért kompetenciafejlődés a lényeges. Ezzel összefüggésben a szakképzés fő célja a szakmai cselekvőképesség kialakítása.

Tanuló
Az a szakmát tanuló, aki a szakképzésben tanulói jogviszonyban vesz részt.

Tanulóbaleset
Minden olyan baleset, amely a szakmát tanulót az alatt az idő alatt vagy tevékenység során éri, amikor a szakképző intézmény felügyelete alatt áll.

Tanulói jogviszony
A tanulói jogviszony a szakképző intézmény és a tanuló között jön létre.
Tanulói jogviszony tanköteles kiskorúval, továbbá a szakmai oktatásban részt vevő tanulóval köthető annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a tanuló a huszonötödik életévét betölti. A szakképző intézmény tanulójának tankötelezettségére a köznevelési törvényt is alkalmazni kell.
Szakmai képzés kizárólag felnőttképzési jogviszonyban szervezhető. Ha a tanuló szakmai képzésére a szakképző intézményben a szakmai oktatással vagy a

köznevelési intézményben a szakgimnáziumi vagy a szakiskolai nevelés-oktatással párhuzamosan kerül sor, a szakmai képzés tanulói jogviszony keretében is megszervezhető.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló

Az a tanuló, akinek egészségügyi ellátása jogszabályban rögzítettek szerint általános járóbeteg-szakellátásban vagy általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni.

Telephely

A szakképző intézmény alapító okiratában meghatározott, a szakképző intézmény szakképzési alapfeladatának ellátását szolgáló olyan feladatellátási hely, amely a szakképző intézmény székhelyén kívül található.

Többcélú szakképző intézmény

A szakképző intézmény köznevelési intézmény egy vagy több köznevelési alapfeladatát is ellátháta, valamint nem köznevelési feladatot ellátó intézménnyel is összevonható.

9 Jogszabályi háttér

9.1 Jogszabályok

A duális szakképzéssel kapcsolatos jogszabályok gyűjteménye

Az itt felsorolt jogszabályokra kattintva az adott törvény vagy rendelet aktuális időállapotában nyílik meg a Nemzeti Jogszabálytár nyilvános felületén.

2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről

12/2020. (II. 7.) kormányrendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról

2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről

11/2020. (II. 7.) kormányrendelet a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

100/1997. kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról

2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról

230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a felsőoktatási szakképzésről és a felsőoktatási képzéshez kapcsolódó szakmai gyakorlat egyes kérdéseiről

1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

1995. évi LXVI. törvény a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről

1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról

1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról

1999. évi CXXI. törvény a gazdasági kamarákról

2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról

2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról

2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról

2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról

2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról

2019. évi CXXII. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről

9.2 Szabályozó dokumentumok

A szakképzési jogszabályok magyarázata (IKK, második, átdolgozott kiadás; 2022)

Képzési és kimeneti követelmények

Programkövetelmények

MKIK Szak-, és Felnőttképzési Önkormányzati Szabályzata

MKIK Kamarai Gyakorlati Oktató Képzési és Gyakorlati Oktatói Vizsgaszabályzata

MKIK Mesterképzési és Mestervizsga Szabályzata

10 Kapcsolódó honlapok

10.1 A duális képzéssel kapcsolatos honlapok

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (www.mkik.hu)

MKIK Szakképzés (https://dualis.mkik.hu/)

MKIK Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer (www.isziir.hu)

MKIK Szakmavilág (https://szakmavilag.hu/)

MKIK Ágazati Készség Tanács (https://akt.mkik.hu/)

Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium (https://kormany.hu/kormanyzat/oktatasi-es-gyermekugyi-miniszterium)

Innovatív Képzéstámogató Központ (https://ikk.hu/)

IKK – Programkövetelmények, Képzési és kimeneti követelmények, Akkreditált szakképzési vizsgaközpontok (https://akkreditaltvizsgaztatas.ikk.hu)

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (www.nive.hu)

KRÉTA Tudásbázis - KRÉTA Duális Modul https://tudasbazis.ekreta.hu/

NSZFH – Pályaorientációs portál – módszertani központ (https://palyaorientacio.nive.hu/)

NAK Szakképzés (Szakképzés (nak.hu))

NAK Szakirányú oktatás (Szakirányú oktatás (nak.hu))

MESZK Szakképzés (https://meszk.hu/szakkepzes)

MGYK – Szakképzés (Szakképzés 4.0 - Magyar Gyógyszerészi Kamara (mgyk.hu))

Oktatási Hivatal – Felsőoktatás, duális képzés (https://www.oktatas.hu/felsooktatas/dualis_kepzes/a_dualis_kepzesrol)

Nemzeti Adó- és Vámhivatal(www.nav.gov.hu)